

VALMIERAS PILSĒTAS TERITORIJAS PLĀNOJUMS VIDES PĀRSKATS

IZSTRĀDĀTS STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA IETVAROS

2016.

SATURS

Ievads	4
1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un īss satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	5
1.1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi	5
1.2. Teritorijas plānojuma īss satura izklāsts	6
1.3. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	7
2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti	8
2.1. Vides pārskata sagatavošanas procedūra	8
2.2. Iesaistītās institūcijas	9
2.3. Sabiedrības līdzdalība un rezultāti	10
3. Esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamās izmaiņas, ja teritorijas plānojums netiktu īstenots	12
3.1. Teritorijas raksturojums	12
3.2. Atmosfēras gaisa kvalitāte	12
3.3. Virszemes un pazemes ūdeņi	14
3.3.1. Virszemes ūdeņi, to kvalitāte	14
3.3.2. Peldvietas	17
3.3.3. Pazemes ūdeņu kvalitāte	17
3.3.4. Pazemes ūdeņu atradnes	18
3.4. Ūdensapgāde un notekūdeņu apsaimniekošana	19
3.4.1. Ūdensapgāde un dzeramā ūdens kvalitāte	19
3.4.2. Notekūdeņu savākšana un attīrīšana	20
3.5. Piesārņojošo darbību uzņēmumi Valmieras pilsētā	22
3.6. Troksnis	23
3.7. Atkritumu apsaimniekošana	25
3.8. Riska teritorijas un objekti	27
3.8.1. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas	27
3.8.2. Rūpnieciskā riska teritorijas	29
3.8.3. Ekoloģiskā riska teritorijas	30
3.9. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	31
3.9.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	31
3.9.2. Mikroliegumi	31
3.9.3. Pašvaldības izveidotas aizsargājamas dabas teritorijas	31
3.10. Kultūrvēsturiskie pieminekļi un to aizsardzība	32
3.11. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots	33
4. Perspektīvā industriālā parka (rūpnieciskās teritorijas) izveides iespējamo ietekmju uz vidi izvērtējums	34
4.1. Teritorijas izveides priekšizpētes un attīstības priekšnosacījumi	34

4.2.	<i>Teritorijas plānojumā noteiktais funkcionālais zonējums</i>	35
4.3.	<i>Esošā vides stāvokļa raksturojums industriālā parka teritorijā un iespējamās ietekmes uz vidi saistībā ar paredzēto darbību</i>	36
5.	Vides stāvoklis teritorijās, kuras teritorijas plānojuma īstenošana var būtiski ietekmēt	49
6.	Ar teritorijas plānojumu saistītās vides problēmas	51
7.	Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi	52
7.1.	<i>Starptautiskie vides aizsardzības mērķi</i>	52
7.2.	<i>Nacionālie vides aizsardzības mērķi</i>	53
8.	Teritorijas plānojuma un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums	57
8.1.	<i>Tiešās un netiešās ietekmes</i>	57
8.2.	<i>Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes</i>	58
8.3.	<i>Pastāvīgās ietekmes</i>	59
8.4.	<i>Summārās ietekmes</i>	59
9.	Risinājumi, lai novērstu vai samazinātu teritorijas plānojuma un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi	60
10.	Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums, stratēģiskā novērtējuma veikšanas apraksts	62
11.	Iespējamie kompensēšanas pasākumi	64
12.	Teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums	64
13.	Paredzētie pasākumi teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nodrošināšanai	65
14.	Kopsavilkums	66

IEVADS

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk tekstā – SIVN) veikts, un Vides pārskats izstrādāts Valmieras pilsētas teritorijas plānojumam (turpmāk tekstā – Teritorijas plānojums).

Valmieras pilsētas teritorijas plānojums ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi un kurš izstrādāts visai pilsētas administratīvajai teritorijai.

Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Valmieras pilsētas pašvaldības domes 2015.gada 28.maija sēdes lēmumu Nr.195 "Par Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu, izstrādes vadītāja un darba uzdevuma apstiprināšanu" (protokols Nr.6, 12.§).

SIVN veikts saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998.) 4.panta trešo daļu, kas nosaka, ka SIVN veicams plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi un Ministru Kabineta 23.03.2004. noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 2.punktu, kas nosaka, ka SIVN veicams republikas pilsētu teritorijas plānojumam.

Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros sagatavots Vides pārskats, kas balstās uz Valmieras pilsētas Esošās situācijas raksturojuma informāciju, Teritorijas plānojuma risinājumiem. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts Teritorijas plānojuma 1.redakcijas sagatavošanas posmā līdz tā nodošanai publiskai apspriešanai. Precizēts un papildināts atbilstoši valsts institūciju atzinumiem. Vides pārskats ir sagatavots kā atsevišķa Teritorijas plānojuma sadaļa (atsevišķs dokuments).

Vides pārskatā tiek analizēts esošais vides stāvoklis pilsētā, analizēta plānošanas dokumenta atbilstība izvirzītajiem starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un kritērijiem, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī vērtēta Teritorijas plānojumā plānoto darbību jeb risinājumu iespējamā ietekme uz vides stāvokli un izstrādāti priekšlikumi nelabvēlīgās ietekmes novēršanai vai samazināšanai. SIVN un vides pārskata izstrādes ietvaros atsevišķi tiek vērtēta plānotā industriālā parka (rūpnieciskās teritorijas izveide) iespējamais ietekmes uz vidi novērtējums.

1. TERITORIJAS PLĀNOJUMA GALVENIE MĒRĶI UN ĪSS SATURA IZKLĀSTS, SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1. TERITORIJAS PLĀNOJUMA GALVENIE MĒRĶI

Valmieras pilsētas Teritorijas plānojuma izstrādes pamatojums¹ – izstrāde uzsākta, ņemot vērā:

- ka, kopš Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam ar 2009.gada grozījumiem izstrādes un apstiprināšanas, ir mainījušies teritorijas attīstības plānošanu reglamentējošie normatīvie akti;
- 2014.gada 29.decembrī Valmieras pilsētas pašvaldības dome apstiprināja Valmieras pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2015.-2030.gadam (lēmums Nr.435 (protokols Nr.21, 6. §));
- pašvaldībā ir saņemti vairāki iesniegumi ar lūgumu mainīt atsevišķu zemes vienību funkcionālo zonējumu.

Līdz ar to pašvaldība uzskatīja, ka nepieciešams jauns, idejiski un saturiski saskaņots teritorijas plānojums, kurš izstrādāts atbilstoši spēkā esošiem normatīviem regulējumiem, realizējot Valmieras pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikto pilsētas telpiskās attīstības perspektīvas vīziju, mērķus, prioritātes un teritorijas specializācijai atbilstošu vēlamu telpiskās struktūras attīstības modeli.

Valmieras pilsētas Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis² ir veidot pamatu ilgtspējīgai, efektīvai un racionālai pilsētvides un tajā ietilpstošo resursu izmantošanai, dzīves kvalitātes paaugstināšanai, kā arī, lai mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstītu ekonomiku, pamatojoties uz pilsētas Attīstības stratēģiju un ņemot vērā normatīvajos aktos par teritorijas plānošanu, izmantošanu un apbūvi noteiktās prasības, kā arī izvērtējot blakus esošo pašvaldību plānošanas dokumentus.

Teritorijas plānojuma galvenie izstrādes uzdevumi³:

- Teritorijas plānojuma risinājumos realizēt un integrēt pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktos galvenos Valmieras pilsētas telpiskās attīstības perspektīvas virzienus:
 - inovatīvas un kvalitatīvas pilsētvides telpiskās struktūras attīstība;
 - industriālo teritoriju harmoniska attīstība pilsētvides ainavā;
 - vienlīdzīgas piekļuves un izmantošanas iespējas infrastruktūrai un publiskajiem pasākumiem;
 - dabas un kultūras mantojuma ilgtspējīga apsaimniekošana un saglabāšana.
- Telpiski precizēt pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ietverto telpiskās attīstības perspektīvu – telpiskās struktūras elementus, kas norāda funkcionālo telpu teritoriālo piesaisti. Teritorijas funkcionālo zonējumu paredzēt atbilstošu MK 30.04.2013. noteikumiem Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk tekstā MK noteikumi Nr.240).
- Pārskatīt un izvērtēt Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam risinājumu (aizsargjoslu teritorijas, vispārīgās prasības teritoriju plānošanai un izmantošanai, apbūves parametri u.c. noteikumi) atbilstību MK noteikumu Nr.240 prasībām, ievērojot plānošanas nepārtrauktības un pēctecības principu, integrēt tos Teritorijas plānojumā.

¹ Saskaņā ar pielikumu Valmieras pilsētas pašvaldības domes 28.05.2015. lēmumam Nr.195 (protokols Nr.6, 12. §) Darba uzdevums Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma izstrādei

² Saskaņā ar pielikumu Valmieras pilsētas pašvaldības domes 28.05.2015. lēmumam Nr.195 (protokols Nr.6, 12. §) Darba uzdevums Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma izstrādei

³ Saskaņā ar pielikumu Valmieras pilsētas pašvaldības domes 28.05.2015. lēmumam Nr.195 (protokols Nr.6, 12. §) Darba uzdevums Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma izstrādei

- Izvērtēt spēkā esošos detālplānojumus, to atbilstību normatīvo aktu prasībām un pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai. Atbilstoši izvērtējumam, izstrādāt priekšlikumus par atceļamajiem detālplānojumiem vai to daļām, kā arī detālplānojumiem, kuru prasības iestrādājamās Teritorijas plānojuma risinājumos.
- Pārskatīt un izvērtēt pašvaldībai piederošo teritoriju perspektīvo izmantošanu un to atbilstību pašvaldību funkciju veikšanai un ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai. Norādīt teritorijas, kas nepieciešamas pašvaldības funkciju realizēšanai.
- Pārskatīt un precizēt pašvaldības kompetencē esošās apgrūtinātās teritorijas, to aizsargjoslas atbilstoši Aizsargjoslu likumam, kā arī ievērojot Apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmas likumā noteiktās prasības.
- Teritorijas plānojumā ietvert vispārīgu transporta infrastruktūras attīstības plānu, paredzēt ielu kategorijas atbilstoši MK noteikumu Nr.240 iedalījumam.
- Teritorijas plānojumā ietvert iespējamās telpiskās risinājumus perspektīvā industriālā parka attīstībai teritorijā, kuru pievienoja Valmieras pilsētas administratīvajai teritorijai, lai veicinātu ekonomisko attīstību un radītu labvēlīgus priekšnosacījumus jaunu industriālo uzņēmumu izveidei.

1.2. TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSS SATURA IZKLĀSTS

Valmieras pilsētas Teritorijas plānojums izstrādāts, izmantojot Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmu (TAPIS).

Valmieras pilsētas **Pašreizējās situācijas raksturojums**, ir pastāvīgi aktualizējams informatīvs materiāls un kuru izmanto teritorijas attīstības plānošanas dokumentu (ilgtermiņa attīstības stratēģijas, attīstības programmas, teritorijas plānojuma, u.c.) izstrādei.

Teritorijas plānojums sastāv no:

- (1) **Paskaidrojuma raksta**, kurā ietverts spēkā esošā pilsētas teritorijas plānojuma un detālplānojumu īstenošanas izvērtējums, sagatavotās teritorijas plānojuma redakcijas risinājumu apraksts un tā atbilstība pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai.
- (2) **Grafiskā daļa**, kurā noteikts pilsētas funkcionālais zonējums, pašvaldības kompetencē esošās apgrūtinātās teritorijas un attēlota pilsētas robeža, publiskās infrastruktūras objekti, apgrūtinātās teritorijas un objekti, kuriem nosaka aizsargjoslas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par apgrūtinātajām teritorijām.
- (3) **Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi**, kuros noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūves parametri katrā funkcionālajā zonā un apakšzonā un citas prasības, aprobežojumi un nosacījumi, ņemot vērā plānojuma teritorijas īpatnības un specifiku.

1.ATTĒLS. TERITORIJAS PLĀNOJUMA SASTĀVS

1.3. SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Valmieras pilsētas Teritorijas plānojums izstrādāts, pamatojoties uz pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, ņemot vērā normatīvajos aktos par teritorijas plānošanu, izmantošanu un apbūvi noteiktās prasības, kā arī citu normatīvo aktu prasības un izvērtējot blakus esošo (kaimiņu) pašvaldību plānošanas dokumentus.

Informāciju par starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības mērķiem skatīt Vides pārskata 6.nodaļā.

Nacionālā līmeņa plānošanas dokumenti:

- Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija 2030).

Reģionālā līmeņa plānošanas dokumenti:

- Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.
- Vidzemes plānošanas reģiona pašreizējās situācijas analīze (2015.gads) un tā Pielikumi.

Vietējā līmeņa plānošanas dokumenti:

- Valmieras pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. - 2030.gadam (apstiprināta ar Valmieras pilsētas pašvaldības domes 29.12.2014. sēdes lēmumu Nr.435 (protokols Nr.21, 6.š)).
- Spēkā esošais Valmieras pilsētas teritorijas plānojums 2006. – 2018.gadam ar 2009.gada grozījumiem (apstiprināts ar Valmieras pilsētas pašvaldības domes 15.09.2011. ārkārtas domes sēdes lēmumu Nr.287 (protokols Nr.10, 1.š) “Par Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu apstiprināšanu un Valmieras pilsētas pašvaldības Saistošo noteikumu Nr.114 “Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam ar grozījumiem grafiskā daļa, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” apstiprināšanu”).
- Valmieras pilsētas attīstības programma 2015. – 2020.gadam (apstiprināta ar Valmieras pilsētas pašvaldības domes 29.12.2014. sēdes lēmumu Nr.435 (protokols Nr.21, 6.š)).
- Valmieras pilsētas vides deklarācija, apstiprināta 2015.gada 29.janvārī.
- Kaimiņu pašvaldību (Burtnieku, Kocēnu un Beverīnas novadi) teritorijas attīstības plānošanas dokumenti.

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS, SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN REZULTĀTI

2.1. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra veikta Valmieras pilsētas teritorijas ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentam – Teritorijas plānojumam, pamatojoties uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998.) un MK noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.).

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējuma process vērsts uz to, lai novērstu vai samazinātu Teritorijas plānojuma risinājumu nelabvēlīgo ietekmi uz vidi, lai tiktu nodrošināta kvalitatīva vide un līdzsvarota ekonomiskā attīstība, racionāli izmantoti dabas, cilvēku un materiālie resursi, kā arī saglabāts un attīstīts dabas un kultūras mantojums.

SIVN procesā, izstrādājot Vides pārskatu, atsevišķi veikts detalizēts iespējamo ietekmju izvērtējums Teritorijas plānojumā paredzētajiem risinājumiem un attīstības iecerēm perspektīvajai Industriālā parka teritorijā, kur plānota rūpnieciskās teritorijas izveide, sniegtas rekomendācijas alternatīviem risinājumiem iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai vai novēršanai.

Pamatprincipi:

- Vides pārskata projekts tika sagatavots, balstoties uz izstrādāto pilsētas Teritorijas plānojuma 1.redakciju.
- Sagatavojot Vides pārskatu, tika iesaistīta arī sabiedrība (iedzīvotāji, uzņēmēji, nekustamo īpašumu īpašnieki, lietotāji, nomnieki, organizācijas, institūcijas u.c. interesenti), organizējot publisko apspriešanu un nosakot publiskās apspriešanas termiņu, kura laikā publiski bija pieejami plānošanas dokumenti, t.i., Teritorijas plānojuma un Vides pārskata materiāli.

Metodes:

- Analizēta esošā vides stāvokļa situācija Valmieras pilsētā.
- Analīze veikta, pamatojoties uz informāciju par dabas apstākļiem, gaisa, ūdens kvalitāti u.c., kas iekļauta pilsētas Pašreizējās situācijas raksturojumā u.c. pilsētas teritorijas attīstības plānošanas dokumentos, kā arī izmantojot vides monitoringa datu analīzi un valsts statistikas atskaitēs pieejamos datus.
- Analizētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, bioloģiskā daudzveidība, to aizsardzības un saglabāšanas atbilstība Teritorijas plānojumā izvirzītajiem risinājumiem.
- Analizētas ietekmes uz vidi (tiešās, netiešās, īslaicīgās, ilglaicīgās).
- Analizēts Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, to mērķi, rīcības, priekšlikumi, salīdzināts ar pašvaldības izvirzītajiem risinājumiem.
- Veikts paredzēto izmaiņu un iespējamās ietekmes novērtējums.

Izmantotā informācija Vides pārskata sagatavošanā:

Izmantoti elektroniski pieejami informācijas avoti, datu bāzes, pētījumi, inventarizācijas akti, kā arī dažādi publicēti materiāli, institūciju publiskie gada pārskati, Valmieras pilsētas pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti (ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, spēkā esošais teritorijas plānojums un tam izstrādātais Vides pārskats) un pašvaldības rīcībā esoši dati par vides stāvokli pilsētā.

TABULA 1: NOZĪMĪGĀKIE INFORMĀCIJAS AVOTI

DATU AVOTS	DATU NOSAUKUMS	INFORMĀCIJAS SATURS
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.2 – Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību"	Dati par stacionāro avotu emisijām atmosfēras gaisā
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem"	Dati par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu"	Ūdens patēriņa uzskaitē, novadīto notekūdeņu apjomi, paliekošais piesārņojums
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs	Informācija par piesārņotām un potenciāli piesārņotām teritorijām
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Gaujas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns	Informācija par Gaujas upju sateces baseina apgabalā esošajiem ūdensobjektiem, to apsaimniekošanu
Dabas aizsardzības pārvalde	www.daba.gov.lv Dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS"	Dati par īpaši aizsargājamām teritorijām
Vides pārraudzības valsts birojs	www.vpvpb.gov.lv	Dati par atļaujām, informācija par procedūru, indikatoru saraksts, informācija pašvaldībām

2.2. IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS

Vides pārskata projekta redakcija, tika nosūtīta, šādām institūcijām atzinumu un komentāru saņemšanai:

- Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģiona administrācijai (Administrācija);
- Valsts vides dienesta Valmieras reģionālai vides pārvaldei;
- Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles daļai;
- Vidzemes plānošanas reģiona administrācijai.

Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģiona administrācijas sniegtajā atzinumā (19.08.2016., Nr. 4.8/2016-N-E) norādīts, ka Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma 1.redakcija un Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekts ir izstrādāts atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām un plānošanas dokumentā ir iekļauti visi Administrācijas sniegtie nosacījumi teritorija plānojuma izstrādei.

Valsts vides dienesta Valmieras reģionālās vides pārvaldes sniegtajā atsauksmē (05.09.2016., Nr. 8.5.-20/1688) norādīti papildinājumi un precizējumi:

- ✓ par pirmsprojekta izpētes projekta "Par Valmieras pilsētas Gaujas upes kreisā krasta apbūvētās teritorijas aizsardzību no applūšanas riska" kopsavilkuma iekļaušanu Vides pārskatā;
- ✓ par Vides pārskata papildināšanu ar SIA "Valmieras ūdens" izsniegto beztermiņa ūdens resursu lietošanas atļauju un tās nosacījumiem;
- ✓ par notekūdeņu, t.sk. lietuss notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu;
- ✓ par riska teritoriju precizējumiem un normatīvo aktu labojumiem;
- ✓ papildināt Vides pārskatu par ainaviski augstvērtīgām teritorijām, skatu punktiem u.tml.

Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles daļas sniegtajā atzinumā (29.08.2016., Nr. 12-1/24754/7562) nav norādīti precizējumi, papildinājumi vai labojumi, kas attiecas uz Vides pārskatu.

Vidzemes plānošanas reģiona atzinumā (14.09.2016., Nr. 2.2-1/486) atzīmēts, ka Vides pārskata projektā ir sniegta detalizēta informācija saistībā par perspektīvā industriālā parka izveides iespējamo ietekmi uz vidi.

Detalizēts institūciju atzinumu apkopojums, t.sk. arī par Teritorijas plānojuma redakcijām, skatāms Pārskatā par teritorijas plānojuma izstrādi.

Papildinātā Vides pārskata redakcija, ņemot vērā institūciju atzinumu izvērtējumu un publiskās apspriešanas rezultātus, tika iesniegta Birojā atzinuma saņemšanai.

Birojs 28.10.2016. sagatavoja atzinumu Nr.17 Par Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma Vides pārskatu (atzinumu skatīt Pārskatā par teritorijas plānojuma izstrādi). Atbilstoši likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 23.⁵panta 6. un 7.daļas prasībām Birojs konstatē, ka:

- ✓ Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, veicami atsevišķi papildinājumi, galvenokārt esošā vides stāvokļa situācijas raksturojumā izmantoto datu precizēšana, kas norādīti Biroja atzinumā Nr.17.
- ✓ Sabiedrības informēšana un Vides pārskata apspriešana veikta Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumu Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" V nodaļā noteiktajā kārtībā.
- ✓ Īstenojot Teritorijas plānojumu, atsevišķām darbībām, piemēram – saistībā ar Industriālā parka izveidi saistītiem konkrētajiem rūpnieciskiem objektiem, atbilstoši likumam "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" iespējams jāveic sākotnējais izvērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums, ja tā darbības apjoms pārsniedz likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" noteiktos robežlielumus.
- ✓ Lai konstatētu Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Valmieras pilsētas pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz divas reizes plānošanas periodā (2021. un 2026.gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Birojā.

2.3. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN REZULTĀTI

Sabiedrības līdzdalības principus nosaka 2004.gada 23.marta MK noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" (stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrai) un 2014.gada 14.oktobra MK noteikumi Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" (teritorijas plānojuma izstrādes procedūrai).

Lai noskaidrotu sabiedrības viedokli un būtiskos sabiedrības interesējošos attīstības jautājumus un problēmas, sabiedrība tika iesaistīta jau pašā plānošanas dokumenta izstrādes sākuma stadijā, uzsākot teritorijas plānojuma izstrādi, jebkurš interesents varēja iesniegt savu priekšlikumu vai ierosinājumu. Privātpersonas priekšlikumus varēja iesniegt līdz Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma 1.redakcijas nodošanas publiskai apspriešanai. Kopumā tika saņemts 21 privātpersonu priekšlikums / iesniegums (skatīt Pārskatu par teritorijas plānojuma izstrādi).

Saskaņā ar Valmieras pilsētas pašvaldība domes 2016.gada 28.jūlija sēdes lēmumu Nr.287 (protokols Nr.8, 19.§) "Par Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma redakcijas 1.0 un Vides pārskata nodošanu publiskajai apspriešanai un institūciju atzinumu saņemšanai" publiskajai apspriešanai tika nodota sagatavotā Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma redakcija un Vides pārskata projekts.

Publiskās apspriešanas termiņš tika noteikts no 2016.gada 9.augusta līdz 2016.gada 19.septembrim.

Ar izstrādāto Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma redakciju un Vides pārskata projektu varēja iepazīties:

- izdrukas formā Valmieras pilsētas pašvaldības telpās (1.stāva vestibīlā) Lāčplēša ielā 2, Valmierā;
- elektroniskā formā Valmieras pilsētas pašvaldības mājas lapā www.valmiera.lv sadaļā "Attīstība" – "Teritorijas plānojums" – "Uzsāktais teritorijas plānojums", kā arī Ģeoportālā <https://geolatvija.lv>.

Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma un Vides pārskata projekta publiskās apspriešanas sanāksme norisinājās 2016.gada 24.augustā plkst.17.00 Valmieras pilsētas pašvaldības telpās (1.stāva lielajā zālē) Lāčplēša ielā 2, Valmierā. Kopumā publiskās apspriešanas sanāksmē piedalījās 12 interesenti.

Rakstiskus priekšlikumus un ieteikumus par Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma redakciju un Vides pārskata projektu varēja iesniegt līdz 2016.gada 19.septembrim:

- nosūtot pa pastu Valmieras pilsētas pašvaldībai, Lāčplēša ielā 2, Valmierā, LV-4201;
- nosūtot elektroniski parakstītu iesniegumu, adresējot: pasts@valmiera.lv;
- iesniedzot personīgi Valmieras pilsētas pašvaldības Apmeklētāju pieņemšanas centrā pašvaldības darba laikos.

Teritorijas plānojuma 1.redakcijas un Vides pārskata projekta redakcijas publiskās apspriešanas laikā tika saņemti 2 privātpersonu priekšlikumi, pēc publiskās apspriešanas un priekšlikumu iesniegšanas termiņa beigām pašvaldībā tika iesniegti vēl 2 privātpersonu priekšlikumi (skatīt Pārskatu par teritorijas plānojuma izstrādi).

3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA TERITORIJAS PLĀNOJUMS NETIKTU ĪSTENOTS

3.1. TERITORIJAS RAKSTUROJUMS

Valmiera ģeogrāfiski atrodas Vidzemes ziemeļu daļā, Vidzemes plānošanas reģionā. Valmiera ir Vidzemes lielākā pilsēta un astotā lielākā pilsēta Latvijā pēc platības. Tā atrodas 107 km attālumā no Latvijas Republikas galvaspilsētas Rīgas un 50 km attālumā no Igaunijas robežas.

Valmiera robežojas ziemeļos un ziemeļaustrumos ar Burtnieku novadu, rietumos ar Kocēnu novadu un dienvidos un austrumos ar Beverīnas novadu.

Pilsētas kopējā platība ir 19,35 km². Iedzīvotāju skaits 2016.gada sākumā bija 25 093⁴, iedzīvotāju blīvums – 1 296,8 iedz./km².

Valmieras vēsturiskais centrs un teritorijas viena daļa atrodas Gaujas vidusteces labajā krastā, gandrīz tikpat liela, vēlāk izveidojusies un mazāk apbūvēta, teritorija ir kreisajā krastā, dzelzceļa pusē. Pilsētas platība mainījies, galvenokārt, Pārgaujā aiz dzelzceļa, paplašināta rūpniecības un zaļā zona, individuālās apbūves rajoni. Pilsētu no trim pusēm apņem apvedceļš, autoceļi sazaroti 12 virzienos.

Valmiera tiek uzskatīta par “zaļu pilsētu”, jo pilsētas teritorijā ir liels īpatsvars zaļo teritoriju – parku un mežu teritoriju skaits un to kopējā platība. Valmieru mēdz dēvēt arī par “zaļu industriālu pilsētu”, jo pilsētā darbojas vairāki ražošanas uzņēmumi. Pilsētu raksturo sakārtota pilsētvide un attīstīta infrastruktūra.

3.2. ATMOSFĒRAS GAISA KVALITĀTE

Atmosfēras piesārņojumu pilsētā rada gan mobilie, gan stacionārie gaisa piesārņojuma avoti – autoceļi, ražošanas uzņēmumu emisijas avoti un siltumapgādes objektu emisiju avoti un to izkliedi ietekmē meteoroloģiskie un topogrāfiskie (reljefs) faktori. Gaisa piesārņojums ir viens no nozīmīgākajiem vides piesārņojuma veidiem, jo gaiss ir viens no svarīgākajiem faktoriem, kas nosaka dzīvības procesu norisi uz Zemes. Piesārņojums gaisā nonāk no dažādiem avotiem, un piesārņojuma izkliede ir atkarīga no dažādiem meteoroloģiskajiem un topogrāfiskiem faktoriem – vēja virziena un ātruma, gaisa temperatūras, saules starojuma, apkārtējās apbūves, kā arī apkārtnes reljefa. Īpaša nozīmes piesārņojuma izklīdē ir emisijas avotu novietojumam, izmēriem, izmetes avota augstumam, darbības dinamikai un emisiju apjomiem. Pieļaujamo slāpekļa dioksīda (NO₂), sēra dioksīda (SO₂) un cieta daļiņu (PM₁₀) piesārņojuma līmeni reglamentā MK 03.11.2009. noteikumi Nr.1290 “Noteikumi par gaisa kvalitāti”. Lai nodrošinātu cilvēka veselības un vides aizsardzību, NO₂, SO₂ un PM₁₀ noteikti vairāki robežlielumi (normatīvi).

Slāpekļa oksīda (NO₂) galvenais emisiju avots ir dažāda veida degšanas procesi, neatkarīgi no kurināmā veida, kā arī degvielas sadegšanas dzinējos.

Sēra dioksīds (SO₂) veidojas sēra saturošo izejvielu degšanas procesos, degvielas un metālu ekstrakcijas procesos.

Cietās daļiņas (PM₁₀) ir atmosfēras aerosols, ko veido dažāda izmēra cietas daļiņas un pilieni. Gaisā suspendētās daļiņas rodas gan tiešu emisiju ceļā (avoti – transportlīdzekļi, ražošana un enerģijas ieguve, sadedzinot kurināmo), gan sekundāri (daļiņas rodas savstarpēji reaģējot).

⁴ PMLP dati uz 01.01.2016.

VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" 2014.gadā veica gaisa kvalitātes modelēšanu Valmieras pilsētā⁵, izmantojot valsts statistikas pārskata "2 – Gaiss" datus (laika periodā no 2011.gada līdz 2013.gadam), kā rezultātā tika secināts, ka modelēšanas ceļā iegūtās NO₂, SO₂ un PM₁₀ koncentrācijas nepārsniedza noteiktos gaisa kvalitātes (robežlielumus) normatīvus. Gaisa kvalitāti Latvijā kopumā var uzskatīt par labu⁶.

Valmieras pilsētā nav uzstādītas nepārtrauktas monitoringa stacijas atmosfēras gaisa kvalitātes novērojumu veikšanai. Tuvākā gaisa kvalitātes monitoringa novērojumu stacija (lauku fona stacija) atrodas Zosēnos, Cēsu novadā⁷. Stacijā pielieto šādu mērījumu noteikšanas metodi – analīze laboratorijā / HORIBA / SM200 "ADAM" difūzijas ierīce⁸.

Valmieras pilsētas gaisa kvalitāti ietekmē vairāki faktori – piesārņojošo vielu emisijas no rūpnieciskā sektora (sadedzināšanas iekārtas un ķīmisko vielu lietošana), mājāsaimniecības apkures, transporta u.c. Saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datiem (valsts statistikas pārskats "Nr.2 –Gaiss", 2015.gadā Valmierā 40 uzņēmumi iesniedza statistikas pārskatu par emisijām no stacionārajiem piesārņojuma avotiem. Gaisa piesārņojums vidē no organizācijām, kuras 2015.gadā atskaitījās par piesārņojošām darbībām, galvenokārt, nonāk no punktveida avotiem. 2015.gadā Valmieras pilsētā visvairāk izmešu atmosfērā nonācis no uzņēmumiem, kuri izmanto sadedzināšanas iekārtas, vidē no 162 iekārtām nonākušas 38 179,4851 tonnas izmešu. No sadedzināšanas iekārtām, kas tiek izmantotas specifiskiem ražošanas procesiem vidē nonākušas 21 806,9466 tonnas izmešu, no gaistošo organisko savienojumu emitējošajām iekārtām 3 788,3986 tonnas izmešu, bet pārējām iekārtām 795,7444 tonnas izmešu. Kopējais izmešu daudzums 2015.gadā no 689 iekārtām izmešu daudzums sastādīja 64 570,5746 t/gadā (TABULA 2).

Centralizētai siltumapgādes sistēmai pilsētā ir pieslēgtas 161 daudzdzīvokļu mājas jeb 93%. Pilsētā centralizēto siltumapgādi nodrošina 4 katlu mājas no trīs komersantiem (SIA "ITA", AS "Valmieras Energija" un AS "Valmieras piens"), kuras nav saslēgtas vienotā siltumtrašu tīklā. Saražotās siltumenerģijas kopējā jauda sastāda 67,4 MW. Lielākais siltumenerģijas ražotājs ir AS "Valmieras Energija", dibināta 1999.gadā, un tās pamatdarbība ir siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošana. Saražoto siltumenerģiju AS "Valmieras Energija" piegādā SIA "Valmieras ūdens", kas savukārt ar siltumenerģiju apgādā pilsētas iedzīvotājus un uzņēmumus. AS "Valmieras Energija" enerģiju patlaban ražo katlumājās Rīgas ielā un Dzelzceļa ielā. Tās darbojas vienotā automatizētā vadības sistēmā. 2015.gada maijā ekspluatācijā tika nodota jauna biomasas katlumāja Dzelzceļa ielā 7. Pilsētas individuālie dzīvojamo māju rajoni centralizētai siltumapgādei nav pieslēgti, tikai atsevišķas individuālās mājas.⁹

⁵ Pēc Valmieras pilsētas pašvaldība 2014.gada 28.aprīļa informācijas pieprasījuma, lai sagatavotu Valmieras pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2015.-2030.gadam un attīstības programmas 2015.-2020.gadam īstenošanas radītās ietekmes uz vidi novērtējuma monitoringa ziņojumu

⁶ <http://www.meteo.lv/lapas/vide/gaiss/gaisa-kvalitate/gaisa-kvalitate?id=1036&nid=387>

⁷ VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" mājaslapā pieejamā informācija

⁸ Pārskats par gaisa kvalitāti Latvijā 2015.gadā, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", Rīga, 2016.

⁹ SIA "Valmieras ūdens" dati

TABULA 2: IZMEŠU DAUDZUMS 2015.GADĀ PĒC IEKĀRTU VEIDA¹⁰

iekārtu veids	Izmešu daudzums (t/gadā)	iekārtu skaits
Gaistošo organisko savienojumu emitējošās iekārtas	3 788,3986	200
Visas pārējās iekārtas	795,7444	195
Sadedzināšanas iekārtas	38 179,4851	162
Sadedzināšanas iekārtas, kas tiek izmantotas specifiskiem ražošanas procesiem	21 806,9466	132
Kopā:	64 570,5746	689

3.3. VIRSZEMES UN PAZEMES ŪDEŅI

3.3.1. VIRSZEMES ŪDEŅI, TO KVALITĀTE

Valmieras pilsētas hidrogrāfisko tīklu veido gan dabiskas izcelsmes ūdensteces un ūdenstilpes, gan mākslīgi veidoti dīķi un grāvji. Pilsētā esošie ūdensobjekti ietilpst Gaujas upju baseina apgabalā, kuru veido Gaujas, Salacas un Rīgas jūras līcī ietilpstošo mazo upju sateces baseini, kā arī Burtnieku ezers ar pietekām. Kopumā zeme zem ūdeņiem pilsētā aizņem 5% no Valmieras pilsētas administratīvās teritorijas.

Valmieras pilsētas administratīvo teritoriju uz pusēm sadala **Gaujas upe** ar atšķirīgiem reljefa apstākļiem. Tās kopgarums pilsētas teritorijas robežās sasniedz 8 km. Pilsētas robežās Gaujai ir trīs pietekas: Ģīmes upīte, Rātes upīte, Kaugurmuižas strauts un Gaides upīte.

Maksimālais ūdens līmenis Gaujā ar 1% varbūtību ir 34,45 m Baltijas jūras augstuma sistēmā. Gaujas ielejā ir izdalāmas trīs terases. Upes paliene Valmieras apkārtnē ir 700 - 800 m plata, ar attekām. Paliene paceļas 4 -7 m virs ūdens līmeņa. Upes pirmā terase ir fragmentāra un tās augstums ir 8 - 10 m. Otrā terase ir ļoti maz izteikta. Trešā terase ir viscaur izteikta un tās augstums virs jūras līmeņa ir 16 - 17 m. Upes krasti ir stāvi, 2 - 4 m augsti, dažās vietās līdz 20 m augstas kraujas. Ūdens kritums Gaujā pilsētas robežās ir 1,5 m no 29,9 līdz 28,4 m.

Gaujas upe pilsētas robežās līkumo un veido meandru lokus. Upes gultnes platums palos svārstās no 70 - 125 m, bet vidēji tā ir 50 - 80 m plata. Platākajos upes posmos veidojas smilšu sanesumu joslas. Upes dziļums ir mainīgs, un atsevišķos posmos tas sasniedz 1 - 2 m, dažviet 3 - 5 m. Upes gultne pārsvarā ir smilšaina, vietām akmeņaina.

Upes ūdens režīms ir atkarīgs no nokrišņu daudzuma. Lielāko daļu nokrišņu ūdeņus no pilsētas uzņem Gauja. Savukārt, līdz Gaujai tos aizvada Ģīmes upīte, Rātes upīte, Kaugurmuižas strauts un Baiļu kalna strauts.

Pavasara palos ievērojami ceļas Gaujas līmenis (5,53 m (03.05.1956.), 5,38 m (25.04.1929.), 5,20 m (26.04.1931.), 4,86 m (13.04.1951.), 4,01 m (12.04.1994.) virs nosacītās "0" atzīmes pie Gaujas tilta). Ūdens maksimālais caurplūdums Gaujā ir pavasara palu laikā. Tas var sasniegt 735 m³/s (1956. gada 3. maijā gada vidējais caurplūdums parasti – 46,4 m³/s), radot pilsētas zemāko vietu applūšanas briesmas. Otrs maksimums ir rudens lietavu laikā. Vidējais caurplūdums periodā no 1946. līdz 1997. gadam - 46,4 m³/sek, maksimālais caurplūdums 735 m³/sek.- 03.05.1956., minimālais caurplūdums - 2,66 m³/sek - 13.11.1951. Pavasara palu sākuma vidējais termiņš ir 29.marts, un vidējais ūdens maksimums Gaujā tiek sasniegts 18.aprīlī. Upe klāta ar ledu vidēji 138

¹⁰ VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" publiskās atskaite "2 – Gaiss" kopsavilkumi, izmeši

dienas gadā, un tā maksimālais biezums ir 58 cm.¹¹ Gaujai Valmieras apkaimē ir augsta hidrometriskās izpētes pakāpe, jo hidrometriskais postenis "Gauja – Valmiera", kurš atrodas izvērtējamā objekta robežās – pie Cēsu ielas tilta – darbojas kopš 1919.gada.

Lai noskaidrotu Valmieras pilsētas Gaujas upes kreisā krasta apbūvētās teritorijas (Gaujas tilts – Cēsu iela – Rūpniecības iela – Zvejnieku iela – bij. šaursliežu dzelzceļa uzbērums) un Mazās Stacijas ielas vecupes rajona teritorijas applūšanas risku, un sagatavotu priekšlikumus šo teritoriju aizsardzībai pret applūšanu, ir veikts pirmsprojekta izpētes projekts "Par Valmieras pilsētas Gaujas upes kreisā krasta apbūvētās teritorijas aizsardzību no applūšanas riska", kurā sniegti secinājumi un priekšlikumi par aizsargdambju izbūvi u.c. priekšlikumi minētās teritorijas aizsardzībai pret applūšanu.

Valmieras pilsētas pašvaldība 2014.gada 28.aprīlī, lai sagatavotu Valmieras pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2015.-2030.gadam un attīstības programmas 2015.-2020.gadam īstenošanas radītās ietekmes uz vidi novērtējuma monitoringa ziņojumu, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centram (LVĢMC) pieprasīja informāciju par Gaujas ūdeņu kvalitātes vērtējumu monitoringa punktā – 1 km lejpus Valmieras un monitoringa punktā – 2,5 km augšpus Valmieras šādus datus (sākot no 2011.gada):

- upes kvalitātes vērtējums – O₂ izšķ., BSP5, N/NH₄, N_{kop}, P_{kop}, saprobitātes indekss un kvalitātes klase pēc sliktākā rādītāja;
- prioritāro vielu piesārņojums (µg/l) – As, Zn, Hg, Cd, Ni, Pb, Cu, naftas produkti (mg/l);
- nitrātu piesārņojums;
- ūdens kvalitātes normatīvi un to atbilstība prioritārajiem zivju ūdeņiem.

LVĢMC sagatavotā informācija:

- *Nitrātu koncentrāciju raksturojums* – saskaņā ar MK 11.01.2011. noteikumiem Nr.33 "Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem" Gaujā, 1 km lejpus Valmieras pieļaujamā nitrātu (jonu NO₃) robežkoncentrācija (jeb atbilstoši 11,3 mg/l nitrātu slāpeklis) nevienā no mērījumiem 2011.-2013.gadā nav pārsniegta.
- *Atbilstība prioritāro zivju ūdeņu kvalitātes normatīviem* - Gauja, 1 km lejpus Valmieras saskaņā ar MK 12.03.2002. noteikumiem Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" 2.¹pielikumu atbilst karpveidīgo zivju ūdeņu tipam, kā arī pēc veiktajiem mērījumiem Gauja, 1 km lejpus Valmieras atbilst karpveidīgo zivju ūdeņu kvalitātes prasībām.
- *Bīstamo vielu koncentrācijas raksturojums* – Gaujas upes monitoringa stacijā 1 km lejpus Valmieras bīstamo vielu - vara un cinka - robežlielumi gada vidējai koncentrācijai saskaņā ar MK 12.03.2002. noteikumiem Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" 2013.gadā netika pārsniegti. Citas bīstamās vai prioritārās vielas laika periodā no 2011.gada minētajā monitoringa stacijā nav noteiktas.
- *Gaujas, 1 km lejpus Valmieras provizorisko ekoloģisko kvalitāti limitējošie gada vidējie rādītāji un provizoriskās ekoloģiskās kvalitātes vērtējums* – provizoriskā ūdens ekoloģiskā kopvērtējuma kvalitāte 2011., 2012.gadā novērtēta kā laba.

Rātes upīte – Gaujas pieteka, izplūst caur Āžkalna ezeru Burtnieku novadā un Dzirnau ezeriņu pilsētas teritorijā. Uz Rātes upītes izveidotas divas ūdenskrātuves – Dzirnau ezeriņš pie Lāčplēša ielas, bet otra – pie Beātes ielas.

¹¹ Valmieras pilsētas teritorijas plānojums 2006.-2018.gadam Vides pārskats

Ģīmes upīte - uz Ģīmes upītes izveidots Ģīmes dzirnavu dīķis.

Ģīmes dzirnavu dīķis – atrodas uz Ģīmes upītes, 0,2 km no ietekas Gaujā. Ezera spoguļa platība – 0,8 ha.

Dzirnavu ezers – atrodas pilsētas centrā uz Rātes upītes 0,4 km no ietekas Gaujā, caurteces ezers. Ezera dziļums ir 2 m, spoguļa laukuma platība – 1,8 ha, mākslīgas izcelsmes ezers. Ezera dibens ir dūņains, mālsmits. Krasti ezeram ir slīpi.

Ūdensdzirnavas darbojās kopš 17.gs., dzirnavu ēku nojauca 1937.gadā. Ezerā no tiešās apkārtnes ieplūst lietus kanalizācijas ūdeņi.

Valmieras teritorijā ir arī vairākas beznoteces teritorijas: Kauguru vēri, Matīšu šosejas un Patversmes ielas rajonā.

Gar pilsētas ūdensobjektu krastmalu teritorijām noteikts funkcionālais zonējums Dabas un apstādījumu teritorija (DA3) – stādījumu vai dabiski veidojušās augu segas aizņemta teritorija virszemes ūdenstilpju un ūdensteču krasta joslā, kas nodrošina piekļūšanu virszemes ūdens objektiem, aizsargā tos pret vides piesārņojumu, nodrošina bioloģisko un ainavisko daudzveidību pilsētā, kā arī nodrošina rekreācijas, sporta, tūrisma un kvalitatīvas dabas funkciju īstenošanu.

Gaujas upju baseina apgabalam ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns 2016. - 2021.gadam, kura mērķis ir uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, veicinot to laba stāvokļa sasniegšanu, atbilstoši Eiropas Padomes un Parlamenta 23.10.2000. direktīvai 2000/60/EK (Ūdens struktūrdirektīva). Saskaņā ar Gaujas upju baseina apgabala plānu Valmieras pilsētas administratīvā teritorijā atrodas Gaujas (G215) posms, ūdensobjekta platība pilsētā - 18,072 km². Ekoloģiskā kvalitāte novērtēta – laba¹². Saskaņā ar Gaujas upju baseinu apgabala virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte pēc 2009.-2014.g. monitoringa cikla rezultātiem Gaujas upei Valmieras pilsētas administratīvās teritorijas robežās ekoloģiskā kvalitāte noteikta vidēja, bet ekoloģiskās kvalitātes ticamība novērtēta kā zema. Ūdensobjekta G215 Valmierā ķīmiskā kvalitāte pēc prioritāro vielu koncentrācijas ūdenī novērtēta kā laba.

Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā noteikts pasākumu kopums (noteikti pamata pasākumi, papildus pasākumi un papildu pasākumi riska ūdensobjektos), lai sasniegtu ūdensobjektu kvalitātes mērķus, veicinātu ūdens kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu (TABULA 3).

TABULA 3: PAMATA UN PAPILDUS PASĀKUMI GAUJAS BASEINU APGABALA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNĀ VALMIERAS PILSĒTĀ¹³

GAUJAS BASEINA APGABALA PLĀNA PROGRAMMĀ PAREDZĒTIE PASĀKUMI	TERITORIJAS PLĀNOJUMĀ PAREDZĒTIE PASĀKUMI
PAMATA PASĀKUMI TERITORIJAS PLĀNOJUMAM	
Plānojot teritorijas attīstību, apbūves teritorijās nodrošina notekūdeņu centralizētu savākšanu un attīrīšanu	Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem, t.sk. kanalizācijas sistēmai.
Iekļaut teritorijas plānojumos riska teritorijas un piesārņotās teritorijas	Teritorijas plānojumā noteiktas un grafiski attēlotas riska teritorijas, piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas.
Paredzēt riska samazināšanas pasākumus un	Pasākums risināts teritorijas plānojuma Teritorijas

¹² Saskaņā ar Gaujas upju baseina apgabalam ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns 2016. - 2021.gadam

¹³ Gaujas upju baseina apgabalam ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns 2016. - 2021.gadam, LVĢMC, Rīga, 2015.

ierobežojumus teritorijas plāņos vietās, kas var ietekmēt ūdeņus, aizsargājamās teritorijas, aizsargjoslas u.c.	izmantošanas un apbūves noteikumos un attēlots grafiskajā daļā.
PAPILDUS PASĀKUMI	PASĀKUMA ĪSTENOTĀJS
Centralizēto notekūdeņu savākšanas sistēmu darbības pilnveidošana, nodrošinot faktisko pieslēgumu izveidi un veicot tīklu paplašināšanu aglomerācijās ar CE>2000, kas ietekmē riska ūdensobjektus (G215 Gauja)	VARAM, Pašvaldība
Pilotprojekti, kas ietver sajaukšanās zonu aprēķinus, atļauju nosacījumu pārskatīšanu un, ja nepieciešams, rīcības plāna izstrādi kopā ar operatoru, lai pakāpeniski samazinātu sajaukšanās zonu (G215 (SIA "Valmieras ūdens"))	VVD, LVĢMC, Piesārņojošo darbību veicējs
Neizmanto to artēzisko urbumu tamponēšana	Urbumu īpašnieki
PAPILDUS PASĀKUMI RISKĀ ŪDENSOBJEKTOS	
ŪDENSOBJEKTS (KODS, NOSAUKUMS)	PAPILDUS PASĀKUMI
G2215 GAUJA	Centralizēto notekūdeņu savākšanas sistēmu darbības pilnveidošana, nodrošinot faktisko pieslēgumu izveidi un veicot tīklu paplašināšanu aglomerācijās ar CE>2000, kas ietekmē riska ūdensobjektus (Valmiera).
	Pilotprojekti, kas ietver sajaukšanās zonu aprēķinus, atļauju nosacījumu pārskatīšanu un, ja nepieciešams, rīcības plāna izstrādi kopā ar operatoru, lai pakāpeniski samazinātu sajaukšanās zonu (Valmiera)

Pamatojoties uz MK 31.05.2011. noteikumiem Nr.418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem", Valmieras pilsētā nav virszemes ūdensobjektu, kuros pastāv risks nesasniegt ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli likumā paredzētajā termiņā.

3.3.2. PELDVIETAS

Valmieras pilsētas pašvaldības teritorijā nav ūdenstilpes, kur varētu izveidot peldvietu atbilstoši 10.01.2012. MK noteikumu Nr.38 "Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība" prasībām.

Kā peldēšanas vietu izmanto labiekārtotu pludmali pie Gaujas - Daliņu pludmale. No 2014.gada beigām Daliņu pludmales teritorija ir nodota SIA "Vidzemes Olimpiskais centrs" apsaimniekošanā. Oficiālu peldvietu Gaujā ierīkot ir ļoti sarežģīti, jo upē nav stabila gultne.

3.3.3. PAZEMES ŪDEŅU KVALITĀTE

Valmieras un tās apkārtnes spiedūdens horizonti ir labi aizsargāti pret piesārņojuma iekļūšanu. Ūdens no zemes virsmas līdz pirmajam spiedūdens slānim nokļūst 182 gados, kuru laikā piesārņojums jau ir noārdījies. Ūdens kvalitāte ieguves avotos atbilst dzēramā ūdens nekaitīguma prasībām, izņemot prasības dzelzs (caurmērā 0,1 – 1,5 mg/l) un mangāna (caurmērā 0,05 – 0,5 mg/l) saturam. Dzelzs saturs jau ieguves vietā pārsniedz pieļaujamo normu. Tas ir raksturīgi visiem no smilšakmens formācijām sūknētajiem ūdeņiem.

Lielākie pazemes ūdens ieguvēji ir SIA “Valmieras ūdens”, kas nodrošina pilsētu ar centralizēto ūdensapgādi, ražošanas uzņēmumi – AS “Valmieras piens”, AS “Valmieras stikla šķiedra” u.c.

Pazemes ūdeņu piesārņojumu apdraud piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas atsevišķu saimniecisko objektu teritorijās. Pēc Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras sastādītā piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra Valmierā ir 4 piesārņotas un 25 potenciāli piesārņotas vietas.

Pazemes ūdeņiem vērtē gan ķīmisko kvalitāti (ir divas klases – laba vai slikta), gan kvantitatīvo stāvokli.

Valmieras pilsēta ietilpst pazemes ūdensobjektu D6/GJ robežās.

TABULA 4: PAZEMES ŪDENSOBJEKTU STĀVOKLIS 2015.GADĀ¹⁴

Nr.p.k.	Ūdensobjekta kods un nosaukums	Ūdensobjekta stāvokļa vērtējums 2015. gadā	
		ķīmiskā kvalitāte	kvantitatīvais stāvoklis
1.	Pazemes ŪO D6/GJ	Laba	Labs

Saskaņā ar Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā noteiktiem papildus pasākumiem komunālajā sektorā, noteikts, ka visā Gaujas baseinu apgabalā ir jāveic bezsaimnieka artēzisko urbumu tamponēšana, kas novērstu pazemes ūdeņu piesārņošanās risku.

3.3.4. PAZEMES ŪDEŅU ATRADNES

Saskaņā ar VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” uzturēto datu bāzi Atradņu reģistrs datiem Valmieras pilsētā atrodas 3 pazemes ūdens atradņu vietas – viena (1) sāļūdens atradne un divas (2) saldūdens atradnes.

Pazemes ūdens atradne “Valmiera” (LVĢMC DB “Urbumi” Nr.:796290), Jaunvāles ielā 11, Valmierā, izmanto gāzēta dzēriena “Valmiera Nr.2” ražošanai. Urbumu skaits – 1 urbums. Pazemes ūdens veids – sāļūdens. Ūdensgūtnei noteikta stingrā režīma aizsargjosla – 10 m, bakterioloģiskā un ķīmiskā aizsargjosla – nav.

Pazemes ūdens atradne “Valmieras piens” (LVĢMC DB “Urbumi” Nr.:611101), Rīgas ielā 93, Valmierā, izmanto SIA “Valmieras piens” ūdensapgādei. Urbumus skaits – 3 urbumi. Pazemes ūdens veids – saldūdens. Stingrā režīma aizsargjosla - 10 m (ap katru urbumu), bakterioloģiskā - nav nepieciešama, ķīmiskā (platība) - 388 ha.

Pazemes ūdens atradne “Gaides” (Valmieras stikla šķiedra) (LVĢMC DB “Urbumi” Nr.: 610811), Cempu ielā 13, Valmierā, izmanto AS “Valmieras stikla šķiedra” ūdensapgādei. Urbumu skaits – 4 urbumi. Pazemes ūdens veids – saldūdens. Stingra režīma - 10 m, bakterioloģiskā - nav nepieciešama, ķīmiskā (platība) - 685 ha.

Valmieras pilsētas centralizētai ūdensapgādei, dzeramā ūdens ražošanai tiek izmantota pazemes ūdeņu atradne “Grīši (Valmiera)” (LVĢMC DB “Urbumi” Nr.:611100), kas atrodas Beverīnas novadā, Kauguru pagastā, Gaujas kreisajā krastā starp Gaujas upi un šoseju Valmiera – Cēsis no “Straumēm” līdz “Lejaseniņiem”. Urbumu skaits – 10 urbumi (DB 8089; 8090; 8098; 8099; 8100; 8101; 8102; 8103; 8105 un 11012).

¹⁴ Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021. gadam

Ūdensgūtnes aizsargjoslas: stingra režīma (rādiuss, m) - 10 m; 10 - 30 m; 30-50 m; bakterioloģiskā (platība, ha) – 112 m; 89 m; 58 m; 38 m; 28 m; 27 m; nav nepieciešama urbumiem - Nr.8105, 8101, 8090, 8100; ķīmiskā (platība, ha) - 1366,4 ha un 165 ha.

Aprobežojumus (darbībai) aizsargjoslās ap ūdens ņemšanas vietām nosaka Aizsargjoslu likums.

3.4. ŪDENSAPGĀDE UN NOTEKŪDEŅU APSAIMNIEKOŠANA

3.4.1. ŪDENSAPGĀDE UN DZERAMĀ ŪDENS KVALITĀTE

Valmieras pilsētas teritorijā ūdensapgādei izmanto pazemes ūdeni no urbumiem. SIA “Valmieras ūdens” ir Valmieras pilsētas pašvaldībai un Burtnieku novada pašvaldībai (no 2016.gada) piederoša kapitālsabiedrība, kas nodrošina ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus, kā arī siltumapgādi Valmieras pilsētas teritorijā un Viestura ciemā Burtnieku novadā.

SIA “Valmieras ūdens” galvenās pamatdarbības jomas:

- ūdensapgādes pakalpojumu sniegšana,
- sadzīves un saimnieciskās kanalizācijas pakalpojumi,
- notekūdeņu pieņemšana, novadīšana uz bioloģiskajām attīrīšanas iekārtām, kā arī notekūdeņu attīrīšana,
- dzeramā ūdens un notekūdeņu kvalitātes kontrole,
- siltumenerģijas pārvade un sadale.

Pilsētā ir labi attīstīts ūdensvada tīkls, kas pēdējos gados, izmantojot Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansējumu, ir atjaunots, pārbūvēts un paplašināts. Centralizētās ūdensapgādes dzeramais ūdens atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām.

Nosacījumi centralizētai ūdens resursu ieguvei un izmantošanai Valmieras pilsētā iekļauti ūdens resursu lietošanas atļaujā Nr.VA 14DU0006, kas SIA “Valmieras ūdens” izdota 2014.gada 12.martā.

Centralizētai ūdens ieguvei pilsētā tiek izmantoti 11 urbumi: “Nr.4-46”; “Nr.5-52”; “Nr.6-63”; “Nr.7-53”; “Nr.8-48”; “Nr.8-48”; “Nr.10-47”; “Nr.11-51”; “Nr.12-50”; “Nr.16-26” un “Luca”, kas sagrupētas divos aku laukos – “Grīšiļi” (atrodas Kauguru pagastā, Beverīnas novadā) un “Pilsētas” (atrodas Valmieras pilsētā). Pie Valmieras pilsētas centralizētās ūdensapgādes sistēmas pieslēgušies 93% pilsētas iedzīvotāju. Ap 99% Valmieras pilsētas iedzīvotāju ir iespēja pieslēgties pie centralizētās ūdensapgādes sistēmas. Valmieras pilsētas centralizētai ūdensapgādes sistēmai pieslēgta daļa arī Kocēnu novada, Kocēnu pagasta, Viestura ciema Valmieras pagastā un Kauguru pagasta Beverīnas novada iedzīvotāji.

Atļautais kopējais ūdens ieguves daudzums saskaņā ar ūdens resursu lietošanas atļauju Nr.VA 14DU0006 ir noteikts 11802 m³/dnn.

Pēc pieejamajiem datiem¹⁵ no dabīgajiem ūdens avotiem 2015.gadā iegūti 1382,704 tūkst.m³ ūdens. Ūdens iegūts gan no virszemes, gan pazemes, kā arī nedaudz lietus ūdeņiem. Virszemes ūdeņi tehniskām vajadzībām veido pavisam nelielu daļu no kopā iegūtā ūdens

¹⁵ Pārskatu “Nr.2-Ūdens”. Pārskats par ūdens resursu lietošanu” 2015.gadā ir aizpildījuši un iesnieguši 11 operatori, t.sk. arī SIA “Valmieras ūdens”

daudzuma – 8,312 tūkst.m³, savukārt lietūs ūdeņi - 505 tūkst.m³ un pazemes ūdeņi 869,392 tūkst.m³ (TABULA 5).

TABULA 5: ŪDENS ŅEMŠANA VALMIERAS PILSĒTĀ 2015.GADĀ¹⁶

Pilsēta	Kopā ņemtais no dabīgajiem ūdens avotiem (tūkst. m ³)	Kopā (tūkst. m ³)	Vietu skaits	T.sk. izmērīts (tūkst. m ³)	Virszemes (tūkst. m ³)	Pazemes (tūkst. m ³)	Lietus ūdeņi (tūkst. m ³)
Valmiera	1382,704	877,704	13	877,704	8,312	869,392	505

2015.gadā pēc valsts statistikas pārskata “2-Ūdens” pieejamajiem datiem lielākoties pilsētā ūdens iegūts ražošanas vajadzībām, kopumā 835,322 tūkst. m³, bet komunālajām un sadzīves vajadzībām patērēti 21,02 tūkst. m³ (TABULA: 6).

TABULA 6: ŪDENS LIETOŠANA VALMIERAS PILSĒTĀ 2015.GADĀ¹⁷

Pilsēta	Kopā (tūkst. m ³)	T.sk. ražošanas vajadzībām (tūkst. m ³)	T.sk. komunālo un sadzīves vajadzībām (tūkst. m ³)	Atgriezeniskās sistēmās	Ūdens zudumi (tūkst. m ³)
Valmiera	856,342	835,322	21,02	0	17,414 ¹⁸

3.4.2. NOTEKŪDEŅU SAVĀKŠANA UN ATTĪRĪŠANA

Valmieras pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (NAI) ar projektēto jaudu 12000 m³/dnn, kurās tiek novadīti un attīrīti centralizēti novadītie notekūdeņi no pilsētas teritorijas, Kocēnu pagasta Kocēnu novadā un Viestura ciema Burtnieku novadā, atrodas uz zemas gabala Grīšļu iela 6, Valmiera, Gaujas upes kreisajā krastā. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Gaujā. Pilsētas NAI rekonstruētas 2009.gadā. Gaujas upes posms no Mellupes grīvas līdz Cēsu pilsētas tiltam atbilst karpveidīgo zivju ūdeņiem, saskaņā ar Ministru kabineta 12.03.2012. noteikumu Nr.118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 8. un 10.punktā iekļautajiem nosacījumiem un 2.¹ pielikumu. Gauja pie Valmieras nav iekļauta riska ūdensobjektu sarakstā saskaņā ar Ministru kabineta 31.05.2011. noteikumiem Nr.418 “Noteikumi par riska ūdensobjektiem” 2.punkta nosacījumiem un 1.pielikuma 2.tabulu.

SIA “Valmieras ūdens” apsaimniekotajās NAI notiek pilna cikla bioloģiskā attīrīšana, izmantojot aktīvo dūņu metodi. Dūņu pārstrādei no NAI dūņu atūdeņošanas ēkā uzstādītas 2 atūdeņošanas līnijas. NAI teritorijā atrodas dūņu kompostēšanas lauks 3150 m² platībā. Pilsētas NAI 2009.gadā tika rekonstruētas. NAI projektētā jauda ir 8700 m³/dnn, bet uz esošo brīdi (2016.gadu) noslodze ir 4000 m³/dnn.

Pilsētas NAI ieplūdē un izplūdē ir uzstādīta automātiskā notekūdeņu paraugu ņemšana.

Pilsētas kanalizācijas tīklam tiek veikta regulāra tīklu apsekošana, apkope un skalošana. Pie pilsētas centralizētās kanalizācijas sistēmas tīkliem pilsētā pieslēgušies 91% lietotāji.

Savrupmājas, kuras nav pievienojušās centralizētam sadzīves notekūdeņu tīklam, sadzīves notekūdeņu uzkrāšanu un attīrīšanu veic lokālajās attīrīšanas ietaisēs vai krājrezervuāros. Privātmāju kanalizācijas krājrezervuāru tīrīšanu un izvešanu nodrošina specializētie pakalpojumu veicēji.

2015.gadā pēc organizāciju/uzņēmumu datiem, Valmieras pilsētā novadīti 2233,541 tūkst. m³ notekūdeņu, tai skaitā 2071,425 tūkst.m³ tīri, atbilstoši normatīvajām prasībām attīrīti

¹⁶ Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, “Pārskats 2 – Ūdens”, 2015.gads, Ūdens kopsavilkumi, Ūdens ņemšana

¹⁷ Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, “Pārskats 2 – Ūdens”, 2015.gads, Ūdens kopsavilkumi, Ūdens lietošana

¹⁸ Kopējie zudumi, kuros tiek uzskaitīts ūdens ugunsdzēsībai, filtru skalošanai, tehniskām vajadzībām, pašpatēriņam

notekūdeņi, bet normatīvo aktu prasībām neatbilstoši, neattīrīti notekūdeņi vidē novadīti 29,584 tūkst.m³ (TABULA:7).

TABULA 7: NOTEKŪDEŅU NOVADĪŠANA VIDĒ 2015. GADĀ¹⁹

PILSĒTA	NOVADĪŠANAS VIETU SKAITS (IZPLŪDES)	KOPĀ NOVADĪTIE NOTEKŪDEŅI (TŪKST. M ³)	T.SK. AR ATT. NORM. TĪRI	T.SK. AR ATT. NORM. NETĪRI	T.SK. BEZ ATT. NORM. TĪRI	T.SK. LIETUS
Valmiera	12	2233,541	2071,425	29,584	48,319	84,213

Valmieras pilsētā darbojas 2 bioloģiskās attīrīšanas iekārtas (SIA “Valmieras ūdens” apsaimniekotās pilsētas NAI un AS “Valmieras stikla šķiedras” NAI) (TABULA:8).

TABULA 8: BIOLOĢISKĀS NOTEKŪDEŅU ATTĪRĪŠANAS IEKĀRTAS²⁰

PILSĒTA	SKAITS	JAUDA (TŪKST.M ³ /DNN)	TŪKST. M ³ /GADĀ (2015. GADS)			
			NOTEKŪDEŅU DAUDZUMS	PIRMĒJĀ ATTĪRĪŠANA	OTRĒJĀ ATTĪRĪŠANA	BIOĢĒNU REDUKCIJA
Valmiera	2	13610	1856,933	0	334,694	1522,239

Mehāniska notekūdeņu attīrīšana tiek veikta sešās notekūdeņu attīrīšanas iekārtās. Notekūdeņiem tiek veikta pirmējā attīrīšana, un vidē no mehāniskajām attīrīšanas iekārtām 2015.gadā nonāca 96,115 tūkst.m³ notekūdeņu (TABULA: 9).

TABULA 9: MEHĀNISKĀS NOTEKŪDEŅU ATTĪRĪŠANAS IEKĀRTAS²¹

PILSĒTA	SKAITS	JAUDA (TŪKST.M ³ /DNN)	TŪKST. M ³ /GADĀ (2015. GADS)	
			NOTEKŪDEŅU DAUDZUMS	PIRMĒJĀ ATTĪRĪŠANA
Valmiera	6	230	96,115	96,115

Notekūdeņu ķīmiskā attīrīšana tiek veikta vienā notekūdeņu attīrīšanas iekārtā (AS “Valmieras stikla šķiedra”) (TABULA: 10).

TABULA 10: ŪDENS ĶĪMISKĀ ATTĪRĪŠANA²²

PILSĒTA	SKAITS	JAUDA (TŪKST.M ³ /DNN)	TŪKST. M ³ /GADĀ (2015. GADS)	
			NOTEKŪDEŅU DAUDZUMS	PIRMĒJĀ ATTĪRĪŠANA
Valmiera	1	420	179,24	179,24

Pilsētas NAI izplūdes vieta ir Gaujā, kurā tiek novadīti lieli notekūdeņu apjomi, izplūdes vieta - punktveida piesārņojuma avots.

Atmosfēras nokrišņu ūdeņu novadīšana pilsētā notiek gan organizēti, gan neorganizēti. Organizētā notekūdeņu novadīšanas sistēmā ietilpst lietusūdeņu kanalizācijas (LŪK) sistēmas (~ 70 km garumā). Valmierā lietus ūdens slēgtās novades sistēmas pārsvarā ir lokāla mēroga. Tās izbūvētas nelieliem pilsētas rajoniem, ievērojot reljefa radītās iespējas kolektoru būvei un saslēgšanai savā starpā bez pārsūkņēšanas stacijām. Lietus ūdeņi bez attīrīšanas tiek ievadīti

¹⁹ Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Pārskats 2 – Ūdens, 2015. gads, Ūdens kopsavilkumi, ūdens novadīšana

²⁰ Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Pārskats 2 – Ūdens, 2015. gads, Ūdens kopsavilkumi, ūdens bioloģiskā attīrīšana

²¹ Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Pārskats 2 – Ūdens, 2015. gads, Ūdens kopsavilkumi, ūdens mehāniskā attīrīšana

²² Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Pārskats 2 – Ūdens, 2015. gads, Ūdens kopsavilkumi, ūdens ķīmiskā attīrīšana

grāvjos, upītēs un citās atklātās ūdens tilpnēs. Pilsētā šādu izvadu ir ap 30. Kopumā LŪK sistēmu stāvoklis ir apmierinošs, taču nepieciešams uzstādīt smilšu un naftas produktu atdalītājus.

Vairums Valmieras pilsētas ielām lietus ūdens novadīšana no brauktuves paredzēta grāvjos gar abām ielas malām. Lielākā daļa no tiem veido atsevišķas sistēmas ar izplūdi gan atklātās ūdenstilpnēs (upītēs), gan slēgtā lietus ūdens kanalizācijā (Palejas ielā, Raiņa ielā, Ezera ielā, Podnieku ielā u.c.). Pilsētas vēsturiskajā centrā pēc satiksmes lokveida kustības rekonstrukcijas Rīgas ielā līdz A. Upīša ielai, Bastiona, Diakonāta, Garā, K.Baumaņa u.c. ielās lietus ūdeņu novadīšana tiek organizēta uz pilsētas attīrīšanas iekārtām.

MK 30.04.2013. noteikumi Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" nosaka prasības lietus ūdeņu savākšanai, t.i., visās apbūves teritorijas nodrošina lietus ūdeņu un sniega ūdeņu novadīšanu no ielām, ceļiem, laukumiem un apbūves gabaliem, paredzot ūdeņu savākšanas sistēmu. Vietās, kur lietus ūdeņu savākšanas sistēmu nav iespējams pieslēgt pie esošajiem tīkliem, var paredzēt lokālu risinājumu, nodrošinot lietus ūdeņu novadīšanu speciāli veidotā sistēmā vai filtrējošā slānī. Prasības lietus ūdeņu novadīšanas risinājumiem no projektējamām ielām, ceļiem un laukumiem nosaka detālplānojumā (ja tiek pieņemts lēmums par to izstrādi) vai paredz būvprojektā.

Saskaņā ar likumu Par pašvaldībām, viena no pašvaldības autonomām funkcijām ir organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (ūdensapgādi un kanalizāciju; siltumapgādi; sadzīves atkritumu apsaimniekošanu; notekūdeņu savākšanu, novadīšanu un attīrīšanu) neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds. Pašvaldības, izstrādājot savas administratīvās teritorijas attīstības programmu, paredz investīciju projektus un finansējumu ūdenssaimniecības attīstībai, kas nodrošina atbilstošu normatīviem attīrītu emisiju novadīšanu vidē, pieslēgumu skaitu centralizētiem inženierkomunikāciju tīkliem, labas kvalitātes dzeramo ūdeni, kā arī nodrošina uzņēmējdarbības teritorijas ar pieejamām pašvaldības centralizētām komunikācijām.

Teritorijas plānojuma risinājumi:

- ✓ Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem, t.sk. ūdensapgādei un kanalizācijai, obligāta prasība esošās apbūves teritorijas un plānotās apbūves teritorijas pieslēgt pilsētas centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem.
- ✓ Noteiktas prasības centralizētajai siltumapgādei Valmieras pilsētas centra teritorijā (TIN11).

3.5. PIESĀRŅOJOŠO DARBĪBU UZŅĒMUMI VALMIERAS PILSĒTĀ

Valmieras pilsēta vēsturiski ir attīstījusies kā zaļi industriāla pilsēta, kurā atrodas lielākie Vidzemes rūpniecības uzņēmumi. Rūpnieciskās apbūves teritorijas, kurās atrodas nozīmīgākie uzņēmumi ar nepieciešamo infrastruktūru, koncentrējas pilsētas DA daļā teritorijā pie Cempu ielas, Mūrmuižas ielas un Abula ielas, līdzās dzelzceļam un autoceļam P18 Valmiera – Smiltene, kas savienojas ar valsts galveno autoceļu A3. Dzelzceļa un autoceļu tuvums piešķir šīm teritorijām papildus priekšrocības industriālo objektu veiksmīgai darbībai un jaunas rūpniecības apbūves attīstīšanai. Atsevišķi rūpnieciskie objekti ir izveidojušies arī citviet pilsētā, maksimāli respektējot pilsētvides dzīvojamās un publiskās telpas.

Saskaņā ar Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma risinājumiem kopumā rūpnieciskajai apbūvei (esošai un plānotai) ir paredzēti 299 ha, kas ir aptuveni 16% no pilsētas kopējās teritorijas.

Pilsētā šobrīd darbojas divi uzņēmumi, kuriem izsniegta atļauja A kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai – AS “Valmieras stikla šķiedra” un AS “Valmieras piens” (TABULA: 11), kā arī vairāki uzņēmumi, kuriem izsniegtas atļaujas B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai un uzņēmumi, kam izsniegtas C kategorijas piesārņojošo darbību apliecinājumi. Atļaujas un apliecinājumi ir VVD Valmieras reģionālā vides pārvaldes izdots administratīvais akts, kas operatoram (uzņēmumam) atļauj veikt piesārņojošu darbību ar nosacījumu, ka iekārta vai tās daļa funkcionē atbilstoši vides aizsardzību regulējošos normatīvajos aktos un šajā administratīvajā aktā noteiktajām prasībām.

TABULA 11: ATĻAUJAS A KATEGORIJAS PIESĀRŅOJOŠĀS DARBĪBAS UZŅĒMUMIEM VALMIERAS PILSĒTĀ

NR.P.K.	UZŅĒMUMS	ADRESE	DARBĪBAS VEIDS PĒC LIKUMA “PAR PIESĀRŅOJUMU” 1.PIELIKUMA
1.	AS “Valmieras stikla šķiedra”	Cempu iela 13, Valmiera, LV-4201	3.3. Iekārtas stikla, kā arī stikla šķiedras ražošanai, kuru kausēšanas jauda pārsniedz 20 t/dienā
2.	AS “Valmieras piens”	Rīgas iela 93, Valmiera, LV-4201	6.4.c. Piena ražotnes, kurās var pieņemt vairāk nekā 200 t/dienā (ja 200 tonnas dienā ir gada vidējais rādītājs)

3.6. TROKSNIS

Vides troksnis ir nevēlams vai kaitīgs cilvēka darbības radīts āra troksnis, ko rada transportlīdzekļi, ceļu satiksme, dzelzceļu satiksme, troksnis, kas rodas rūpnieciskās darbības zonās, kā arī troksnis, kas rodas iekārtu darbības rezultātā. Ar vides troksni netiek apzīmēts troksnis, ko rada persona, uz kuru troksnis iedarbojas, sadzīves troksni, kaimiņu radīto troksni, troksni darbavietās, troksni transportlīdzekļu iekšienē.

Galvenās trokšņu emisijas pilsētā rada transportlīdzekļi, to intensitāte, dzelzceļa satiksme, kā arī rūpniecisko iekārtu darbība. Visvairāk trokšņu nelabvēlīgajai ietekmei pakļauti tie pilsētas iedzīvotāji, kuri dzīvo tuvumā dzelzceļa līnijai (dažādi kravu pārvadājumi) un autoceļiem, pa kuriem pārvietojas dažādi transportlīdzekļi (vieglās automašīnas, kravas automašīnas, sabiedriskais transports) un ceļi tiek izmantoti arī tranzīta plūsmai. Būtiskākie trokšņa avoti izklaidēti pilsētas nomalē, īpaši pilsētas DA daļā, kur koncentrējas rūpnieciskā apbūve, atrodas dzelzceļa līnija un pilsētas apvedceļi.

Atbilstoši 24.01.2014. MK noteikumos Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” noteiktajam, aizsargjoslās gar autoceļiem (tai skaitā arī gar autoceļiem, uz kuriem satiksmes intensitāte ir mazāka nekā trīs miljoni transportlīdzekļu gadā) un teritorijās, kas atrodas tuvāk par 30 m no stacionāriem trokšņa avotiem, trokšņa robežlielumi uzskatāmi par mērķlielumiem.

TABULA 12: VIDES TROKŠŅA ROBEŽLIELUMI²³

Nr. p.k.	Apbūves teritorijas izmantošanas funkcija	Trokšņa robežlielumi ²		
		L _{diena} (dB(A))	L _{vakars} (dB(A))	L _{nakts} (dB(A))
1.1.	Individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju, bērnu iestāžu, ārstniecības, veselības un sociālās aprūpes iestāžu apbūves teritorija	55	50	45
1.2.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija	60	55	50
1.3.	Publiskās apbūves teritorija (sabiedrisko un pārvaldes objektu teritorija, tai skaitā kultūras iestāžu, izglītības un zinātnes iestāžu, valsts un pašvaldību pārvaldes iestāžu un viesnīcu teritorija) (ar dzīvojamo apbūvi)	60	55	55
1.4.	Jauktas apbūves teritorija, tai skaitā tirdzniecības un pakalpojumu būvju teritorija (ar dzīvojamo apbūvi)	65	60	55
1.5.	Klusie rajoni apdzīvotās vietās	50	45	40

Faktisko trokšņu emisijas līmeni iespējams noteikt, veicot modelēšanu un trokšņu mērījumus. Valmieras pilsētai nav veikta trokšņa līmeņa noteikšana un stratēģiskā kartēšana. Atbilstoši 24.01.2014. MK noteikumiem Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” aglomerācijas pašvaldībai, kurā iedzīvotāju skaits pārsniedz 100 000 un iedzīvotāju blīvums pārsniedz 500 iedzīvotāju uz kvadrātkilometru, izstrādā trokšņa stratēģisko karti.

Atbilstoši likumā „Par piesārņojumu” 18.¹panta otrajā daļā noteiktajam ir izstrādāta un apstiprināta trokšņa stratēģiskā karte posmiem, uz kuriem satiksmes intensitāte ir vairāk nekā 3 miljoni transportlīdzekļu gadā.

Valmieras pilsētas teritoriju šķērso valsts galvenais autoceļš A3 Inčukalna – Valmiera – Igaunijas robeža (Valka), valsts reģionālais autoceļš P18 Valmiera – Smiltene, valsts vietējie autoceļi V184 Dumbrāji – Zeiboti un V187 Valmiera – Rauna, kā arī stratēģiskās nozīmes kategorijas dzelzceļa līnija Rīga – Valmiera – Valka – Valga.

Saskaņā ar informāciju par satiksmes intensitāti, kas iegūta no VAS “Latvijas Valsts ceļi” sagatavotā satiksmes intensitātes pārskata valsts autoceļiem, lai posmā no 2010.gada līdz 2015.gadam, diennakts vidējā satiksmes intensitāte uz autoceļa A3 Valmieras pilsētas apvedceļa posmā ir bijusi robežās no 4443 līdz 5912 automašīnām, uz autoceļa P18 posmābP20 – Smiltene ir bijusi robežās no 1422 līdz 2655 automašīnām. Uz valsts vietējiem autoceļiem diennakts vidējā satiksmes intensitāte ir bijusi mazāka nekā uz valsts galvenā un reģionālā autoceļa (skatīt TABULA: 13). 2015.gadā uz autoceļa A3 Valmieras pilsētas apvedceļa posmā kopējā satiksmes gada vidējā diennakts intensitāte bija 5115 aut./dnn, kravas transporta gada vidējā diennakts intensitāte bija 972 aut./dnn jeb 19% sastādīja kravas transporta īpatsvars kopējā satiksmē.

TABULA 13: DIENNAKTS VIDĒJĀ SATIKSMES INTENSITĀTE UZ AUTOCEĻIEM²⁴

Autoceļš	Posms	Gads	Diennakts vidējā satiksmes intensitāte	Kravu automašīnu skaits (%)
A3	Valmieras apvedceļš	2010	5912	14
		2011	4500	21
		2012	4443	22
		2013	4792	22
		2014	4724	19
		2015	5115	19

²³ 24.01.2014. MK noteikumiem Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” 2.pielikuma 1.tabula

²⁴ Datu avots: VAS “Latvijas Valsts ceļi”

P18 Valmiera – Smiltene	P20 – Smiltene	2010	-	-
		2011	1422	12
		2012	2100	23
		2013	2020	21
		2014	2655	17
		2015	2349	12
V184 Dumbrāji – Zeiboti		2010	-	-
		2011	817	13
		2012	-	-
		2013	-	-
		2014	975	10
		2015	965	13
V187 Valmiera - Rauna		2010	-	-
		2011	860	9
		2012	993	3
		2013	-	-
		2014	-	-
		2015	-	-

Pilsētas teritoriju rūpnieciskās apbūves teritorijas daļā šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Lugaži – Valga. Pa dzelzceļa līniju pārvietojas gan pasažieru vilciens, gan kravas pārvadājumu vilcieni. Nav publiski pieejama informācija par kravas vilcienu intensitāti konkrētajā dzelzceļa līnijas posmā.

Trokšņa samazināšanas līdzekļu efektivitātes galvenās prasības nosaka atbilstoši normatīvo aktu prasībām, t.sk. 24.01.2014. MK noteikumiem Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” un 01.07.2015. Latvijas būvnormatīva LBN 016-15 „Būvakustika” prasībām.

Trokšņa samazināšana ir iespējama visos trokšņa izplatības posmos - trokšņa rašanās avotā, trokšņa izplatības areālā, kā arī trokšņa uztvērējā. Trokšņa samazināšanas plāna izstrādi un ieviešanu nodrošina pašvaldība. Ir iespējams sadarboties blakus esošām pašvaldībām, veicot trokšņa kartēšanu un izstrādājot kopīgu rīcības plānu trokšņa samazināšanai.

3.7. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

Sadzīves atkritumu, tai skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā organizē pašvaldība atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, ievērojot atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu un reģionālos atkritumu apsaimniekošanas plānus. Atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam, Valmieras pilsēta atrodas Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā.

Valmieras pilsētas pašvaldības dome ir izdevusi saistošos noteikumus Nr.119 “Par atkritumu apsaimniekošanu Valmieras pilsētā” (*grozīti 2015.gada 18.jūnijā ar saistošiem noteikumiem Nr.232 “Grozījumi Valmieras pilsētas pašvaldības 2011.gada 8.decembra saistošajos noteikumos Nr.119 „Par atkritumu apsaimniekošanu Valmieras pilsētā”, grozījumi spēkā stājā ar 2016.gada 1.janvāri).*

Valmieras pilsētas teritorijā ir ierīkoti šādi atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objekti:

- šķiroto atkritumu savākšanas laukumi (Eko laukumi) Valmierā, Beātes ielā 47 un Dzelzceļa ielā 5;
- šķiroto atkritumu savākšanas punkti (Eko punkti) – 55 (dati uz 18.06.2015.).

Jaunas atkritumu šķirošanas vai pārkraušanas stacijas vai šķiroto atkritumu savākšanas laukumus, kā arī videi kaitīgo preču savākšanas punktus un atsevišķu veidu bīstamo atkritumu savākšanas punktus Valmieras pilsētas teritorijā drīkst izvietot tikai gadījumā, ja to izveidošanas nepieciešamība ir paredzēta Ziemeļvidzemes reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas plānā.

Valmieras pilsētā sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, veic SIA „ZAAO”, kuri transportē atkritumus uz atkritumu apglabāšanas poligonu „Daibe” Pārgaujas novada Stalbes pagastā. SIA “ZAAO” ir pašvaldību atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums un Valmieras pilsētas domei piederošo daļu skaits ir 43,65%. SIA “ZAAO” sniedz kvalitatīvus atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus Ziemeļvidzemes reģionā, kas ietver atkritumu savākšanu, šķirošanu, transportēšanu, apstrādi un noglabāšanu videi draudzīgā veidā, kā arī veic sabiedrības informēšanu un izglītošanu.

Radītais atkritumu daudzums no organizācijām, kuras atskaitījušās ar valsts statistiskas pārskatu “Nr.3 – Pārskats par atkritumiem” skatīt TABULĀ: 14.

TABULA 14: RADĪTO ATKRITUMU APJOMI VALMIERĀ

Gads	Bīstamie atkritumi, t	Sadzīves atkritumi, t
2012	92,183	12 452,241
2013	93,41	25 407,39
2014	90,74	41 895,47
2015	81,05	19 653,442

Par 2015.gadu ar valsts statistisko pārskatu “Nr.3 – Pārskats par atkritumiem” atskaitījušies 34 operatori, kas ir gan atkritumu radītāji, gan atkritumu apsaimniekotāji. Savukārt 2014.gadā atskaitījušies ar valsts statistikas pārskatu 33 operatori, 2013.gadā – 32 operatori un 2012.gadā – 33 operatori. Operatoru skaits, kas atskaitās ar valsts statistikas pārskatu “Nr.3 – Pārskats par atkritumiem” pa šiem 4 gadiem ir nemainīgs, būtiskas atšķirības ir vērojamas radīto sadzīves atkritumu apjomā pa gadiem, it īpaši 2014.gadā, kad ir stipri pieaudzis radīto sadzīves atkritumu daudzums salīdzinājumā ar 2012.gadu un 2015.gadu. Iespējamie iemesli varētu būt precīzāka un/vai stingrāka uzskaitē vai arī esošo uzņēmumu darbības apjoma palielināšanās, kas veicina sadzīves atkritumu radīto apjomu.

Savāktais atkritumu daudzums no organizācijām, kuras atskaitījušās ar valsts statistiskas pārskatu “Nr.3 – Pārskats par atkritumiem” skatīt TABULĀ: 15.

TABULA 15: SAVĀKTO ATKRITUMU APJOMI VALMIERĀ

Gads	Bīstamie atkritumi, t	Sadzīves atkritumi, t
2012	917,023	20385,334
2013	614,687	66781,891
2014	600,322	18412,648
2015	613,992	13649,82

2015.gadā no Valmieras pilsētā atrodošām organizācijām eksportēti 1429,314 t sadzīves atkritumi (plastmasas iepakojums, alumīnijs, krāsainie metāli, svins un varš, bronza, misiņš),

bīstamie atkritumi netika eksportēti, savākti 13649,98 t sadzīves atkritumu un 613,992 t bīstamo atkritumu, pārstrādāti 5791,67 t sadzīves atkritumu un 408,519 t bīstamo atkritumu.²⁵

Teritorijas plānojuma risinājumi:

- ✓ Saskaņā ar MK 30.04.2013. noteikumiem Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve ir Tehniskās apbūves (TA) viens no galvenajiem teritorijas izmantošanas veidiem, arī Rūpnieciskās apbūves (R) teritorijas izmantošanas veidiem. Šī norma ir iestrādāta arī Valmieras pilsētas teritorijas plānojumā.
- ✓ Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības atkritumu tvertņu izvietojumam.

3.8. RISKĀ TERITORIJAS UN OBJEKTI

3.8.1. PIESĀRŅOTĀS UN POTENCIĀLI PIESĀRŅOTĀS TERITORIJAS

Saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra uzturēto datu bāzi Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra datiem Valmieras pilsētas teritorijā ir reģistrētas 4 piesārņotās teritorijas un 25 potenciāli piesārņotās teritorijas.

Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra datu bāze būtu jāpildina ar vēl vienu piesārņotu vietu pilsētā, kas tika pievienota Valmieras pilsētai un kurā plānota industriālā parka izveide (rūpnieciskās apbūves teritorija). Ņemot vērā informāciju par militārā piesārņojuma iespējamību plānotajā industriālā parka teritorijā, Valmieras pilsētas pašvaldība 2016.gada pavasarī nodrošināja potenciālā militārā piesārņojuma izpēti nekustamajā īpašumā Industriālais parks, Valmierā (kadastra numurs 9662 002 0772) zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem 9662 0020613 un 96620030137, kā rezultātā tika konstatēts militārais piesārņojums ar sprādzienbīstamiem priekšmetiem un nesprāgušu munīciju. Izpētē sniegtas rekomendācijas – organizēt pilnus sprādzienbīstamo priekšmetu sanācības darbus, vajadzības gadījumā likvidējot apmežojumu, lai droši un kvalitatīvi veiktu sanācību. Līdz ar to industriālā parka teritorijas attīstīšana būs iespējama pēc sanācības darbu pabeigšanas.

Dažām no iespējamām grunts un gruntsūdens piesārņojošajām teritorijām ir veikta detaļa piesārņojuma izpēte un sanācības pasākumi. Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšana un reģistrācija veikta saskaņā ar MK 20.11.2001. noteikumiem Nr.483 „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība”.

Potenciāli piesārņotās vietas ir teritorijas, kurās pagātnes saimnieciskās darbības rezultātā radies grunts, augsnes vai gruntsūdeņu piesārņojums, kurš vēl var ilgstoši nelabvēlīgi ietekmēt vidi, apdraudēt cilvēku veselību un dzīvību, fizisko un juridisko personu īpašumu un intereses, un kurš nav pierādīts ar izpētes vai analīžu rezultātiem.

Piesārņotas vietas:

- Rekultivēta atkritumu izgāztuve „Misas” Brenguļu iela 25, Valmiera

Atkritumu izgāztuvei „Misas” tiek veikts regulārs monitorings. Monitoringa rezultātā iegūtie rādītāji ik gadus uzlabojas.

- Bijusī Valmieras naftas bāzes teritorija Gaides iela 11, Valmiera

²⁵ Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Pārskats 3 – Atkritumi, 2015. gads, Atkritumu kopsavilkumi, Atkritumu atskaite ražotņu griezumā

Iespējama grunts un gruntsūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem.

- AS „Valmieras stikla šķiedra” vieta ap mazuta glabāšanas tvertnēm, Cempu iela 13, Valmiera

AS „Valmieras stikla šķiedra” katlu māja kā kurināmo izmantoja mazutu. Piesārņojuma zona radusies apkārt mazuta glabāšanas tvertnēm. Uzņēmuma teritorijā esošā mazuta glabātuvē pabeigti sanācijas darbi. Demontētas mazuta tvertnes, jo kā kurināmo uzņēmums izmanto gāzi.

- SIA “Ziemeļu Degviela” naftas produktu bāze, Mūrmuižas iela 15, Valmiera

Potenciāli piesārņotas vietas:

- Bijusī mazuta glabātuve, Dzelzceļa iela 7, Valmiera
- Bijusī degvielas bāze “Šķesters”, Mālu iela, Valmiera
- SIA „Sano”, ķīmiskā tīrītava, Rīgas iela 45, Valmiera
- Bijusī mazuta glabātuve, Rīgas iela 27A, Valmiera
- AS „Valpro Corp.”, Linarda Laicena iela 2, Valmiera
- ZET Degvielas uzpildes vieta, Raiņa iela 14, Valmiera
- Bijusī meliorācijas naftas bāze, SIA „Savariņa”, Patversmes iela 12, Valmiera
- SIA „ZAAO SYSTEMS”, Cempu iela 8b, Valmiera
- SIA „Latvijas propāna gāze” gāzes stacija, Cempu 12, Valmiera
- SIA „Valmieras MB”, Mūrmuižas 18b, Valmiera
- ZAAO atkritumu pieņemšanas punkts, Dzelzceļa iela 5, Valmiera
- ZS 22.bataljons, AM valdījuma objekts, Cēsu iela 54, Valmiera
- SIA “Valmieras mēbeles”, Linarda Laicena iela 4, Valmiera
- SIA “ZAAO” dzīvnieku izcelsmes atkritumu pārstrāde, Rūpniecības iela 1, Valmiera
- SIA “Tīrības nams”, Raiņa iela 6, Valmiera
- SIA “Latvija Statoil”, DUS, Stacijas iela 29, Valmiera
- SIA “Latvija Statoil”, DUS, Ausekļa iela 26, Valmiera
- SIA “Neste Latvija”, DUS, Rīgas iela 26, Valmiera
- Lukoil, DUS, Matīšu šoseja 3, Valmiera
- SIA “Neste Latvija”, DUS, Mazā Stacijas iela 14, Valmiera
- DUS, Patversmes iela 12, Valmiera
- SIA “ZAAO” atkritumu pieņemšanas punkts, Beātes iela 47, Valmiera
- AS “Valmieras piens” bijusī mazuta saimniecība, Rīgas iela 93, Valmiera
- AS “Valmieras piens”, Rīgas iela 93, Valmiera
- SIA “V.L.T.” olu iepakojuma ražotne, Mūrmuižas iela 11A, Valmiera

Teritorijas plānojuma risinājumi:

- ✓ Valmieras pilsētas teritorijas plānojumā teksta daļā uzskaitītas un grafiskā daļā attēlotas piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas saskaņā ar VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāzes "Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs" datiem.
- ✓ Teritorijas plānojumā noteikts, ka nedrīkst veikt būvniecību piesārņotās teritorijās, ja nav veikta to rekultivācija un/vai sanācija, kā arī izmantot ēkas un būves pirms nav novērsts esošais vides piesārņojums, izņemot pagaidu lietošanas būves teritorijas rekultivācijai un/vai sanācijai.
- ✓ Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts, ka šajās teritorijās pirms jaunas atļautās izmantošanas uzsākšanas vai būvniecības ir jāveic izpēte normatīvajos aktos noteiktā kārtībā. Ja saskaņā ar izpētes rezultātiem pārsniegti vides kvalitātes normatīvi vai piesārņojums apdraud vai var apdraudēt cilvēku veselību vai vidi, jāveic teritorijas sanācija.
- ✓ Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts, ja tas nav pretrunā ar citu normatīvo aktu prasībām, teritorijas inženiertehnisko sagatavošanu veic vietās, kurās nepieciešami pasākumi atļautās izmantošanas uzsākšanai, t.sk., teritorijās, kurās grunts piesārņojums pārsniedz pieļaujamo normu.

3.8.2. RŪPNIECISKĀ RISKA TERITORIJAS

Objekti, kuriem saskaņā ar MK 01.03.2016. noteikumi Nr.131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" 15. punkta prasībām **jāizstrādā Rūpniecisko avāriju novēršanas programma**²⁶:

1. SIA "AGA", Valmieras Gaisa sadales rūpnīca, Cempu iela 9, Valmiera. Bīstamās vielas: skābeklis.
2. AS "Valmieras stikla šķiedra", Cempu iela 13, Valmiera. Bīstamās vielas: propāns, skābeklis un citas uzliesmojošas vielas.
3. SIA "EAST – WEST TRANSIT", naftas bāze, Mūrmuižas iela 15a, Valmiera. Bīstamās vielas: naftas produkti.

Objekti, kuriem saskaņā ar MK 01.03.2016. noteikumi Nr.131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" 16. punkta prasībām **jāizstrādā Drošības pārskats un civilās aizsardzības plāns**:

1. SIA "Latvijas propāna gāze", Valmieras gāzes uzpildes stacija, Cempu iela 12, Valmiera. Bīstamās vielas: propāns – butāns.

Saskaņā ar Valsts vides dienesta mājas lapā pieejamo informāciju Statistiskā atskaite par avārijām un avāriju situācijām 2015.gadā Valmieras pilsētā nav notikusi neviena avārija, kas saistīta ar vides piesārņošanu.

A kategorijas piesārņojošās darbības atļauja:

1. AS "Valmieras stikla šķiedra", Cempu iela 13, Valmiera. A kategorijas piesārņojošā darbība saskaņā ar likumu „Par piesārņojumu” 1.pielikuma (3)daļas „Minerālu izstrādājumu ražošanā” 3.punktam – iekārtas stikla, arī stikla šķiedras, ražošanai, kuru kausēšanas jauda pārsniedz 20 tonnas dienā. Atļauja izsniegta 09.02.2012.

²⁶ Datu avots: Vides pārraudzības valsts biroja mājaslapa www.vpvb.gov.lv Avāriju risks

2. AS "Valmieras piens", Rīgas iela 93, Valmiera. A kategorijas piesārņojošā darbība saskaņā ar likumu „Par piesārņojumu” 1.pielikuma (6)daļas „Citās nozarēs” 4.punkta iekārtas pārtikas ražošanai c)apakšpunktam – piena ražotnes, kurās var pieņemt vairāk nekā 200 tonnas piena dienā (ja 200 tonnas dienā ir gada vidējais rādītājs). Atļauja izsniegta 24.03.2011.

Teritorijas plānojuma risinājumi:

- ✓ Teritorijas plānojumā kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem noteiktas Apbūves ierobežojuma zona ap paaugstināta rūpnieciskā avārijas riska objektiem un teritorijām (TIN12 un TIN13), kuras var ietekmēt šajos objektos iespējamās rūpnieciskās avārijas vai to izraisīto domino efektu. Noteikta apbūves ierobežojuma zona metros un noteikti teritorijas izmantošanas veidi, kuri šajā zonā ir aizliegti būvēt.
- ✓ Apbūves aprobežojuma zonas teritorijas plānojumā noteiktas saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja sniegto informāciju par objektiem, uz kuriem attiecas MK 2016.gada 1.marta noteikumu Nr.131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" 55.1.apakšpunkta prasības.
- ✓ TIN12 noteikta ap SIA "Latvijas propāna gāze" Vidzemes reģionālo pārvaldi Cempu ielā 12, Valmierā – 640 m un ap AS "Valmieras stikla šķiedra" ražotni Cempu ielā 13, Valmierā – 390 m.
- ✓ TIN13 noteikta ap SIA "Latvijas propāna gāze" Vidzemes reģionālo pārvaldi Cempu ielā 12, Valmierā – 510 m, ap AS "Valmieras stikla šķiedra" ražotni Cempu ielā 13, Valmierā – 200 m, ap SIA "AGA" Valmieras Gaisa sadales rūpnīcu Cempu ielā 9, Valmierā un SIA SIA "EAST – WEST TRANSIT" Valmieras naftas bāzi, Mūrmuižas ielā 15a – 150 m.

3.8.3. DABAS RISKA TERITORIJAS

Dabas riska teritorija Valmierā ir applūstošās teritorijas gar Gauju. Teritorija ar 10% applūduma varbūtību (applūduma varbūtība vienu reizi 10 gados) un 1% applūduma varbūtība (applūduma varbūtība vienu reizi 100 gados).

Saskaņā ar Gaujas upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plānu 2016.-2021.gadam Gaujas upes applūstošās teritorijas Gauja – Valmieras posmā (G215) Valmieras pilsētas administratīvās robežās ir noteiktas kā pārējās plūdu riska teritorijas Gaujas upju baseina apgabalā.

Gaujas upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plānā izstrādāta pasākumu programma plūdu riska pārvaldības mērķu sasniegšanai, kā arī gatavības pasākumi (uzdevumi) plūdu riska apdraudējuma mazināšanai, piemēram, Gaujas augšteces (G125 un G225) plūdu riska mazināšanai ieteikts veikt plūdu riska mazināšanas pasākumu pieguļošajās teritorijās izpēti, t.sk. poldera izbūves nepieciešamības izpēti un projekta īstenošana, kas samazinātu applūduma risku Valmieras pilsētai. Šāda izpēte pašvaldībā ir jau veikta, izstrādāts pirmsprojekta izpētes projekts "Par Valmieras pilsētas Gaujas upes kreisā krasta apbūvētās teritorijas aizsardzību no applūšanas riska".

Erozijas riska teritorija – Gaujas upes krasta erozijas procesa teritorija, aizsargājamā ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa "Gaujas stāvie krasti (Valmierā)" teritorija.

Teritorijas plānojuma risinājumi:

- ✓ Teritorijas plānojumā noteiktas un grafiski attēlotas applūstošās teritorijas gar Gaujas upi. Teritorijās, kur iespējama 10% applūduma varbūtība, noteikta funkcionālā zona Dabas un apstādījumu teritorija.
- ✓ Teritorijas plānojumā noteikta teritorija ar īpašiem noteikumiem – plūdu riska teritorija (apbūves teritorija ar 1% appludinājuma varbūtību (TIN14)), kurā appludinājuma varbūtība

pastāv vienu reizi 100 gados. Šajā teritorijā kā papildus prasība Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts, veicot jaunu ēku būvniecību, būvprojektā jāparedz civilās aizsardzības preventīvie pasākumi.

3.9. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS

3.9.1. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) Latvijā ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību - retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Valmieras pilsētā atrodas šādas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas / objekti:

- ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis "Gaujas stāvie krasti (Valmierā)", robežas noteiktas 17.04.2001. Ministru kabineta noteikumu Nr.175 „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem”;
- aizsargājamie koki (dižkoki) – 27 gabali²⁷, atbilstoši 16.03.2010. Ministru kabineta noteikumu Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" noteiktajām sugām un izmēriem – teritorija ap kokiem vainagu projekcijas platībā, kā arī 10 m platā joslā no tā. Informācija par dižkokiem pastāvīgi tiek reģistrēta Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā "OZOLS".

Dabas pieminekļu aizsardzības un izmantošanas kārtību nosaka 16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

3.9.2. MIKROLIEGUMI

Mikroliegumi ir teritorijas, kas tiek noteiktas, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamās sugas vai biotopa aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja kāda no funkcionālajām zonām to nenodrošina. Līdzīgi kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud retās sugas vai biotopa pastāvēšanu.

Mikrolieguma veidošanu nosaka likumi „Sugu un biotopu aizsardzības likums” (16.03.2000.) un „Meža likums” (24.02.2000.), kā arī likumiem pakārtotie normatīvie akti.

Valmieras pilsētā saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmas "OZOLS" datiem nav izveidots neviens mikroliegums.

3.9.3. PAŠVALDĪBAS IZVEIDOTAS AIZSARGĀJAMAS DABAS TERITORIJAS

Lai stabilizētu mikroklimatisko un hidroloģisko režīmu pilsētā, samazinātu gaisa, augsnes, ūdensteču un ūdenstilpju piesārņojumu, nodrošinātu bioloģiskās un ainaviskās daudzveidības saglabāšanu un kalpotu kā indikators vides kvalitātes izmaiņām pilsētā, Valmierā ir noteiktas vairākas vietējās nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas, kas izveidotas saskaņā ar 02.03.1993. likuma Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām 13.panta 3.punktu un Valmieras pilsētas

²⁷ Datu avots: <http://ozols.daba.gov.lv/pub/> Dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS" (27.06.2016.)

pašvaldības domes 31.07.1997. sēdes lēmumu Nr.191 (prot. Nr.9, #7) "Par īpaši aizsargājamām vietējās nozīmes dabas teritorijām", kas ir nozīmīgas dabas mantojuma saglabāšanā:

- Dabas parku teritorijas:
 - Parkmeži - Putriņu mežs (22,04 ha platība), Kauguru vēris (78,11 ha platība),
 - Mežaparki - Atpūtas parks (52,97 ha) un Pauku priedes (30,02 ha).

Dabas parkiem teritorijas plānojumā noteikts funkcionālais zonējums Dabas un apstādījumu teritorija – Dabas parks (DA3).

Teritorijas plānojums paredz īpaši aizsargājamu koku un aleju aizsardzību, tādējādi nodrošinot ainavisko daudzveidību pilsētas teritorijā.

- Dabas pieminekļu teritorijas – ozolu rindu stādījumi (Tērbatas ielas labajā malā no Lucas ielas līdz Valkas ielai), ozolu alejas Dīvaliņa ielā (ielas abās pusēs), Raiņa ielā (ielas abās pusēs no Liepu ielas līdz Valmieras pilsētas administratīvās teritorijas robežai), Viestura alejā (ielas abās pusēs), Jāņa Enkmaņa ielā.

2006.gada vasarā Valmieras pilsētā veiktās bioloģiskās daudzveidības izpētes rezultātā saņemti ekspertu priekšlikumi mikroliegumu ierosināšanai. Ir ierosināts noteikt 2 mikroliegumi pilsētas mežu teritorijās īpaši aizsargājamu biotopu un īpaši aizsargājamu bezmugurkaulnieku sugu saglabāšanai.

Teritorijas plānojuma risinājumi:

- ✓ Teritorijas plānojumā uzskaitītas un grafiski attēlotas gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijas / objekti, gan pašvaldības nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas / objekti.
- ✓ Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības, ka dabas parku teritorijās, kuras izveidojusi pašvaldība, izstrādājot detālplānojumu vai būvprojektu, jāveic sugu un īpaši aizsargājamu meža biotopu inventarizācija. Tāpat noteiktas aizsardzības prasības pašvaldības izveidotām alejām un koku rindām, lai nodrošinātu to saglabāšanu un labvēlīgus augšanas apstākļus.

3.10. KULTŪRVĒSTURISKIE PIEMINEKĻI UN TO AIZSARDZĪBA

Valmieras pilsētā atrodas 15 valsts aizsardzībā esoši kultūras pieminekļi, kas apstiprināti ar 29.10.1998. LR Kultūras ministrijas rīkojumu Nr.128, t.sk. 3 arheoloģijas, 3 arhitektūras, 7 mākslas un 2 vēstures pieminekļi (*skatīt teritorijas plānojuma Grafisko daļu un Paskaidrojuma rakstu*).

Bez valsts aizsardzības kultūras pieminekļiem pašvaldība ir apzinājusi pilsētas nozīmes kultūrvēsturiskās vērtības – kultūrvēsturiskus objektus. Valmieras pilsētas nozīmes kultūrvēsturiskie objekti ir arhitektūras pieminekļi - arhitektoniski un pilsētībūvnieciski vērtīgas ēkas un būves, kas saglabājamās vai pārveidojamās (*skatīt teritorijas plānojuma Grafisko daļu un Paskaidrojuma rakstu*).

Teritorijas plānojuma risinājumi:

- ✓ Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā attēloti kultūrvēsturiski nozīmīgie pieminekļi un teritorijas un to aizsargjoslas (aizsardzības zonas).
- ✓ Teritorijas plānojumā noteiktas prasības valsts aizsargājamie kultūras pieminekļiem un pilsētas nozīmes kultūrvēsturiskiem objektiem.
- ✓ Valmieras pilsētas centra teritorija noteikta kā teritorija ar īpašiem noteikumiem (TIN11), ar atšķirīgiem apbūves parametriem un citiem teritorijas izmantošanas noteikumiem kā pārējai pilsētas teritorijai.

3.11. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

Saskaņā ar likumu Par pašvaldībām, pašvaldībām, lai izpildītu savas funkcijas ir pienākums izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas realizāciju un teritorijas plānojuma administratīvo pārraudzību.

Valmieras pilsētas teritorijas plānojums ir pilsētas teritorijas ilgtermiņa plānošanas dokuments, kura izstrādes laikā, apkopojot aktuālo pieejamo informāciju par pilsētu, izanalizējot spēkā esošo teritorijas plānojumu, detālplānojumus, tiek plānota pilsētas teritorijas turpmākā izmantošana un paredzētas iespējamās vides problēmas. Plānojumā izvirzītie nosacījumi ir aktuāli saistošie noteikumi fizisko un juridisko personu saimnieciskajai darbībai. Tas atvieglo iespējas veikt saimniecisko darbību atbilstoši noteiktajām normatīvo aktu prasībām, jo teritorijas plānojums ir īpašā veidā strukturētas informācijas kopums, kas ievēro normatīvo aktu un dažādu nozaru politikas prasības.

Likumdošana nosaka, ka vietējās pašvaldības kompetencē ietilpst izstrādāt un apstiprināt teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, kā arī koordinēt un uzraudzīt šo plānošanas dokumentu īstenošanu. Svarīgi teritorijas attīstības plānošanas jomā sekot līdz normatīvo aktu izmaiņām vai nacionālas un vietējas nozīmes infrastruktūras attīstības projektiem, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas dokumentu izmaiņām un nepieciešamības gadījumā veikt teritorijas plānojuma grozījumus, vai izstrādāt lokālplānojumus, detālplānojumus un tematiskos plānojumus.

4. PERSPEKTĪVĀ INDUSTRIĀLĀ PARKA (RŪPNIECISKĀS TERITORIJAS) IZVEIDES IESPĒJAMO IETEKMU UZ VIDI IZVĒRTĒJUMS

4.1. TERITORIJAS IZVEIDES PRIEKŠIZPĒTES UN ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOSACĪJUMI

Saskaņā ar 14.07.2015. Ministru kabineta noteikumiem Nr.406 "Grozījumi Ministru kabineta 2013.gada 19.marta noteikumos Nr.154 "Noteikumi par republikas pilsētu un novadu administratīvo teritoriju robežu aprakstu apstiprināšanu", ir grozīta Valmieras pilsētas pašvaldības un Beverīnas novada administratīvās teritorijas robeža, pievienojot Valmieras pilsētai teritoriju (~ 118 ha platībā, no tiem 65 ha paredzēti jaunā industriālā parka izveidei) ar mērķi daļā pievienotās teritorijas izveidot industriālo parku (rūpnieciskās teritorijas izveide) un tādejādi veicināt ekonomisko attīstību un radīt labvēlīgus priekšnosacījumus jaunu ražošanas uzņēmumu izveidei.

Pamatojoties uz Vides pārskata izstrādes darba uzdevumiem stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma un vides pārskata izstrādes ietvaros, jāparedz plānotā industriālā parka iespējamais ietekmes uz vidi novērtējums, sniedzot rekomendācijas alternatīviem risinājumiem iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai vai novēršanai.

Lai pamatotu pilsētas teritorijas robežas grozīšanu un ieceres iespējamās ieguvumus un zaudējumus, 2015.gada sākumā un 2016.gadā tika veiktas sekojošas priekšizpētes un izpētes:

- Teritorijas attīstības ieceres sociālekonomiskais novērtējums, sagatavoja SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment", Rīga, 28.01.2015.;
- Vidzemes industriālā parka izveides vispārīgs stratēģiskais ietekmes uz vidi izvērtējums, sagatavoja, SIA "AC Konsultācijas", Rīga, 28.01.2015.;
- Militārā piesārņojuma izpēte – Teritorijas "Kauguru sils" 2.pasaules kara militāro sprādzienbīstamā piesārņojuma izpēte īpaši atzīmētajās, secinājumi un rekomendācijas, SIA "Demil.lv", 16.05.2016.;
- Atzinums par ornitofaunas izpēti Valmieras industriālā parka izveidei paredzētajā teritorijā un tai pieguļošajās mežu platībās (eksperts Gaidis Grandāns, eksperta sertifikāts Nr.061, joma – putni), 30.06.2016.;
- Atzinums par biotopu izpēti Valmieras industriālā parka izveidei paredzētajā teritorijā un tai pieguļošajās mežu platībās (eksperts Gaidis Grandāns, eksperta sertifikāts Nr.087, joma – meži un virsāji, purvi, zālāji), 30.06.2016.

Industriālā parka izveide nepieciešama, jo pilsētā rūpnieciskai apbūvei paredzētās teritorijas (brīvās, neapbūvētās) pārsvarā atrodas privātīpašumā un pēc platības tās ir nelielas, līdz ar to ir maz teritoriju, kurās iespējams izvietot jaunus apstrādes rūpniecības uzņēmumus, kā arī esošās dzīvojamās un publiskās apbūves tuvums varētu apgrūtināt lielāku rūpniecisko objektu izveidi un to harmonisku iekļaušanos pilsētvidē²⁸. Jāņem vērā arī tas, ka Valmiera ir Vidzemes reģiona republikas pilsēta ar augsti attīstītu rūpniecisko uzņēmējdarbību un viens no pilsētas ilgtermiņa telpiskās attīstības perspektīviem virzieniem ir noteikta industriālo teritoriju harmoniska attīstība pilsētvides ainavā.

Valmieras pilsētas attīstības programmas 2015.-2020.gadam Integrētās teritoriju investīciju projektu idejas iekļauta projekta ideja Nr.2: Mūrmuižas ielas savienojums ar pilsētas apkārtceļu un teritorijas pilsētas DA revitalizācija – Valmieras industriālā parka izveide. Investīciju projektu idejās

²⁸ Valmieras pilsētas teritorijas plānojums Paskaidrojuma raksts, 1.redakcija

noteikts, ka Valmieras industriālā parka izveides stratēģiskais mērķis: efektīva teritoriālā kapitāla izmantošana Vidzemes reģiona konkurētspējīgai izaugsmei un iedzīvotāju dzīves kvalitātes veicināšanai.

4.2. TERITORIJAS PLĀNOJUMĀ NOTEIKTAIS FUNKCIONĀLAIS ZONĒJUMS

Valmieras pilsētas teritorijas plānojumā pilsētai pievienotajai teritorijai noteikts funkcionālais zonējums – Rūpnieciskās apbūves teritorija (R), Meža teritorija (M) un Transporta infrastruktūras teritorija (TR). Virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Valga, kas iekļauta TEN-1 tīklā. Teritoriju tās dienvidu daļā šķērso 330 kV augstsprieguma elektrolīnija. Lielāko daļu no pievienotās teritorijas klāj mežs, kas atrodas Zemkopības ministrijas īpašumā un AS “Latvijas Valsts meži” pārraudzībā. Pamatojoties uz AS “Latvijas Valsts meži” sniegto informāciju, plānotā industriālā parka teritorijā plānotas kailcirtes. AS “Latvijas Valsts meži” savas mežu atjaunošanas stratēģijas ietvaros ir veikusi vecā meža izciršanu, un to paredzēts turpināt pēc mežu apsaimniekošanas plāna.²⁹

Teritorijas plānojumā funkcionālā zonā Rūpnieciskās apbūves teritorija (R) noteikta atļautā izmantošana:

- vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve;
- lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve;
- atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve;
- inženiertehniskā infrastruktūra;
- transporta lineārā infrastruktūra;
- transporta apkalpojošā infrastruktūra;
- noliktavu apbūve;
- energoapgādes uzņēmumu apbūve;
- smagās rūpniecības un pirmsapstrādes uzņēmumu apbūve, izņemot uzņēmumus, kuru darbība var radīt būtisku piesārņojumu.

Kā papildizmantošana Rūpnieciskās apbūves teritorijā ir atļauta biroju ēku apbūve, tirdzniecības un / avi pakalpojumu objektu apbūve, aizsardzības un drošības iestāžu apbūve.

Saskaņā ar Ministru kabineta 30.04.2013. noteikumiem Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” Rūpnieciskās apbūves teritorijas izmantošanas veida Smagās rūpniecības un pirmsapstrādes uzņēmumu apbūves teritorijas izmantošanas veidu aprakstā minēts, tai skaitā uzņēmumu, kuru darbība var radīt būtisku piesārņojumu, apbūve un infrastruktūra. Pozitīvi, ka pašvaldība plānotajā industriālā parka teritorijā plāno smagās rūpniecības un pirmsapstrādes uzņēmumu apbūve, izņemot uzņēmumus, kuru darbība var radīt būtisku piesārņojumu.

Plānotā industriālā parka teritorija atrodas potenciāli izdevīgā vietā, kur perspektīvā būs iespējams nodrošināt nepieciešamās inženiertehniskās komunikācijas (ūdensapgādi, kanalizāciju, elektroapgādi), kā arī transporta infrastruktūru, sasaistot jaunveidojamās ielas, kas noteiktas teritorijas plānojumā ar pieguļošajiem valsts reģionāliem autoceļiem, izveidojot dzelzceļa pievedceļa pieslēgumu no Valmieras dzelzceļa stacijas mezgla.

Industriālā parka teritorijai tiešā tuvumā pilsētā neatrodas ne dzīvojamā, ne publiskā apbūve, arī saskaņā ar Beverīnas novada teritorijas plānojumu, industriālā parka pieguļošai

²⁹ Valmieras pilsētas teritorijas plānojums Paskaidrojuma raksts, 1.redakcija

teritorijai Beverīnas novadā ilgtermiņā ir plānota mežsaimnieciska un lauksaimnieciska teritorijas izmantošana.

Pārējā, pilsētai pievienotajā teritorijā, tiek saglabāti meži, nosakot funkcionālo zonējumu Meža teritorija (M) un iekļaujot to meža aizsargjoslā ap Valmieras pilsētu. Mežs tiek saglabāts aizsargjoslas teritorijai ap valsts nozīmes kultūras pieminekli "Avotiņu senkapi" Beverīnas novadā (valsts aizsardzības Nr.2443) un sanitārās aizsargjoslas teritorijai ap kapsētu (Kauguru kapi, Kauguru pagastā, Beverīnas novadā).

Plānotā industriālā parka ietekmju novērtējuma apjoma noteikšanai tika izvēlēti konkrēti vides aspekti, kuri ir būtiski ietekmju novērtējumam, ņemot vērā teritorijai noteikto funkcionālo zonējumu:

- gaiss;
- troksnis;
- bioloģiskā daudzveidība un dabas vērtības;
- ainavas;
- augsne un grunts;
- kultūrvēsturiskās vērtības.

Ņemot vērā, to ka plānotā industriālā parka izveide šobrīd ir tikai plānošanas stadijā (veicot priekšizpēti ir apzināta potenciālā teritorija, uz kā pamata ir paplašināta pilsētas teritorija, noteikts šajā teritorijā funkcionālais zonējums, tajā atļautā izmantošana un papildizmantošana un apbūves parametri, plānotā transporta infrastruktūra un plānotās inženierkomunikācijas), plānoto ietekmju izvērtējumā ir izmantots "piesardzības princips".

Ietekmes uz apkārtējām teritorijām var variēt atkarībā no tā, kāda veida uzņēmējdarbība (ņemot vērā Rūpnieciskās apbūves teritorijā atļautos izmantošanas veidus) vairāk dominēs industriālajā teritorijā, vai tā vairāk būs saistīta ar ražošanas procesiem, vai vairāk saistīta ar transportu un loģistiku. Izejot no tā var noteikt iespējamo ietekmju veidu un to ilglaicīgumu.

Netiešas ietekmes veidojas jau pašā plānošanas procesā, kad tiek uzsākta potenciālā industriālā parka teritorijas izveides ieceres plānošana, teritorijā, kas pašlaik ir klāta ar mežu. Nākamā netiešā ietekme nosakot funkcionālo zonējumu un tajā atļautos izmantošanas veidus.

Netiešas, īslaicīgas ietekmes saistītas ar industriālā parka izveidi, galvenokārt ar būvniecības darbiem – teritorijas inženierģeoloģiskā sagatavošana, transporta lineārās infrastruktūras un inženierkomunikāciju izbūve un pašu ēku būvniecība. Ietekme izbeidzas līdz ar būvniecības darbu pabeigšanu.

4.3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA RAKSTUROJUMS INDUSTRIĀLĀ PARKA TERITORIJĀ UN IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI SAISTĪBĀ AR PAREDZĒTO DARBĪBU

Teritorijas fiziski ģeogrāfiskais raksturojums

Plānotā industriālā parka teritorija atrodas mežu masīva - Kauguru sila, ziemeļaustrumu malā. Fizioģeogrāfiski teritorija atrodas Ziemeļvidzemes zemienē, Trikātas pacēluma ZR malā, tiešā Gaujas senlejas tuvumā. Zemes virsmu veido līdzensums ar viegli viļņotu reljefu. Atsevišķās teritorijas vietās reljefs minimāli pārveidots cilvēka darbības - infrastruktūras būvju (dzelzceļa) izbūves rezultātā, tomēr izmaiņas ir nebūtiskas arī lokālā mērogā.

Ģeoloģiskā griezuma augšējo daļu zem augsnes slāņa veido Augšpleistocēna Latvijas svītas limnoglaciālie nogulumi – smalka, aleirītiska, vietām mālaina smilts, ko vietām nomaina

Augšpleistocēna Latvijas svītas glacigēnie nogulumi (morēnas mālsmilts un smilšmāls). Kopējais kvartāra nogulumu biezums teritorijā var sasniegt 30 m. Zem kvartāra nogulumiem pagul Vidusdevona Burtnieku svītas nogulumi.

Meteoroloģiskais raksturojums

Valmierā gada vidējā temperatūra ir 5,8° C, jūlija vidējā temperatūra ir 16,7° C, janvāra - 5,9°C. Gada vidējā nokrišņu summa ir 709 mm. Veģetācijas periods ilgst 130 dienas. Vidējais sniega periods 105 dienas. Sniega segas vidējais biezums 25 cm. Maksimālais sniega segas biezums 43 cm. Vidējais grunts sasalums līdz 70 cm, maksimālais – 120 cm. Migla līdz 36 dienas gadā. Vidēji 22 dienas gadā puteņo, pērcons novērots vidēji 20 dienas gadā. Valdošie vēji - dienvidu, dienvidrietumu vēji, virzienā uz Beverīnas novada lauku teritoriju un tuvāko apdzīvoto vietu Kauguri.

Attiecībā pret valdošo vēju virzienu plānotā industriālā parka teritorija ir plānota piemērotā pilsētas teritorijā, kas mazinās smaku, trokšņu un stacionāro emisiju gaisā ietekmi uz blīvi apdzīvoto pilsētas teritoriju, kur koncentrējas dzīvojamā un publiskā apbūve.

Hidroloģijas raksturojums

Valmieras pilsētas hidrogrāfiskais tīkls ietilpst Gaujas upju baseina apgabalā. Saskaņā ar Gaujas upju baseina apgabala plānu 2016.-2021.gadam plānotā industriālā parka teritorija atrodas ūdensobjekta G215 Gauja teritorijā. Pamatojoties uz Gaujas upju baseina apgabala plāna datiem, ūdensobjektam G215 ekoloģiskā kvalitāte novērtēta kā laba. Teritorijā nav izvietotas ūdenstilpes un ūdensteces, kā arī nav ierīkotas valsts nozīmes meliorācijas būves (drenāžas kolektorgrāvji vai pazemes drenāžas sistēmas), savukārt daļā apkārtējo teritoriju ir izvietotas meliorācijas būves (faktiski tiešā teritorijas Z un ZA robežas tuvumā).

Tuvākās ūdensteces ir Kaugurmuižas strauts, kas atrodas 0,2 km attālumā, Adzeles upe, izvietota uz D – DA no teritorijas un atrodas 1,2 km attālumā no industriālā parka teritorijas robežas. Adzeles upe ietek Miegupītē (2,7 km), kas savukārt ietek Gaujā. Mazākais attālums no industriālā parka teritorijas līdz Gaujas upei ir aptuveni 2,2 km.

Nemot vērā to, ka industriālā parka teritorijā ir plānots izbūvēt kanalizācijas tīklus, kas no teritorijas saimnieciskās darbības radušos notekūdeņus novadīs uz Valmieras pilsētas notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm, var prognozēt, ka industriālā parka teritorijas darbība tuvāko ūdensobjektu kvalitāti varētu neietekmēt. Svarīgi ir risināt lietus ūdeņu savākšanas un attīrīšanas jautājumu, izbūvējot visā industriālā parka teritorijā lietus kanalizācijas sistēmu ar atbilstošu lietus notekūdeņu attīrīšanu. Kā arī nepieciešamības gadījumā pilsētas ūdenssaimniecības (ūdensapgāde, kanalizācija, NAI apsaimniekošana) pakalpojumu nodrošinājuma uzņēmumam SIA "Valmieras ūdens" griezties VVD Valmieras reģionālā vides pārvaldē par izsniegtās piesārņojošās darbības B kategorijas atļauju nosacījumu pārskatīšanu.

Nemot vērā potenciālos uzņēmējdarbības veidus, galvenokārt no vieglās un smagās rūpniecības un pirmsapstrādes, jāskatās, notekūdeņu daudzums un tajā esošo piesārņojošo vielu veidi un apjomi – vai pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu jauda ir atbilstoša papildus notekūdeņu pieņemšanai un apstrādei vai jāplāno lokālās NAI, jāveic saražoto notekūdeņu pirmsapstrāde pirms novadīšanas pilsētas NAI, jo izplūdes vieta no pilsētas NAI ir Gaujas upē.

Hidroģeoloģijas raksturojums

Zemes virsmai tuvākais pazemes ūdens horizonts ir gruntsūdens, kura iegulas dziļums no zemes virsmas ir ap 2 - 4 m. Apvidos, kur ģeoloģiskā griezuma augšējos slāņus veido mālaines grunts, vienots gruntsūdens horizonts var neveidoties. Atsevišķos gruntsūdens iegulas maksimālo līmeņu periodos (galvenokārt pavasara periodā) iespējama tā sauktā maldūdens slāņu veidošanās seklākos grunts slāņos. Reģionāli gruntsūdens plūsma vērsta Gaujas upes virzienā, bet lokāli – tuvāko ūdensteču virzienos. Bezspiediena ūdens horizonts ir vāji – vidēji aizsargāts no piesārņojuma iekļūšanas, galvenokārt dēļ nelielā dziļuma, savukārt dziļāk iegulošie spiedūdens horizonti ir labi aizsargāti pateicoties to salīdzinoši lielajam iegulas dziļumam un sprosts slāņiem, kurus veido ūdensnecaurlaidīgi vai vāji filtrējoši ieži.

Lai uzlabotu seklo pazemes ūdeņu aizsardzību no iespējamā piesārņojuma, teritorijas, kurās plānotas darbības ar ķīmiskajām vielām, vai intensīva transporta kustība, nepieciešams veidot cietu, ūdensnecaurlaidīgu segumu un atbilstošu lietuss notekūdens savākšanas sistēmu.

Plānotā industriālā parka teritorijā nav ierīkots neviens artēziskais urbums, tuvākie ūdensapgādei izmantojamie artēziskie urbumi atrodas Kauguru ciemā, Beverīnas novadā – aptuveni 0,8 km attālumā no plānotās industriālās teritorijas robežas. Valmieras pilsēta ietilpst pazemes ūdensobjektu D6 robežās. Pamatojoties uz Gaujas upju baseina apgabala plāna datiem, pazemes ūdensobjekta D6 ķīmiskā kvalitāte un kvantitatīvais stāvoklis novērtēti kā labi. Valmieras un tās apkārtnes spiedūdens horizonti ir labi aizsargāti pret piesārņojuma iekļūšanu.

Saskaņā ar industriālā parka koncepciju, projekta īstenošanai plānots izbūvēt ūdensapgādes (Ø 200 mm) un kanalizācijas maģistrālos vadus 2,5 km kopgarumā, un izveidot pieslēgumu esošajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem Valmieras pilsētā. Tāpat tiek plānots izveidot iekšējos ūdensapgādes un kanalizācijas tīklus plānotās darbības teritorijā.

Ūdens ieguve ir iespējama arī ierīkojot atsevišķu ūdens ieguves vietu objekta teritorijā, ievērojot likuma "Par zemes dzīlēm" un Ministru kabineta 21.08.2012. noteikumu Nr.570 "Derīgo izrakteņu ieguves kārtība" prasības un izvērtējot plānotā ūdens ieguves apjoma ietekmi uz tuvākajām pazemes ūdeņu atradnēm. Šādā gadījumā nepieciešams paredzēt un ieplānot arī attiecīgas notekūdeņu priekšattīrīšanas un novadīšanas jaudas.

Izstrādājot teritorijas plānojumu un pašreizējā industriālā parka projekta attīstības stadijā, nav iespējams noteikt dzeramā ūdens patēriņa apjomu, kas būs nepieciešams, lai nodrošinātu ar ūdensapgādi industriālā teritorijā esošos uzņēmumus un sadzīves notekūdeņu apjomu, kas radīsies, īstenojot projektu. Pilsētas centralizēto ūdensapgādi un kanalizāciju apsaimnieko SIA "Valmieras ūdens" saskaņā ar ūdens resursu lietošanas atļauju, iespējams nākotnē būs nepieciešams atļaujā pārskatīt ūdens resursa ieguves daudzumu un B kategorijas piesārņojošas darbības atļauju.

Īstenojot industriālā parka attīstības projektu, jāparedz ražošanas notekūdeņu priekšattīrīšana, nodrošinot to kvalitātes atbilstību prasībām, kādas noteiks SIA „Valmieras ūdens” attiecībā uz ražošanas notekūdeņu pieņemšanu.

Valmieras pilsētas administratīvai teritorijai piegulošā Beverīnas novada Kauguru pagastā atrodas pazemes ūdens (saldūdens) atradne "Grīši", ko veido 10 artēziskie urbumi. Atradne izpētīta: 1967.–1992.g. urbumu ierīkošanas dati, SIA "Valmieras ūdens" ekspluatācijas pieredze, 1966.-1967.g. hidroģeoloģiskie izpētes darbi, 1958.-1999.g. Valsts ģeoloģijas dienesta dati, 1999.g. Valsts ģeoloģijas dienesta papildus izpētes darbi un 2015.g. SIA "DGE LATVIA" papildus hidroģeoloģiskās izpētes dati. Ūdens horizonts – D_{2ar+br} , ūdeni saturošais iezis - smilšakmens.

2015.gada 23.oktobrī pazemes ūdens atradnei "Grīši" sagatavota pase, kas derīga līdz 2025.gada 22.oktobrim. Ūdensgūtnei noteiktas aizsargjoslas: stingrā režīma aizsargjosla 10 m, 10-30 m un 30-50 m; bakterioloģiskā aizsargjosla 112 ha, 58 ha, 38 ha, 27 ha, 89 ha un 28 ha, atsevišķiem urbumiem – nav nepieciešama; ķīmiskā aizsargjosla 1366,4 ha un 165 ha. Plānotā industriālā teritorija ietilpst šīs ūdensgūtnes ķīmiskā aizsargjoslā. Aprobežojumus ap ūdens ņemšanas vietām nosaka Aizsargjoslu likums, kas jāņem vērā potenciālajiem saimnieciskās darbības veicējiem.

Tuvākās piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas, augsnes un grunts aizsardzība

Saskaņā ar Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēmā iekļauto informāciju, plānotā industriālā parka teritorijas apkārtnē atrodas vairākas piesārņotās vietas – tuvākās no tām (1,3 – 1,4 km attālumā) vieta ar reģistrācijas numuru 96015/2213 – Cempu ielā 13, Valmierā, kā arī vieta ar reģistrācijas numuru 96015/1713 – Cēsu ielā 54, Valmierā. Saskaņā ar reģistru tuvākā potenciāli piesārņota vieta ar reģistrācijas numuru 96015/4410 atrodas Mūrmuižas ielā 11a, Valmierā (1,0 km attālumā). Ņemot vērā objekta teritorijas izvietojuma izvērtējumu, nevienā no Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēmā iekļautajām vietām esošais vai potenciāli esošais piesārņojums nerada tiešu apdraudējumu objekta teritorijas vides stāvoklim un plānotajam teritorijas lietošanas mērķim.

Plānotā industriālā parka teritorijā nav izvietota infrastruktūra vai objekti, kas var radīt būtisku un paliekošu grunts un/vai pazemes ūdeņu augšējo horizontu piesārņojumu ar ķīmiskajām vielām. Teritoriju šķērso maģistrālā dzelzceļa līnija, kuru ekspluatējot atbilstoši paredzētajam mērķim un ievērojot visus ekspluatācijas noteikumus, būtisks grunts un pazemes ūdeņu piesārņojums nevar rasties.

Zināms, ka teritorija, kopš 2.pasaules kara, ir piesārņota ar sprādzienbīstamiem priekšmetiem. Daļā no teritorijas veikta izpēte, daļa no šiem priekšmetiem lokalizēti, un veikta to neitralizācija, tomēr saskaņā ar pieejamo informāciju, pastāv faktiski visas objekta teritorijas piesārņojuma ar sprādzienbīstamiem priekšmetiem risks. Šāds piesārņojums rada turpmākus sekojošus teritorijas piesārņojuma riskus:

- sprādzienbīstamos priekšmetus var uziet personas, kas apmeklē teritoriju (ogotāji, mežu apsaimniekošanas darbinieki, utt.) un pārvietojot šos priekšmetus var notikt to nekontrolēta detonācija,
- teritorijā veicot zemes darbus, mehāniski iedarbojoties uz sprādzienbīstamu priekšmetu, var notikt to nekontrolēta detonācija,
- sprādzienbīstamiem priekšmetiem ilgstoši atrodoties vidē, notiek to pakāpeniska sadalīšanās, kas var izraisīt lokālu grunts un gruntsūdens piesārņojumu ar dažādām ķīmiskām vielām.

Pirms jebkādu infrastruktūras izbūves pasākumu realizācijas nepieciešams veikt teritorijas sanāciju – attīrīšanu no sprādzienbīstamajiem priekšmetiem, lai nepieļautu turpmāku eksploziju un ķīmiskā piesārņojuma risku.

Teritorijas sprādzienbīstamo priekšmetu detalizēta izpēte un sanācija veicama atbilstoši likuma "Par piesārņojumu" un Ministru kabineta 25.08.2008. noteikumu Nr.672 "Ar militāra rakstura sprādzienbīstamiem priekšmetiem un nesprāgušu munīciju piesārņotu un potenciāli piesārņotu teritoriju izpētes un piesārņotu teritoriju sanācijas kārtība" prasībām, kā arī ievērojot citus saistošos normatīvos aktus. Teritorijas piesārņojuma ar ķīmiskajām vielām izpēte un sanācija veicama atbilstoši Ministru kabineta 25.10.2005. noteikumu Nr.804 "Noteikumi par augsnes un

grunts kvalitātes normatīviem” un Ministru kabineta 12.03.2002. noteikumu Nr.118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” prasībām.

Lai nodrošinātu normatīviem atbilstošu augsnes un grunts kvalitāti izbūves un ekspluatācijas laikā, ir būtiski ievērot normatīvo aktu prasības un īstenot piesardzības pasākumus iespējamā augsnes un grunts piesārņojuma novēršanai. Ja saskaņā ar normatīvo aktu prasībām (likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, spēkā ar 13.11.1998.) paredzētajai darbībai tiks piemērota ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) procedūra, ir jāievēro IVN ziņojumā sniegtās rekomendācijas ietekmes mazināšanai un novēršanai. Savukārt, ja industriālajā parkā tiks veiktas darbības, kurām saskaņā ar likuma „Par piesārņojumu” (spēkā ar 01.07.2001.) un tam pakārtoto normatīvo aktu prasībām ir nepieciešama piesārņojošās darbības atļauja (A vai B kategorija) vai apliecinājums (C kategorija), ir būtiski ievērot visas atļaujā uzskaitītās prasības.

Attiecībā uz piesardzības pasākumiem, pie galvenajiem potenciālajiem augsnes un grunts piesārņojuma avotiem būvniecības un ekspluatācijas laikā jāpiemin neatbilstoša atkritumu apsaimniekošana (īpaši bīstamo atkritumu, kuriem ir piemērojamas īpašas apsaimniekošanas prasības), neatbilstoša ķīmisko vielu uzglabāšana, neatbilstoša notekūdeņu apsaimniekošana, kā arī avārijas situācijas. Atkarībā no rūpnieciskās darbības veida, pastāv dažādi augsnes un grunts piesārņojuma riski. Ir būtiski, ne tikai nodrošināt darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām, bet arī ieviest atbilstošu sistēmu, kas sekmētu, ka visam piesārņojošās darbības veikšanā iesaistītajam personālam ir atbilstoša kvalifikācija un zināšanas par attiecīgo darbību izpildi saskaņā ar vides aizsardzības prasībām. Līdz ar to ir rekomendējams veicināt vides pārvaldības sistēmu ieviešanu industriālā parka uzņēmumos.

Teritorijas inženierģeoloģisko apstākļu novērtējums

Teritorijas inženierģeoloģiskie apstākļi ir raksturojami kā labi līdz ļoti labi, kas piemēroti dažādu infrastruktūras būvju celtniecībai. Ģeoloģiskā griezumā augšējā daļā esošās grunts (smalka, putekļaina smilts, kā arī morēnas mālsmilts un smilšmāls ar smilts, grants piejaukumu) parasti ir labi piemērotas pamatnes dažādu tipu seklo pamatu izbūvei. Nepieciešamības gadījumā iespējama arī pāļu pamatu izbūve. Gruntsūdens iegulas dziļums vērtējams kā vidēji augsts, kas nav ierobežojošs apstāklis dažādām būvēm, tomēr jāņem vērā, ka būvēm, kur daļa no būvapjoma tiek plānota zemāk par esošo zemes līmeni, jāparedz atbilstoša hidroizolācija un, iespējams, arī papildus drenāža, jo atsevišķos teritorijas apgabalos intensīvu nokrišņu un gruntsūdens iegulas maksimālo līmeņu periodos iespējama gruntsūdens līmeņa paaugstināšanās tuvu zemes virsmas atzīmei. Paredzot lielu laukumu izbūvi, jāņem vērā, ka samazinās nokrišņu ūdeņu notecei un infiltrācijai pieejamās platības, kas, neparedzot kompensējošus risinājumus (lietus ūdens infiltrācijas laukus vai novadīšanas sistēmas, var veicināt atsevišķu teritoriju pārpurvošanos).

Teritorija neatrodas seismiskā riska zonā, kā arī šajā apvidū nav izplatīta karsta procesu aktivitāte.

Beverīnas novada teritorijas plānojumā šajā Valmieras pilsētas teritorijas daļā bija plānota jaunas kapsētas teritorijas izveide, bet izvērtējot inženierģeoloģiskās izpētes rezultātus, teritorija tika atzīta par nepiemērotu, kapsētas izveidei, savukārt industriālā parka izveidei, šāds inženierģeoloģiskais raksturojums būtu piemērots.

Precīzu teritorijas novērtējumu un piemērotību plānotajiem būvdarbiem ģeotehnisko inženierizpēti veic plānoto būvju atrašanās vietās atbilstoši izpētes Darba uzdevumam, ievērojot Ministru kabineta 30.06.2015. noteikumu Nr.334 “Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 005-15 “Inženierizpētes noteikumi būvniecībā” prasības, atbilstoši plānotās apbūves specifikai – būvju

izmēriem, pielietojumam, prognozētajai slodzei uz pamatni. Paredzot ievērojama izmēra un dziļuma būvbedru ierīkošanu, var tikt pamatota apbūves teritorijas hidroģeoloģiskā izpēte un modelēšana, lai izvērtētu iespējamo būvdarbu ietekmi uz gruntsūdens līmeņu izmaiņām, kas savukārt var ietekmēt objekta tuvumā esošo veģetāciju (galvenokārt mežu teritorijas, īpaši, ja tuvumā ir bioloģiski vērtīgi biotopi), kā arī jau esošo apbūvi (ja tāda pastāv uz izpētes laiku).

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un ietekmes

Atbilstoši dabas datu pārvaldes sistēmas "Ozols" datiem industriālā parka teritorijā nav izveidotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas vai mikroliegumi. Līdz ornitofaunas un biotopu izpētes veikšanai 2016.gadā nav ziņu par īpaši aizsargājamu putnu sugu atradņu esamību un nav ziņu par īpaši aizsargājamu biotopu vai īpaši aizsargājamu augu sugu atradņu esamību plānotās darbības vietā un tās tiešās ietekmes zonā plānotās darbības vietā un tās tiešās ietekmes zonā (dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS", portāls dabasdati.lv).

Tuvākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija ir Gaujas Nacionālais parks, tā robeža atrodas 2,3 km R virzienā no plānotās industriālā parka teritorijas.

Bioloģiskās daudzveidības raksturojums un ietekme uz to

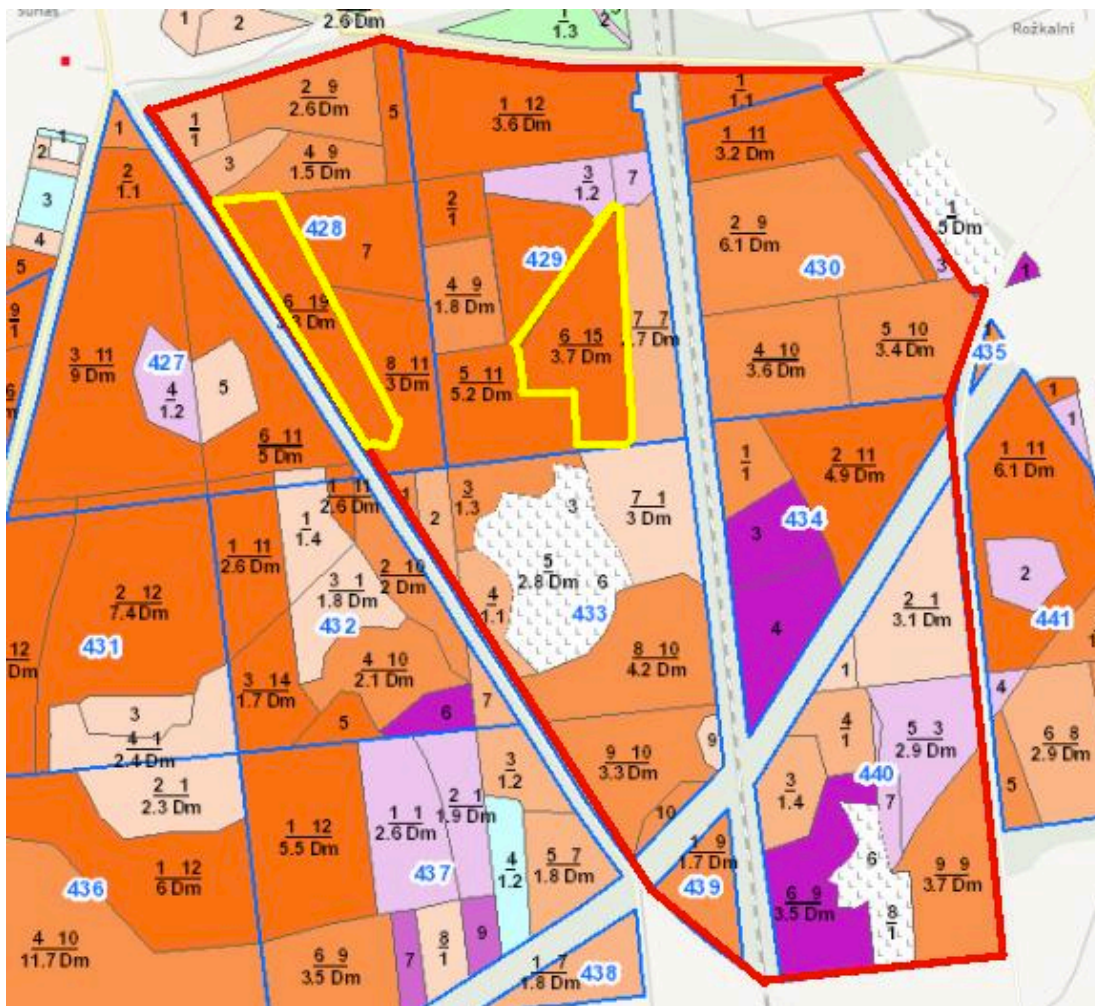
Plānotā industriālā parka teritorijā un tai pieguļošajā meža teritorijā (kadastra nr. 9660020613, 96620020591, 96620030137, 96620020598, 96620020614, 96620030111, 96620030114, 96010151203) 2016.gada 20.jūnijā ir veikta teritorijas apsekošana, lai noskaidrotu teritorijas bioloģisko daudzveidību (*eksperta atzinumi par ornitofaunas un biotopu izpēti Valmieras industriālā parka izveidei paredzētajās teritorijās un tām pieguļošajās mežu platībās skatāmi Vides pārskatam pielikumā*).

Teritorijā galvenokārt ir meža zeme, no tās 96,6 ha mežaudzes, 8 ha izcirtumi un 0,4 ha - izcirtumi. Mežaudzes kopumā saimnieciski būtiski ietekmētas, labi uzturēts stigu tīkls. Dominējošā koku suga teritorijā esošajās mežaudzēs ir priede (*Pinus sylvestris*) ar nelielu egļu (*Picea abies*), āra bērzu (*Betula pendula*) un apšu (*Populus tremula*) piemistrojumu gan pirmajā, gan otrajā koku stāvā. Mežaudzes vidēji auglīgas, meža augšanas apstākļu tips - damaksnis. 428. kvartāla 6. nogabalā konstatēts potenciāls dabiskais meža biotops. Lai arī nogabalā esošo priežu vecums (vidēji 183 gadi) ievērojami pārsniedz atļauto cirtmetu, trūkst dabiskiem meža biotopiem raksturīgās struktūras vai arī tās ir minimālā apjomā. 429. kvartāla 6. nogabals atbilst dabiska boreālā skujkoku meža biotopa kritērijiem, nogabalā biotopam raksturīgā veģetācija, samērā lielā skaitā sastopamas kritālas, stumbeņi un sausokņi, mežaudzei dažāda vecuma struktūra.

Ornitofaunas vērtību raksturojums

Ornitofaunas izpētes laikā teritorijā konstatētas sausiem priežu mežiem raksturīgas, Latvijā bieži sastopamas putnu sugas, piemēram, žubīte (*Fringilla coelebs*), svirlītis (*Phylloscopus sibilatrix*), vītītis (*Phylloscopus trochilus*), koku čipste (*Anthus trivialis*) u.c.

Veicot ornitofaunas izpēti, teritorijā konstatētas arī trīs Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamās putnu sugas vai to darbības pēdas. Īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošanai nozīmīgās teritorijas aplūkojamās Attēlā 2.

— - plānotā industriālā parka robeža

— - izpētes teritorijā esošie meža nogabali, kuros nav pieļaujama saimnieciskā darbība: īpaši aizsargājamo dzeņveidīgo putnu ligzdošanas vieta

ATTĒLS 2: RETO UN ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO PUTNU SUGU LIGZDOŠANAI NOZĪMĪGIE NOGABALI PLĀNOTĀJĀ INDUSTRIĀLĀ PARKA TERITORIJĀ

Melnās dzilnas (*Dryocopus martius*) darbības pēdas (sugai raksturīgie kalumi) konstatētas izklaidus visās teritorijā esošajā pieaugušajās mežaudzēs, koncentrējoties 428. kvartāla 6. nogabalā un 429. kvartāla 6. nogabalā. Suga ir Latvijā samērā bieži izplatīta (Birdlife International 2014) dažāda tipa mežaudzēs (TABULA: 16). Sugai raksturīgas lielas ligzdošanas teritorijas ar mirušās koksnes – kritalu, stubeņu un sausokņu klātbūtni (Virkkala 2006).

TABULA 16: SASTOPAMĀS PUTNU SUGAS IZPĒTES TERITORIJĀ

Nr. p. k.	Latīniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	LSG	ES	ĪAS	Skaita vērtējums izpētes teritorijā	Skaita vērtējums LV (Birdlife 2014)
1.	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Vakarlēpis	4	BDI	+	Ligzdo 3 – 5 pāri	16000 - 31000
2.	<i>Dryocopus martius</i>	Melnā dzilna		BDI	+	Iespējams ligzdo 1 pāris	44783 - 144674

3.	<i>Picoides tridactylus</i>	Trīspirkstu dzenis	3	BDI	+	Ligzdo 1 pāris	3101 - 129013
----	-----------------------------	--------------------	---	-----	---	----------------	---------------

LSG – Latvijas Sarkanā grāmata. Kategorijas: 0. kategorija - izzudušās sugas; 1. kategorija - izzūdošās sugas; 2. kategorija - sarūkošās sugas; 3. kategorija - retās sugas; 4. kategorija - maz pazīstamās sugas;

ES - Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes direktīva 2009/147/EC “Par savvaļas putnu aizsardzību” – „putnu direktīva”;

ĪAS - īpaši aizsargājama suga un ierobežoti izmantojama īpaši aizsargājama suga

Veicot vakarlēpju uzskaiti ar provocēšanas metodi izpētes teritorijā konstatēti divi teritoriāli tēviņi: 433. kvartāla 7. nogabalā un 440. kvartāla 2. nogabalā. Suga labprāt izvēlas ligzdot degradētu augsto purvu apmales zonā, bieži sastopami arī sausās jaunaudzēs līdz 10 gadu vecumam, kur mežaudzē dominē priede (Lārmanis, 1996). Šīs sugas aizsardzībai nav nepieciešami īpaši dabas aizsardzības pasākumi.

No dabas aizsardzības viedokļa teritorijā nozīmīgākā putnu suga ir trīspirkstu dzenis (*Picoides tridactylus*). Ilggadīga trīspirkstu dzeņa ligzdošanas teritorija konstatēta 429. kvartāla 6. nogabalā, kur lielā skaitā sastopami gan svaigi, gan vairākus gadus veci sugai raksturīgie kalumi, kā arī ar balss ieraksta palīdzību izprovocēts teritoriāls pāris. Sugai labvēlīgus ligzdošanas apstākļus nodrošina vecu egļu klātbūtne meža nogabalā. Trīspirkstu dzenis apdzīvo ziemeļu skujkoku un jauktu koku mežus, kas Eiropā kopumā cieš no mežaudžu fragmentācijas pieauguma un kvalitātes samazināšanās. Abām sugām nozīmīgākās ir dabiskās mežaudzes un tās, kurās sāk valdīt dabiskie procesi (Butler *et al.* 2004). Pēc dzīvotnes kvalitātes un platības prasībām vērtējot, trīspirkstu dzenis ir klasificējams kā lietussarga suga (Fleishman *et al.* 2000) – tāda, kuru dzīvotnes saglabājot, tiek nodrošināta aizsardzība arī citām retām un jūtīgām sugām.

Aptuveni 0,5 km attālumā no plānotā industriālā parka robežas konstatēti vairāki vokalizējoši griežu (*Crex crex*) tēviņi. Šo putnu ligzdošanas apstākļi netālu plānotā industriālā parka dēļ būtiski nepasliktināsies. Suga ir sastopama arī urbānās teritorijās un paaugstināta apkārtējā trokšņa apstākļos.

Secinājumi:

1. Izpētes teritorija neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un nerobežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, biotopu vai sugu mikroliegumiem.
2. Plānotā industriālā parka teritorijā konstatētas trīs Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamas putnu sugas: vakarlēpis *Caprimulgus europaeus*, melnā dzilna *Dryocopus martius*, trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*.
3. Plānotā saimnieciskā darbība (meža zemju transformācija) būtiski neapdraud konstatēto īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijas valstī kopumā. Konstatētās sugas ir samērā bieži izplatītas Latvijas teritorijā un sugām nav konstatētas būtiskas negatīvas skaita izmaiņas pēdējās desmitgadēs.
4. Nodrošinot labvēlīgus ligzdošanas un barošanās apstākļus īpaši aizsargajamajām dzeņveidīgo putnu sugām nav pieļaujama jebkāda saimnieciskā darbība (izņemot biotopu apsaimniekošanas pasākumus) 428. kvartāla 6. nogabalā un 429. kvartāla 6. nogabalā.

5. Lai mazinātu ietekmi uz reto un īpaši aizsargājamo putnu sugu apdzīvotajiem biotopiem nepieciešams nodrošināt buferzonu 25 - 40 m attālumā starp 428. kvartāla 6. nogabalu un 429. kvartāla 6. nogabalu un apbūves teritoriju.

Teritorijas aizsargājamo biotopu raksturojums

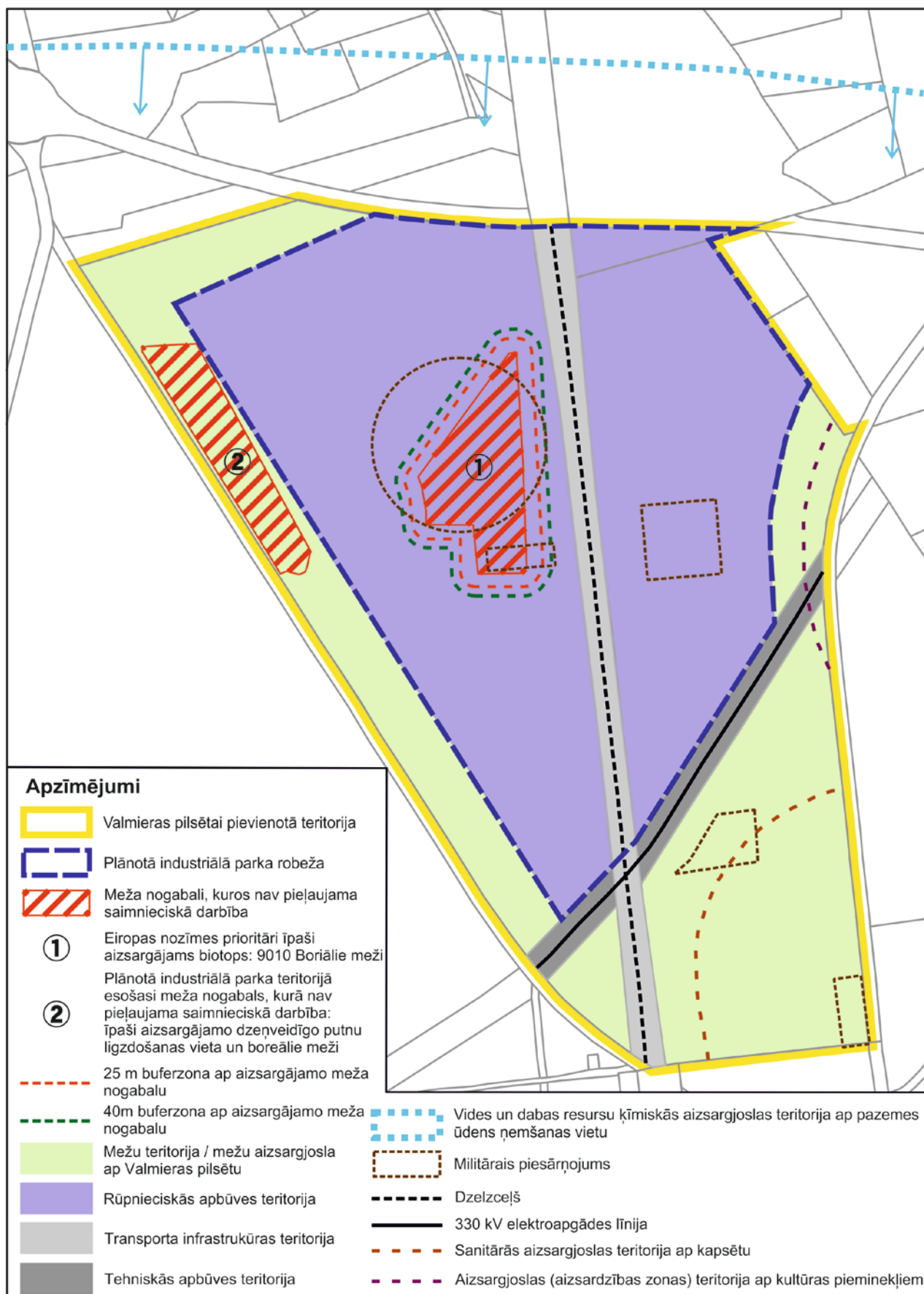
428. kvartāla 6. nogabalā (skatīt Attēlu 2) konstatēts ES nozīmes īpaši aizsargājams biotops 9010 Veci vai dabiski boreāli meži pirmais apakšvariants (tipiskas dabisko meža biotopu mežaudzes). Nogabalā dominē priedes, kuru vecums (vidēji 183 gadi) saskaņā ar taksācijas datiem ievērojami pārsniedz atļauto cirtmetu. Nelielā piemaisījumā vecas egles. Pamežs neizteikts. Konstatētas dabiskiem meža biotopiem raksturīgās struktūras: liela dimensiju kritalas dažādās sadalīšanās pakāpēs, stumbeņi un sausokņi. Konstatēta īpaši aizsargājama suga, dabisku meža biotopu specifiskā suga, sūna, Hellera ķīļlape *Anastrophyllum hellerianum*, dabisku meža biotopu indikatorsuga, sūna, līklapu novēlija *Nowellia curvifolia*, dabisku meža biotopu indikatorsuga, saproksilofāgā vabole, robainais plakanis *Dendrophagus crenatus*. Uz vienas kritalas nelielā platībā konstatēta arī Latvijā reti sastopamas ķērpju sugas *Cladonia norvegica* atradne. Visā nogabala teritorijā konstatēti trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus* un melnās dzilnas *Dryocopus martius* kalumi. Domājams, ka šīs sugas konkrētajā nogabalā neligzdo, bet vecā mežaudze ir nozīmīga barošanās vieta. Konstatētas nelielas īpaši aizsargājamas augu sugas - gada staipekņa *Lycopodium annotinum* atradnes, vairākās vietās nelielas ložņu saulenītes *Goodyera repens* audzes.

429. kvartāla 6. nogabals atbilst meža biotopa 9010 Veci vai dabiski boreāli meži kritērijiem. Mežaudzē dominē vecas priedes un egles, vidēji 144 gadus vecas. Piemaisījumā pirmajā stāvā nelielā skaitā āra bērzs *Betula pendula* un apse *Populus tremula*. Pamežā samērā blīvs krūkļu *Frangula alnus* un lazdu *Corylus avellana* aizaugums. Zemsedzē dominē mellenes *Vaccinium myrtillus* un meža zaķskābene *Oxalis acetosella*, blīvs sūnu segums. Nogabala D daļā antropogēnas izcelsmes reljefa īpatnības - bumbu bedres un ierakumi. Liela izmēra kritalas (caurmērā virs 25 cm) >10/ha. dažādās sadalīšanās pakāpēs. Kritalas galvenokārt veido strauji novecojošās egles.

Konstatēta īpaši aizsargājama suga, dabisku meža biotopu specifiskā suga, sūna, Hellera ķīļlape *Anastrophyllum hellerianum*, dabisku meža biotopu indikatorsuga, sūna, līklapu novēlija *Nowellia curvifolia*, dabisku meža biotopu indikatorsuga, saproksilofāgā vabole, robainais plakanis *Dendrophagus crenatus*, dabisku meža biotopu indikatorsuga, ķērpis, *Graphis scripta*. Teritorijā konstatēts teritoriāls trīspirkstu dzeņu pāris, melnās dzilnas kalumi. Konstatētas nelielas īpaši aizsargājamas augu sugas - gada staipekņa *Lycopodium annotinum* atradnes.

Secinājumi:

1. Izpētes teritorija neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un nerobežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, biotopu vai sugu mikroliegumiem.
2. Plānotā industriālā parka teritorijā divos meža nogabalos konstatēti Eiropas Savienības nozīmes prioritāri īpaši aizsargājamie biotopi 9010 boreālie meži kopā 7 ha platībā.
3. Nav pieļaujama saimnieciskā darbība (izņemot biotopu apsaimniekošanas vajadzībām) 428. kvartāla 6. nogabalā un 429. kvartāla 6. nogabalā. Nepieciešams nodrošināt buferzonu 25 - 40 m attālumā starp 428. kvartāla 6. nogabalu un 429. kvartāla 6. nogabalu un plānoto apbūves teritoriju.
4. Plānotā saimnieciskā darbība (meža zemju atmežošana) būtiski neietekmēs konstatēto īpaši aizsargājamo biotopu stāvoklī valstī kopumā.

ATTĒLS 3: ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO SUGU UN BIOTOPU UN TO BUFERZONU IZVIETOJUMS PLĀNOTĀ INDUSTRIĀLĀ PARKA TERITORIJĀ /SIA "REĢIONĀLIE PROJEKTI"/

Ņemot vērā eksperta atzinumus par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kas atklātas plānotā industriālā parka teritorijā, kā arī, ņemot vērā eksperta secinājuma ieteikumus šajā teritorijā neplānot saimniecisko darbību un noteikt 25 – 40 m buferzonu, plānotā industriālā parka teritorija varētu samazināties par ~ 7 ha.

Ainaviskais un kultūrvēsturiskais raksturojums un ietekmes

Valsts aizsardzības kultūras piemineklis - arheoloģiskais piemineklis "Avotiņu senkapi" atrodas ~ 500 m no plānotā industriālā parka robežas Beverīnas novada teritorijā. Kultūras pieminekļa aizsargjosla (aizsardzības zona) 500 m platumā skar arī Valmieras pilsētai pievienoto teritoriju, kur teritorijas plānojumā noteikts funkcionālais zonējums Meža teritorija (M), kura kalpo arī kā meža aizsargjosla ap pilsētu. Arheoloģiskajam piemineklim "Avotiņu senkapi" nav izstrādāts individuālais aizsargjoslas (aizsardzības zonas) projekts. Valsts aizsardzības kultūras pieminekļa aizsargjoslā (aizsardzības zonā) jāievēro Aizsargjoslu likuma noteiktie aprobežojumi un tie ir:

- 1) jebkuru saimniecisko darbību aizsargjoslās (aizsardzības zonās) ap kultūras pieminekļiem drīkst veikt tikai ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un kultūras pieminekļa īpašnieka atļauju;
- 2) pārdodot vienam īpašniekam piederošu kultūras pieminekļa un tā aizsargjoslas zemi, aizliegts to sadalīt;
- 3) aizliegts izvietot lopbarības, minerālmēslu, degvielas, eļļošanas materiālu, ķīmisko vielu, kokmateriālu un citu veidu materiālu un vielu glabātavas, izņemot šim nolūkam īpaši paredzētas un iekārtotas vietas;
- 4) aizliegts ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus;
- 5) aizliegts aizkraut pievedceļus un pieejas pie kultūras pieminekļa;
- 6) aizliegts glabāt un izliet ķīmiski aktīvas un koroziiju izraisošas vielas.

Ievērojot Aizsargjoslu likumā un tam pakārtotajos normatīvajos aktos noteiktās prasības, nav paredzama negatīva ietekme uz valsts aizsardzības arheoloģisko pieminekli. Valmieras pilsētas teritorijas plānojumā attēlota arheoloģijas pieminekļa "Avotiņu senkapi" aizsargjosla un aizsargjoslas teritorijā saglabāta dabā esošā teritorijas izmantošana Meža teritorija (M), kas ietilpst arī meža aizsargjoslā ap Valmieras pilsētu.

Būtiskākā ilglaicīgā un turpmākā pastāvīgā ietekme, kas sagaidāma izveidojot industriālo parku saistīta ar esošā meža atmežošanu, kas izmainīs ainavu pilsētas konkrētā teritorijas daļā. Jau pašlaik plānotā industriālā parka teritorija ir sadrumstalota, to fragmentāri sadala dzelzceļa līnija, elektrolīnija un meža izcirtumi. Apkārt plānotai industriālā parka teritorijai ir noteikts saglabāt meža joslas, kas kalpo kā buferjosla, līdz ar to ainava virzienā uz parka teritoriju nemainīsies. Jāpiebilst, ka atmežojamā pilsētas teritorijas daļa neietilpst ainaviski vērtīgā teritorijā.

Militārais piesārņojums un tā apsaimniekošana

Ņemot vērā informāciju par militārā piesārņojuma iespējamību plānotajā industriālā parka teritorijā, 2016.gadā ir veikta potenciālā militārā piesārņojuma izpēte objektā "Kauguru sils", kā rezultātā tika konstatēts militārais piesārņojums ar sprādzienbīstamiem priekšmetiem un nesprāgušu munīciju.

Objekts "Kauguru sils" sastāv no "Munīcijas spridzināšanas vietas Nr.1", "Munīcijas spridzināšanas vietas Nr.2", teritorija "Apsardzes posteņi", teritorijas "Bedres" un teritorijas "Ierakumi". Kopējā objekta "Kauguru sils" pārbaudāmā teritorija bija ~ 10 ha. Pārbaudes rezultātā, pārbaudot izlases kārtībā katru piekto metālisko priekšmetu, tika atrasti kopumā 39 sprādzienbīstami priekšmeti un 3 munīcijas vienības bez sprāgstvielu pildījuma. Pēc speciālistu

secinājumiem, izriet, ka šajā teritorijā vēl var atrasties vismaz 250 – 500 SBP un šī teritorija ir uzskatāma par bīstamu un piesārņotu ar sprādzienbīstamiem priekšmetiem.

SIA “Demil.lv” rekomendācijas militārā piesārņojuma apsaimniekošanai – organizēt pilnus sprādzienbīstamo priekšmetu sanācības darbus, vajadzības gadījumā likvidējot apmežojumu, lai droši un kvalitatīvi veiktu sanācību.

Pirms industriālā parka teritorijas izveides, ņemt vērā SIA “Demil.lv” secinājumus un rekomendācijas un veikt teritorijas sanācību, atbrīvojot to no militārā piesārņojuma.

Gaisa piesārņojošo vielu emisijas un izmaiņas gaisa kvalitātē, ietekmes

Tā kā vienlaicīgi gaisu piesārņo ne tikai viens, bet daudzi avoti, turklāt daļa no tiem ir kustīgi (autotransports), tad novērtēt kopējo piesārņojumu vidē nav viegli. To var veikt ar tiešiem gaisa kvalitātes mērījumiem, bet tie dod informāciju par konkrētu vietu, apraksta esošo situāciju, bet nedod priekšstatu par to, kāds piesārņojums varētu būt nākotnē. Gaisa piesārņojuma izkliežu modeļi novērtē kā piesārņojums izplatās gaisā, ievērojot gan izmetes avota raksturlielumus, gan meteoroloģiskos un topogrāfiskos parametrus.

Jebkuram izkliežu modelim nepieciešami divu tipu dati: informācija par izmetes avotu (emisijas apjoms, izplūdes ātrums un temperatūra, skursteņa parametri – augstums un diametrs, apkārtnes apbūve) un informācija par meteoroloģiskajiem apstākļiem – vēja ātrumu un virzienu, atmosfēras stabilitāti.

Gaisa piesārņojuma izkliešes modelēšana tiek veikta balstoties uz stacionāro avotu radītajām emisijām, izmantojot valsts statistiskā pārskata par gaisa aizsardzību „Nr.2-Gaiss” atskaites par uzņēmumu radītajām emisijām, un informāciju par autotransporta plūsmu. Meteoroloģiskajam raksturojumam tiek izmantoti novērojumu staciju ilggadīgo novērojumu dati.

Plānotā industriālā parka izveide un darbība potenciāli tieši vai netieši ietekmēs gaisa kvalitāti un klimata pārmaiņas vairākos projekta realizācijas posmos:

- būvniecības posmā, tieša, īslaicīga ietekme izbeigsies līdz ar būvniecības beigšanos;
- potenciālo uzņēmumu darbības jeb ekspluatācijas laikā, kas radīs nosacīti ilglaicīgu ietekmi, ņemot vērā funkcionālā zonā Rūpnieciskās apbūves teritorija (R) atļauto izmantošanu veidu potenciālos uzņēmumus (kas varbūt saistīti ar vieglo, smago rūpniecību uzņēmumu apbūvi, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūvi utml.), emisiju avotus un emisijas daudzumus.

Tā kā Valmierā nav uzstādīta gaisa kvalitātes monitoringa stacija, nav pieejama detalizēta informācija par gaisa kvalitāti attiecīgajā teritorijā. Saskaņā ar Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sagatavoto pārskatu par gaisa kvalitāti Latvijā 2015.gadā Valmieras pilsētai tuvākās gaisa kvalitātes monitoringa stacijas Zosēnos veiktie novērojumi nepārsniedza gaisa kvalitātes piesārņojošo vielu robežvērtības, kas noteiktas normatīvos aktos.

Jaunu rūpniecības uzņēmumu izveide plānotajā Rūpnieciskās apbūves teritorijā var palielināt kopējo piesārņojošo vielu emisiju apjomu un arī var palielināt pašu emisijas avotu daudzumu. Lai nepasliktinātu gaisa kvalitāti Valmierā un pilsētai tuvākā apkārtnē svarīgi potenciālajiem uzņēmumiem ievērot nacionālās un Eiropas Savienības vides prasības, t.sk. veicināt pielietot videi draudzīgas tehnoloģijas un izejmateriālus. Tas jo īpaši svarīgi ir tādiem potenciāliem uzņēmumiem, kuru darbība ir saistīta ar vieglo un smago uzņēmumu apbūvi. Tomēr, lai izvērtētu konkrētu ietekmi uz gaisa kvalitāti no stacionārajiem avotiem, bez funkcionālā zonējuma, ir svarīgi zināt piesārņojošās darbības veidu.

Autotransports ir uzskatāms par otru nozīmīgāko gaisa piesārņojuma avotu. Detalizētus satiksmes intensitātes datus Valmieras pilsētā skatīt 3.nodaļas 3.2.apakšnodaļā Atmosfēras gaisa kvalitāte. Realizējot industriālā parka izveides projektu, var paredzēt satiksmes intensitātes pieaugumu gan uz Valmieras pilsētas teritoriju šķērsojošiem autoceļiem, gan uz pilsētai pievienotās teritorijas autoceļiem, kas saskaņā ar Vidzemes industriālā parka izveides vispārīgo stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumā pieejamo informāciju varētu pieaugt par aptuveni 40 -50 automašīnām diennaktī, ja transportēšanā netiktu izmantots dzelzceļa transports. Bet šis potenciālais autotransporta satiksmes intensitātes pieaugums izklīdēs pa vairākiem autoceļiem, kas nodrošina piekļuvi plānotajai industriālā parka teritorijai.

Konkrēta ietekme uz gaisa kvalitāti jāizvērtē, kad ir pieejama detalizētāka informācija par konkrētiem darbības veidiem, ražošanas un transportēšanas apjomiem un izmantojamo transportu (ietekmes uz vidi novērtējuma vai sākotnējā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā).

Iespējamais smaku izplatības novērtējums

Teritorijas plānojuma izstrādes stadijā, kad tiek veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums saistībā ar teritorijas plānojumā noteikto risinājumu ietekmi uz vidi, kad ir zināms tikai industriālā parkam noteiktais funkcionālais zonējums, bet nav zināmi konkrēti uzņēmējdarbības veidi un to piesārņojošo darbību emisijas avoti, kādi darbosies industriālā parka teritorijā, konkrētus smaku emisiju aprēķinus nav iespējams veikt, līdz ar to nevar objektīvi novērtēt iespējamo smaku izplatību.

Smaku izklīdes aprēķins un atbilstības novērtējums jāveic atbilstoši normatīvo aktu (likums "Par piesārņojumu", MK 25.11.2014. noteikumi Nr.724 "Noteikumi par piesārņojošas darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos") prasībām un piesārņojošās darbības atļaujas vai apliecinājuma nosacījumiem.

Ja kādam uzņēmumam, kas darbosies industriālā parka teritorijā tik izstrādāts smaku emisijas limitu projekts, tajā novērtēs kopējo ietekmi, ņemot vērā blakus esošu operatoru radīto smaku emisiju.

Troksnis, to ietekme

Kopējais pilsētas trokšņa raksturojums, sniegts 3.nodaļas 3.6.apakšnodaļā. Paredzama īslaicīga negatīva ietekme uz trokšņa līmeņiem ir paredzama industriālā parka ēku un būvju būvniecības procesā, komunikāciju un transporta infrastruktūras izbūves procesā.

Trokšņa līmeņa pieaugums sagaidāms no transporta satiksmes intensitātes gan industriālā parka uzbūves laikā, gan industriālā parka darbības laikā (transporta intensitāte no / uz teritoriju un ar teritoriju nesaistītā transporta intensitāte, no autoceļiem un dzelzceļa, kas robežojas ar industriālā parka teritoriju).

Iespējami trokšņa avoti saistīti arī ar trokšņa emisijām no rūpniecības objektu ekspluatācijas.

Detalizēta ietekmes uz vidi izvērtējuma veikšanai ir nepieciešama konkrēta informācija par plānoto darbību (konkrētie teritorijā plānotie rūpniecības uzņēmumi, to darbības jomas, to darbības jaudas, izvietojums, izmantojamās tehnoloģijas, u.c.), izstrādājot teritorijas plānojumu, ir zināms tikai teritorijas funkcionālais zonējums un tajā atļautie izmantošanas veidi. Industriālā parka teritorijā potenciālajiem uzņēmumiem, kuru darbības iekļautas likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1.pielikumu – veicams ietekmes uz vidi novērtējums un 2.pielikumu – sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums.

5. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT

Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma risinājumi izstrādāti saskaņā ar teritorijas attīstības plānošanas pamatprincipiem, teritorijas plānojuma mērķi, uzdevumiem, lai, izmantojot esošos priekšnoteikumus, veicinātu Valmieras pilsētas līdzsvarotu attīstību.

Teritorijas plānojumā noteikta Valmieras pilsētas perspektīvā ilgtermiņa izmantošana, ietverot funkcionālo zonējumu, transporta infrastruktūras attīstību (plānotas ielas), dzīvojamās apbūves (savrupmāju un daudzdzīvokļu māju apbūves teritorijas gan esošās, gan no jauna plānotās), publiskās apbūves un publiskās ārtelpas attīstību, rūpniecisko teritoriju attīstību (gan esošo, gan no jauna plānoto), dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, kā arī ievērojot vides un civilās drošības prasības.

Ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Gaujas stāvie krasti (Valmierā)”

Valmieras pilsētas teritorijā atrodas valsts nozīmes aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis „Gaujas stāvie krasti (Valmierā)”, kas atrodas netālu no Dīvala kapiem, brīvdabas estrādes un Daliņa stadiona. Smilšakmens ieža atsegums radies erozijas procesā, Gaujai meandrējot. „Gaujas stāvie krasti (Valmierā)” aizņem 16,2 ha lielu teritoriju. Tas ir 800 m garš un 10 - 15 m augsts, iespējams, ka lielākais un pilnīgākais III virspalu terases nogulumu atsegums Gaujas krastos.

Šeit redzamas dažādas aluviālo nogulumu tekstūras. Gaujas upe ir spilgts aluviālo procesu darbības paraugs, ko cilvēku darbība ietekmējusi ļoti nedaudz. Aktīvie krastu erozijas procesi ir līdzsvarā ar upes akumulējošo darbību. Ja kādā posmā erozijas procesi tiktu mākslīgi ierobežoti, tie pastiprinātos citur. Par dabisku krastu izskalošanu ierobežojošu faktoru uzskata upē iekritušos nobrūkošo krastu kokus. Šādus kokus pirms krastu nobrukšanas izzāgējot, sānu erozija attīstās spēcīgāk un, upes gultnes izmaiņas ir lielākas. Vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus šajā teritorijā nosaka 16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Teritorijas plānojums neparedz šajā teritorijā nekādas darbības, kas būtu pretrunā ar dabas aizsardzības prasībām. Valmieras pilsētas projekta ietvaros „Vides sakārtošana Valmieras pilsētas dabas teritorijās”, t.sk. „Gaujas stāvie krasti (Valmierā)” teritorijā uzstādīts informācijas stends, kas atbilst ĪADT vienotajam stilam.

Teritorijas plānojums ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa teritorijā gar Gaujas krastu paredz funkcionālo zonējumu Dabas un apstādījumu teritorija (DA3).

Pārējās dabas teritorijas pilsētā

Lai stabilizētu mikroklimatisko un hidroloģisko režīmu pilsētā, samazinātu gaisa, augsnes, ūdensteču un ūdenstilpju piesārņojumu, nodrošinātu bioloģiskās un ainaviskās daudzveidības saglabāšanu un kalpotu kā indikators vides kvalitātes izmaiņām pilsētā, Valmierā ir noteiktas vairākas vietējās nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas jeb pašvaldības izveidotas aizsargājamās dabas teritorijas (skatīt 3.9.3.apakšnodaļu).

Teritorijas plānojums šajās teritorijās arī paredz funkcionālo zonējumu Dabas un apstādījumu teritorija (DA3).

Teritorijas plānojums paredz atsevišķās pilsētas esošās mežu teritorijās mainīt teritorijas atļauto izmantošanu, nosakot tajās vietās funkcionālo zonējumu Savrupmāju apbūves teritorijas

(DzS1). Šāds funkcionālais apakšzonējums noteiks, lai nodrošinātu mājokļa funkciju savrupam dzīvesveidam meža teritorijā, paredzot atbilstošu infrastruktūru, un kuras galvenais izmantošanas veids ir savrupmāju apbūve, saglabājot mežam raksturīgo vidi. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības DzS1 teritoriju izmantošanai. No kopējās dabas un apstādījumu teritorijas (14%) tās aizņem mazāk nekā 2%. Izstrādājot jauno pilsētas teritorijas plānojumu, salīdzinot ar pilsētas teritorijas plānojumu 2006.-2018.gadam, ir samazinātas meža teritorijas ar apbūves iespējām platības. Kopumā savrupmāju attīstībai pilsētā ir pieejami ~ 54 ha (platību sastāda zemes vienības, kas plānotas savrupmāju apbūvei, bet nav apbūvētas), no tiem ~ 2,6 ha ir paredzēti savrupmāju apbūvei meža teritorijā (DzS1), kur būtu iespēja veidot savdabīgu savrupmāju apbūvi mežā, maksimāli saglabājot meža vidi, tādējādi radot dažādu pilsētvides ainavu un dzīvojamo struktūru.

Palielinoties apbūves platībai un intensitātei, palielinoties tūristu skaitam, paaugstināsies transporta plūsma Valmierā, kas var izsaukt satiksmes sastrēgumu un lokāla gaisa piesārņojuma palielināšanos. Tādēļ pašvaldība jau izsenis ir plānojusi otra tilta izbūvi pār Gauju, kas ir ieplānota arī spēkā esošajā Valmieras pilsētas teritorijas plānojumā 2006.-2018.gadam ar grozījumiem un jau izvērtēta stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros no vides ietekmes viedokļa. Risinājums par otra tilta pār Gauju nepieciešamību ir saglabāts ar jaunajā pilsētas teritorijas plānojumā un iekļauts pilsētas transporta tīkla attīstības risinājumos – perspektīvais Jāņparka ielas (no krustojuma ar Rīgas ielu) pāri Gaujai (tilta vieta blakus bijušajam šaursliežu dzelzceļa tiltam), Gaujas kreisajā krastā paredzēti 2 risinājuma varianti:

1. variantā pievedceļš iespējams orientējoši pa bijušo šaursliežu dzelzceļa uzbērumu un tā turpinājumā līdz Dzelzceļa ielai (pa Eksporta ielu);
2. variantā pievedceļš orientējoši atrastos 20 kV elektrolīnijas stīgu vietā un savienotu perspektīvo tiltu ar Kauguru un Cēsu ielas krustojumu.

1.variants mazāk ietekmētu vietējo dabas teritoriju Kauguru vēris, jo nešķērsotu tieši teritoriju, bet robežotos ar Kauguru vēris teritoriju. Savukārt, otras alternatīvas realizēšanas gadījumā ceļa izbūve var atstāt ietekmi uz vietējas nozīmes īpaši aizsargājamu teritoriju Kauguru vēris.

Plānotā Industriālā parka teritorijas attīstības ietekme izvērtēta 4.nodaļā.

6. AR TERITORIJAS PLĀNOJUMU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS

Valmieras pilsētas teritorijas plānojums tiek izstrādāts ar mērķi, izveidot spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmai (TAPIS) atbilstošu plānošanas dokumentu, ņemot vērā pilsētas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktās pilsētas attīstības ilgtermiņa prioritātes, izvērtējot pilsētas teritorijas attīstības esošo potenciālu un nosakot tā izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumus, radīt labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei, radīt priekšnoteikumus vides kvalitātes un teritorijas racionālas izmantošanas nodrošināšanai, rūpniecisko un vides risku novēršanai, veicināt pakalpojumu pieejamību un optimālu transporta sistēmas funkcionēšanu, saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību.

Teritorijas plānojumā noteikta teritorijas perspektīvā ilgtermiņa izmantošana, ietverot:

- funkcionālo zonējumu un apakšzonējumu,
- transporta infrastruktūras attīstību,
- dzīvojamās apbūves attīstību,
- publiskās apbūves attīstību,
- publiskās ārtelpas attīstību,
- rūpniecības teritoriju attīstību,
- dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu,
- kā arī tiek ievērotas vides un civilās drošības prasības (t.sk., nosakot un attēlojot aizsargjoslas saskaņā ar Aizsargjoslu likumu un noteikšanas metodikām, kā arī nosakot un attēlojot apbūves ierobežojuma zonas ap paaugstināta rūpnieciskā avārijas riska objektiem).

Analizējot teritorijas plānojumā noteikto funkcionālo zonējumu (arī apakšzonējumu) un tajos noteikto atļauto izmantošanu, kā arī pilsētas perspektīvo attīstību kopumā, rodas priekšstats par teritorijām, kurām būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība īstenojot teritorijas plānojumu:

- Attīstot jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas pievērst uzmanību notekūdeņu novadīšanai un attīrīšanai, svarīgi pieslēgties centralizētam kanalizācijas tīklam. Palielināsies ūdensapgādes apjomi, svarīgi nodrošināt atbilstošas kvalitātes dzeramo ūdeni. Palielināsies atkritumu daudzums, svarīgi nodrošināt atbilstošu atkritumu apsaimniekošanu, īpaši pievērst uzmanību privātā sektora māsaimniecībām, lai tiktu noslēgti līgumi par atkritumu apsaimniekošanu. Palielināsies emisijas gaisā no apkures iekārtām.
- Pilsētas dabas teritorijās plānojot dabas un apstādījumu teritorijas, nosakot atļauto izmantošanu un papildizmantošanu, bez atbilstošas infrastruktūras izveides un apsaimniekošanas, pieaugs antropogēnā slodze, svarīgi ir nodrošināt rekreācijas aktivitāšu un pakalpojumu sabalansēšanu ar dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības interesēm, nepārsniedzot biotopu, aizsargājamo augu, putnu, dzīvnieku utml., kultūras pieminekļu noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm.
- Plānotās Industriālās teritorijas ietekme uz Valmieras un tās apkārtējo teritoriju raksturota 4. nodaļā.

7. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

7.1. STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Starptautiskos mērķus vides aizsardzības jomā ietver starptautiskās konvencijas, protokoli, līgumi, Eiropas Savienības direktīvas un regulas.

STARPTAUTISKĀS KONVENCIJAS:

Konvencija PAR BIOLOĢISKO DAUDZVEIDĪBU, Riodežaneiro (05.06.1992.)

Konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana, godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.

Latvijas likumdošanā konvencijas prasības iestrādātas likumos „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1999.) un „Sugu un biotopu aizsardzības likumā” (16.03.2000.).

Konvencija PAR EIROPAS DZĪVĀS DABAS UN DABISKO DZĪVOTŅU AIZSARDZĪBU, Berne (16.09.1979.)

Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru, faunu, to dabiskās dzīvotnes, sevišķi tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai vajadzīga vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību. Pastiprināti tiek pievērsta uzmanība apdraudētajām un izzūdošajām sugām (t.sk. migrējošajām sugām).

Konvencijas prasības iestrādātās Latvijas normatīvajos aktos:

- LR likums „Par sugu un biotopu aizsardzību” (16.03.2000.),
- LR MK noteikumi Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” (14.11.2000.),
- LR MK noteikumi Nr.940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” (18.12.2012.),
- LR MK noteikumi Nr.199 „Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) izveidošanas kritēriji Latvijā” (28.05.2002.).

EIROPAS AINAVU KONVENCIJA, Florence (20.10.2000.)

Konvencijas mērķis ir sekmēt ainavu aizsardzību, pārvaldību, plānošanu un veidot sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā. Latvijas ainavu politika ir noteikta Latvijas ainavu politikas pamatnostādņēs 2013. - 2019. gadam (MK rīkojums Nr.361, 07.08.2013.).

Konvencija par PASAULES KULTŪRAS UN DABAS MANTOJUMA AIZSARDZĪBU, UNESCO konvencija, Parīze (1972.)

Konvencijas mērķis ir apkopot informāciju un aizsargāt vietas, kam ir īpaši liela kultūras vai dabas vērtība visas cilvēces mantojumā. UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā iekļautās vietas ir ar īpaši izcilu vērtību ne tikai vietējā, bet arī starptautiskā līmenī.

EIROPAS SAVIENĪBAS (ES) DIREKTĪVAS:

ES PADOMES DIREKTĪVA 79/409/EEK „PAR SAVVAĻAS PUTNU AIZSARDZĪBU JEB PUTNU DIREKTĪVA” (02.04.1979.)

Direktīva aizliedz darbības, kas tieši apdraud putnus, piemēram, apzināti nonāvēt vai sagūstīt putnus, iznīcināt to ligzdas, iegūt putnu olas. Atsevišķām darbībām, piemēram,

tirdzniecībai ar dzīvjiem vai mirušiem putniem, medībām, ir atsevišķi izņēmumi, kas tiek atļauti dalībvalstīm, vienojoties ar Eiropas Komisiju.

ES PADOMES DIREKTĪVA 92/43/EEK „PAR DABISKO BIOTOPU UN SAVVAĻAS DZĪVNIEKU UN AUGU AIZSARDZĪBU” JEB BIOTOPU DIREKTĪVA

Biotopu direktīva nosaka, ka dalībvalstīm jāaizsargā augi, dzīvnieki un biotopi, kā arī jānodala īpaši aizsargājami dabas apgabali, kas veido aizsargājamo dabas teritoriju tīklu *Natura 2000*. *Natura 2000* ir ES aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kas izveidots dabas daudzveidības aizsardzībai.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 200/60/EK ŪDEŅU STRUKTŪRDIREKTĪVA (23.10.2000.)

Ūdeņu struktūrdirektīvas mērķi ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli, veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu. Direktīvas noteikumi ietverti Latvijas Republikas likumā „Ūdens apsaimniekošanas likums” (12.09.2002.).

7.2. NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Ņemot vērā nacionālās prioritātes, Eiropas Savienības un starptautiskos nosacījumus, Ministru kabinets apstiprinājis Vides politikas pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam.

Latvijas Vides politikas pamatnostādņu 2014. – 2020.gadam galvenais mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, realizējot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

Vides politikas pamatnostādnes veidotas no ieskata horizontālajos jautājumos un šādās tematiskajās sadaļās:

- augsne un zemes dzīles,
- otrreizējās izejvielas,
- dabas aizsardzība,
- gaisa aizsardzība,
- klimata pārmaiņas,
- ūdens resursi un Baltijas jūra,
- vides piesārņojums un riski,
- vides veselība,
- vides monitorings.

Sadaļās noteikts katras jomas politikas mērķis, politikas un darbības rezultāti, rezultatīvie rādītāji, kā arī pasākumi politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai.³⁰

TABULA 17: TERITORIJAS PLĀNOJUMĀ IETVERTIE VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDŅU 2014. – 2020.G. MĒRĶI

Vides politikas pamatnostādnes 2014. – 2020.	Valmieras pilsētas teritorijas plānojums
HORIZONTĀLIE JAUTĀJUMI	
Politikas mērķis: Nodrošināt labu vides pārvaldību visos līmeņos, kā arī labu vides komunikāciju, kas balstīta uz pilnīgu un izsvērtu vides informāciju; veicināt sabiedrības plašu iesaistīšanos vides jautājumu risināšanā	
Palielināt sabiedrības iesaistīšanos ar vidi saistītu jautājumu risināšanā valsts un pašvaldību	Iedzīvotāji tiek aicināti iesaistīties pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu, t.sk. teritorijas plānojuma

³⁰VARAM, Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam, Rīga, 2014.

līmeņos	un vides pārskata publiskās apspriešanas procesā un sanāksmēs
Nodrošināt Latvijas zinātnes potenciāla iesaisti starptautiskos pētījumos un prognozēs, Latvijas dabas kapitāla izvērtēšanā un praktisku pētījumu veikšanā	Valmieras pilsētas esošās situācijas raksturojumā tiek sniegta un apkopota informācija par vides stāvokli pilsētas teritorijā, tiek izstrādāts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, kurā apkopo pieejamo informāciju par vides stāvokli novadā, kā arī tiek sagatavoti monitoringa ziņojumi
Ilgtermiņīgā attīstības un vides aspektu iekļaušana visu līmeņu plānošanas un ieviešanas procesos, jo īpaši teritoriālās plānošanas un pilsētvides attīstības jomās	Teritorijas plānojums tiek izstrādāts, iepazīstoties ar Nacionālā līmeņa, Vidzemes plānošanas reģiona un kaimiņu pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem. Teritorijas plānojuma izstrādē tiek ievēroti teritorijas attīstības plānošanas principi saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu
Uz tirgu balstītu ekonomisko instrumentu izmantošana vides politikas mērķu sasniegšanā	Attīstības programmas uzdevums
Palielināt vides aizsardzības sistēmas kapacitāti visos līmeņos un sekmīgāk atbalstīt vides sektora NVO kā nozīmīgu partneri sabiedrības iesaistīšanai vides jautājumu risināšanā	Attīstības programmas uzdevums
AUGSNE UN ZEMES DZĪLES, OTRREIZĒJĀS IZEJVIELAS	
Politikas mērķis: Nodrošināt augsnes ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību	
Aktualizēt pieejamo informāciju par augsni, iegūt jaunu informāciju, izmantot to, plānojot attīstību	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Nodrošināt sabiedrību ar mūsdienīgu, aktuālu informāciju par zemes dzīļu resursiem	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Pilnveidot zemes dzīļu izmantošanas juridisko ietvaru un celt institucionālo kapacitāti	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
DABAS AIZSARDZĪBA	
Politikas mērķis: Nodrošināt ekosistēmu kvalitāti, dabas aizsardzības un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotību, sekmēt Latvijas kā „zaļās” valsts tēla veidošanos	
Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras, kā arī vietējo savvaļas sugu daudzveidību	Pašvaldība ir izvērtējusi pilsētas dabas resursus, to bioloģisko daudzveidību un noteikusi pilsētas nozīmes dabas teritorijas, kuru aizsardzības un izmantošanas prasības iestrādātas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos. Tāpat teritorijas plānojumā ir ņemtas vērā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti
Pilnveidots ES nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 tīkls, balstoties uz sugu un biotopu izplatības kartēšanu, kā arī ņemot vērā jaunāko zinātnisko pētījumu un regulāra monitoringa datus	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Apsaimniekošanas pasākumu plānošana un ieviešana, saskaņojot dabas aizsardzības un sociāli-ekonomiskās intereses	Teritorijas plānojumā nosakot funkcionālo zonējumu ņemtas vērā dabas, kultūras un sociāli – ekonomiskās intereses
Nodrošināt aizsargājamo sugu un biotopu atjaunošanu un atbilstošu apsaimniekošanu, sākot ar plānošanu un nepieciešamo atbalsta pasākumu veicināšanu	Pašvaldība ir izvērtējusi pilsētas dabas resursus, to bioloģisko daudzveidību un noteikusi pilsētas nozīmes dabas teritorijas, kuru aizsardzības un izmantošanas prasības iestrādātas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos
GAISA AIZSARDZĪBA	
Politikas mērķis: Līdz 2020.gadam samazināt gaisa piesārņojuma ietekmi uz iedzīvotājiem un ekosistēmām līdz līmenim, kas nerada draudus veselībai un neizraisa ekosistēmu degradāciju. Prasību minimums šā mērķa sasniegšanai ir spēkā esošo gaisa kvalitātes normatīvu izpilde un faktiskā emisiju apjoma samazināšana zem	

emisijas griestu līmeņa	
Lokālo gaisa kvalitātes un smaku piesārņojuma problēmu risināšana	Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem
Dažādu sektoru radītā piesārņojuma samazināšana	Regulē LR normatīvie akti un operatoriem izsniegtās piesārņojošo darbību atļaujas vai apliecinājumi
Informācijas ieguve un atbildīgo institūciju kapacitātes celšana	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Sabiedrības informēšana	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
KLIMATA PĀRMAIŅAS	
Politikas mērķis: Nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu samazināšanā, ņemot vērā Latvijas vides, sociālās un ekonomiskās intereses, veicināt Latvijas gatavību pielāgoties klimata pārmaiņām un to izraisītajai ietekmei	
SEG emisiju samazināšana un CO ₂ piesaistes nodrošināšana	Attīstības programmas uzdevums
Pielāgošanās klimata pārmaiņām	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
SEG emisiju uzskaitē un prognozēšana	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
ŪDENS RESURSI UN BALTIJAS JŪRA	
Politikas mērķis: Nodrošināt labu ūdeņu stāvokli un to ilgtspējīgu izmantošanu	
Iekšzemes un jūras ūdeņu eutrofikācijas un piesārņojuma samazināšanās, stāvokļa uzlabošanās	Attīstības programmas uzdevumi ūdenssaimniecības attīstībai. Aizsargjoslu ap virszemes ūdensobjektiem aprobežojumu ievērošana. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem.
Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu attīstība pakalpojumu kvalitātei un pieejamībai	Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem – prasība pieslēgties centralizētiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem
Plūdu riska mazināšana un plūdu seku pārvaldība	Teritorijas plānojumā noteiktas un grafiskā daļā attēlotas applūstošās teritorijas gar Gauju. Veikta pirmsprojekta izpēte par Valmieras pilsētas Gaujas kreisā krasta apbūvētās teritorijas aizsardzību no applūšanas riska, sniegti secinājumi un priekšlikumi. Pilsētas teritorijas attīstības plānošanā, nosakot funkcionālo zonējumu ņemt vērā iespējamo applūstamības varbūtību (to izplatības teritoriju) gar Gauju.
Pārrobežu sadarbība iekšzemes un jūras ūdeņu stāvokļa uzlabošanai	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Vispusīgas un pilnvērtīgas informācijas ieguve monitoringa, pētījumu, informācijas apmaiņas, moderno tehnoloģiju pielietošanas ceļā	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Administratīvās, tehniskās un profesionālās kapacitātes paaugstināšana ar vides kontroli, uzraudzību un novērtēšanu saistītām institūcijām	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
VIDES PIESĀRŅOJUMS UN RISKI	
Politikas mērķis: Nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot vides risku mazināšanu un pārvaldību	
Piesārņoto vietu apsaimniekošana, mazinot risku videi	Vides pārskatā un Paskaidrojuma rakstā tiek sniegta vispārīga pieejamā informācija par piesārņotajām teritorijām/objektiem novadā, Grafiskā daļā attēlota. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas prasības šo teritoriju turpmākā izmantošanā

Ķīmisko vielu apsaimniekošana un pārvaldība	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Jonizējošā starojuma avotu droša apsaimniekošana	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Mazināt avāriju riskus, nodrošinot operatīvu rīcību avāriju situācijās	Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktas un Grafiskā daļā attēlotas apbūves ierobežojuma zonas ap paaugstināta rūpnieciskā avārijas riska objektiem (TIN12, TIN13)
VIDES VESELĪBA	
Politikas mērķis: Samazināt nelabvēlīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēku veselību un labklājību, t.sk. novēršot pēc iespējas psihosomatisko ietekmi, ko rada vides veselības informācijas trūkums vai neadekvāta tās komunikēšana sabiedrībai	
Nodrošināta kvalitatīva vides veselības komunikācija	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Latvijā radīti priekšnoteikumi vides veselības integratīvo pētījumu uzsākšanai	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Latvijā uzsākts cilvēku biomonitorings	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Izveidotas INSPIRE direktīvas prasībām atbilstošas ģeotelpisko datu kopas cilvēku veselības un drošības tēmai	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
VIDES MONITORINGS	
Politikas mērķis: Nodrošināt savlaicīgu un visaptverošu vides un klimata pārmaiņu datu un informācijas apkopošanu un vispusīgu analīzi, lai noteiktu politikas mērķus un atbilstošus pasākumus vides stāvokļa uzlabošanai un savlaicīgai reaģēšanai uz klimata pārmaiņām, kā arī novērtētu līdzšinējo pasākumu un ieguldītā finansējuma lietderību un efektivitāti	
Nodrošināt sabiedrību ar operatīvu informāciju par gaisa kvalitātes bīstamām izmaiņām	Tiešā veidā teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu. Valsts statistikas atskaites dati.
Iegūt pietiekamu informāciju par ūdeņu kvalitāti un kvantitāti	Tiešā veidā teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu. Valsts statistikas atskaites dati.
Pilnveidot zemes monitoringa īstenošanu	Teritorijas plānojums nerisina šo jautājumu
Iegūt informāciju par sugām un biotopiem Natura 2000 vietās un ārpus tām	Perspektīvajā pilsētas Industriālajā teritorijā veikta sugu un biotopu inventarizācija
Nodrošināt meža resursu un meža stāvokļa novērtējumu	Teritorijas plānojumā noteikts funkcionālais zonējums Meža teritorija (M), noteikti galvenie un papildizmantošanas veidi
Nodrošināt savlaicīgu un regulāru sabiedrības informēšanu par vides monitoringa rezultātiem	Tiek sagatavots teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa ziņojums

8. TERITORIJAS PLĀNOJUMA UN TĀ IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Teritorijas plānojuma izstrādē ievērots pēctecības princips, jo plānojuma risinājumiem par pamatu ņemtas spēkā esošā teritorijas plānojuma plānotā (atļautās) izmantošana, pielāgojot tās jaunajiem funkcionālajiem zonējumiem.

Valmieras pilsētas teritorijas plānojums paredz daudzveidīgākus un elastīgākus izmantošanas veidus visās zonējumu teritorijās. Teritorijas plānojums paredz iespēju izstrādāt lokālplānojumus vai detālplānojumus. Ar to tiek panākta līdzsvarota un tai pašā laikā elastīga teritorijas attīstības plānošana, ļaujot īpašniekiem izmantot savu teritoriju noteiktu ieceru realizēšanai.

Analizējot pilsētas teritorijas plānojumu, kopumā iespējams izšķirt paredzamo pasākumu tiešās un netiešās, kā arī īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes uz vides un kvalitāti teritorijās, kuras skar plānošanas dokuments un izvērtēt paredzamo darbību summāro ietekmi uz vides kvalitāti pilsētā.

8.1. TIEŠĀS UN NETIEŠĀS IETEKMES

Negatīvās	Pozitīvās
Jauna tilta pār Gauju izbūve, atkarībā no alternatīvas izvēles radīs nepieciešamību transformēt meža zemes vietējas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā Kauguru vēris	Jauna tilta izbūve, pieaugot transporta līdzekļu skaitam, nodrošinās transporta radītā gaisa piesārņojuma līmeņa nepaaugstināšanos kā pilsētas centrā, tā arī pilsētā kopumā
Apbūves teritoriju paplašināšanai, iespējams, tiks transformētas pilsētas administratīvajā teritorijā esošās lauksaimniecības zemes un pilsētā esošās meža zemes	Apbūves teritoriju paplašināšana radīs priekšnoteikumus dažādu iedzīvotāju slāņiem apmierināt savas vēlmes pēc mājokļa Valmierā
	Jaunas apbūves attīstība daudzviet sekmēs vides sakārtošanu un uzņēmējdarbības attīstību
Pieaugot iedzīvotāju un uzņēmumu skaitam, pieaugs ūdens resursu patēriņš un notekūdeņu radītais piesārņojums, atkritumu daudzums	Ūdensapgādes tīkla paplašināšana plānveidīgi nodrošinās pilsētas iedzīvotājus ar dzeramo ūdeni
	Centralizēto kanalizācijas tīklu paplašināšana samazinās pazemes un virszemes ūdeņu piesārņošanu
	Plānojums paredz īpaši aizsargājamu koku un aleju aizsardzību, tādējādi nodrošinot ainavisko daudzveidību pilsētas teritorijā
	Teritorijas plānojums nodrošinās kultūrvēsturisko vērtību un kultūrvēsturiskās vides saglabāšanu pilsētā
Apbūves intensifikācija var radīt vides piesārņojuma pieaugumu pilsētas centrā	Dažādu pakalpojumu pieejamība pilsētas nomalēs novirzīs transporta līdzekļu plūsmu no pilsētas centra, kas daļēji novērsīs vides piesārņojuma pieaugumu
	Teritorijas plānojuma nosaka pilsētas centra

	teritoriju kā teritoriju ar īpašiem noteikumiem (TIN1)
	Izbūvējot, atjaunojot, vai noasfaltējot ielas saskaņā ar transporta kustības optimizācijas programmu, jūtami izlīdzināsies transporta plūsma pilsētā, tādējādi samazinot gaisa piesārņojumu un troksni pilsētas centrā
	Teritorijas plānojums parāda un nosaka risinājumus apkures sistēmas sakārtošanai un attīstībai, kā rezultātā noteiktās teritorijās liegts stacionāro emisijas avotu skaita pieaugums
Teritorijas plānojums pilnībā neatrisina jautājumu saistībā ar ūdensapgādi un kanalizāciju pilsētas teritorijā	Ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūve ir viens no nozīmīgākajiem pašvaldības instrumentiem konkrētās vietas attīstībai un zemes tirgus vērtības un līdz ar to pašvaldības ienākumu paaugstināšanai
Radot priekšnoteikumus tūristu un iedzīvotāju skaita pieaugumam, palielināsies slodze uz vidi pilsētas apstādījumu un dabas teritorijās	Atļautā izmantošana pilsētas dabas teritorijās dod iespēju apsaimniekot šīs teritorijas atbilstoši to galvenajām funkcijām – vides kvalitātes uzlabošanai un iedzīvotāju atpūtas iespēju nodrošināšanai
	Teritorijas plānojums nodrošina pilsētas iedzīvotājus ar publiski pieejamiem apstādījumiem (parkiem, skvēriem) vienmērīgi visā pilsētas teritorijā
Plānotais velotransporta maršruts radīs papildu slodzi valsts nozīmes īpaši aizsargājamā dabas pieminekļa „Gaujas stāvie krasti (Valmierā)” teritorijā	Velotransporta maršruts zināmā mērā regulēs dabas teritoriju apmeklētāju plūsmu, izveidotās infrastruktūras nodrošinās gan atpūtas, gan organizētu atkritumu apsaimniekošanas iespēju

8.2. ĪSLAICĪGĀS UN ILGLAICĪGĀS IETEKMES

Teritorijas plānojumā paredzētās darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās (paliekošas) ietekmes darbībās.

Īslaicīgās ietekmes:

- Pie īslaicīgām ietekmēm pieskaitāma teritorijas plānojumā paredzētā ēku un ielu būvniecība un pārbūve. Šīs darbības rada īslaicīgu traucējumu. Galvenās problēmas ir troksnis, zemsedzes bojājumi, putekļu emisija, būvgruži. Sevišķi negatīvu ietekmi tas atstāj uz tuvāko māju iemītniekiem. Transporta infrastruktūras izbūves gadījumā rodas arī traucējumi transporta plūsmā, kas rada paaugstinātu atmosfēras piesārņojumu. Šīs ietekmes parasti tiek novērstas līdz ar konkrēto darbu pabeigšanu.
- Par īslaicīgu ietekmi uz vidi var uzskatīt tūristu skaita sezonālās svārstības. Jāatzīmē, ka šī ietekme sevišķi nozīmīgu iespaidu var atstāt uz dabas teritorijām. Risinājums – izveidot

atbilstošu infrastruktūru, kas mazinātu tūrisma sezonālu ietekmi uz pilsētas dabas teritorijām.

Vidēji ilgas ietekmes:

- Vidēji ilgas ietekmes, galvenokārt, var būt saistītas ar atmosfēras un trokšņa piesārņojumu, kuru var izraisīt straujāks transporta līdzekļu pieaugums attiecībā pret transporta infrastruktūras izbūvi.
- Vidēji ilgas ūdens piesārņojuma ietekmes var būt saistītas ar notekūdeņu apjoma pieaugumu.

Ilglaicīgās ietekmes:

- Ilglaicīgas ietekmes saistītas ar zemes transformāciju no viena zemes lietošanas mērķa citā, kas atstāj neatgriezeniskas zemes lietojuma veida pārmaiņas (meža teritorijas tiek atmežota apbūvei, vai lauksaimniecības teritorija tiek transformēta par apbūves teritoriju).
- Pilsētas nozīmes maģistrālās ielas un tilta izbūvei parasti ir ilglaicīga ietekme, kas ietekmē ne tikai konkrētu būvniecības vietu, bet atstāj ietekmi uz apkārtējās teritorijas vides kvalitāti un teritorijas attīstību.
- Industriālā parka teritorijas attīstība atstās ilglaicīgu ietekmi, jo tiks mainīts zemes lietojuma veids, kas pārveidos apkārtējo ainavu.
- Ilglaicīgās ietekmes ir visas iepriekš aprakstītās netiešās ietekmes.

8.3. PASTĀVĪGĀS IETEKMES

Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma apstiprināšana un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu pieņemšana pašvaldības saistošo noteikumu veidā nodrošinās būvniecības, zemes izmantošanas un vides jautājumu tiesisku sakārtošanu pašvaldības līmenī. Tas kopumā sekmēs pašvaldības teritorijas attīstību, nepasliktinot vides kvalitāti.

8.4. SUMMĀRĀS IETEKMES

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kas summējas realizējot teritorijas plānojumā paredzētos pasākumus. Teritorijas plānojumā ir izvirzīti nosacījumi, iestrādāti konkrēti pasākumi atbilstoši vides aizsardzības likumdošanas prasībām, kas jārealizē, uzsākot saimnieciskās darbības. Kopumā var secināt, ka teritorijas plānojumā paredzēto pasākumu summārā ietekme uz vidi būs pozitīva.

9. RISINĀJUMI, LAI NOVĒRSTU VAI SAMAZINĀTU TERITORIJAS PLĀNOJUMA UN TĀ IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKO IETEKMI UZ VIDI

Valmieras pilsētas teritorijas plānojumā, lai mazinātu vai novērstu teritorijas plānojumā paredzēto darbību jeb risinājumu ietekmi uz apkārtējo vidi, tiek paredzēti dažādi pasākumi, kas gan tieši, gan netieši mazinātu saimniecisko darbību (gan esošo, gan plānoto) negatīvo ietekmi uz vidi.

PLĀNOTĀS INDUSTRIĀLĀS TERITORIJAS PRIEKŠIZPĒTES PASĀKUMI

Valmieras pilsētas pašvaldība plānojot savā administratīvajā teritorijā jauno Industriālo parku, pirms tā realizēšanas dabā, veikusi virkni pasākumu jeb priekšizpēti par iespējamo ietekmi uz vidi, ko radīs Industriālā parka attīstība, kurā galvenā teritorijas izmantošana plānota ar rūpnieciskās apbūves attīstību:

- 2015.gadā veikts Vidzemes industriālā parka izveides vispārīgs stratēģiskais ietekmes uz vidi izvērtējums (sagatavoja SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment"). Izvērtējuma visaptverošais mērķis bija sniegt lēmumu pieņēmējiem un ieinteresētajām pusēm visaptverošu ieskatu par iespējamām ietekmēm uz vidi, īstenojot teritorijas attīstības ieceri;
- 2016.gadā veikta teritorijas "Kauguru sils" 2.pasaules kara militāro sprādzienbīstamā piesārņojuma izpēte (sagatavoja SIA "Demil.lv");
- Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros veikta un atsevišķi izstrādāta nodaļa par iespējamo ietekmi uz vidi izvērtējumu teritorijas plānojumā paredzētajiem risinājumiem un attīstības iecerēm perspektīvā Industriālā parka, rūpnieciskās teritorijas izveidei.

PLĀNOJUMĀ NOTEIKTAS UN ATTĒLOTĀS AIZSARGJOSLAS

Viens no instrumentiem ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšanai ir Latvijas Republikas tiesību aktos noteikto aizsargjoslu prasību ievērošana, kuru uzdevums ir aizsargāt dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošinot to ekspluatāciju un drošību vai pasargātu vidi un cilvēkus no kāda objekta kaitīgās ietekmes.

Teritorijas plānojumā aizsargjoslas noteiktas atbilstoši Aizsargjoslu likumam un atbilstoši aizsargjoslu noteikšanas metodiku prasībām.

Teritorijas plānojumā noteiktās aizsargjoslas:

- Ekspluatācijas aizsargjoslas teritorija gar dzelzceļu;
- Drošības aizsargjoslas teritorija gar dzelzceļu;
- Sanitārās aizsargjoslas teritorija ap kapsētu;
- Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas (aizsardzības zonas) teritorija ap kultūras pieminekļiem;
- Virszemes ūdensobjektu vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas teritorija;
- Ķīmiskās aizsargjoslas teritorija ap ūdens ņemšanas vietām;
- Sanitārās aizsargjoslas ap atkritumu un notekūdeņu pārstrādes un uzglabāšanas vietām;
- Drošības aizsargjoslas teritorija ap naftas produktu un bīstamu ķīmisko vielu atrašanās vietām;
- Drošības aizsargjoslas teritorija ap gāzes pārvades infrastruktūras objektiem;
- Ekspluatācijas aizsargjoslas teritorija ap valsts aizsardzības objektiem;

- Eksploatācijas aizsargjoslas teritorija ap meteoroloģisko un hidroloģisko novērojumu stacijām un posteņiem, monitoringa punktiem;
- Mežu aizsargjosla ap pilsētas teritoriju.

Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartē attēlotas aizsargjoslas.

Jaunveidojamajiem objektiem visa veida aizsargjoslas ir jānosaka un jāatzīmē nekustamo īpašumu apgrūtinājumu plānos un jāieraksta Zemesgrāmatā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

PLĀNOJUMĀ FIKSĒTIE IEROBEŽOJUMI

FUNKCIONĀLĀ ZONĒJUMA UN APAKŠZONĒJUMU NOTEIKŠANA PILSĒTAS TERITORIJĀ UN TAJĀS NOTEIKTIE APBŪVES PARAMETRI

Valmieras pilsētas teritorijas plānojums paredz pasākumus, nosakot teritorijas ar īpašiem noteikumiem, nosakot funkcionālo zonējumu (apakšzonējumu), to apbūves parametrus u.c. teritorijas izmantošanas nosacījumus, kas gan tieši, gan netieši samazinās slodzi uz vidi un mazinās iespējamo plānotās darbības negatīvo ietekmi. Teritorija tiek plānota ievērojot sociāli – ekonomiskās intereses (dzīvojamā apbūve, publiskā apbūve, rūpnieciskā apbūve un jaukta apbūve), dabas un kultūrvēsturiskās intereses (dabas un apstādījumu teritorijas, ūdeņu teritorijas, meža teritorijas, pilsētas centra teritorija).

TERITORIJU IZMANTOŠANAS IEROBEŽOJUMI ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀ DABAS TERITORIJĀ (ĪADT) UN PAŠVALDĪBAS IZVEIDOTĀS AIZSARGĀJAMĀS DABAS PIEMINEKĻU TERITORIJĀS

- ✓ Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos dabas teritoriju aizsardzības prasības iestrādātas *7.nodaļas Citi nosacījumi/prasības 7.4.apakšnodaļā „Aizsargājamās dabas teritorijas un objekti”*.
- ✓ Teritorijas izmantošanai jānotiek atbilstoši īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kā arī sugu un biotopu aizsardzības normatīvo aktu prasībām un pašvaldības saistošiem noteikumiem.

IEROBEŽOJUMI KULTŪRVĒSTURISKĀ MANTOJUMA SAGLABĀŠANĀ UN IZMANTOŠANĀ

- ✓ Vispārīgās prasības kultūras pieminekļu uzskaitē, aizsardzībai un izmantošanai nosaka kultūras pieminekļu aizsardzību regulējošie normatīvie akti.
- ✓ Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības prasības iestrādātas *7.nodaļas Citi nosacījumi/prasības 7.2.apakšnodaļā Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi un 7.3.apakšnodaļā Pilsētas nozīmes kultūrvēsturiski objekti*.

NOTEIKTAS TERITORIJAS RŪPNIECISKĀS APBŪVES IZVIETOŠANAI

- ✓ Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts un Grafiskā daļā attēlots funkcionālais zonējums Rūpnieciskās apbūves teritorija (R) un apakšzonas R1 un R2 teritorijas, kas noteiktas atkarībā no teritorijā atļautiem izmantošanas vidiem.
- ✓ Noteiktas apbūves aprobežojuma zonas ap paaugstināta rūpnieciskā avārijas riska objektiem.

PAŠVALDĪBU FUNKCIJU REALIZĒŠANAI NEPIECIEŠAMĀS ZEMES VIENĪBAS

Pašvaldība, pildot ar likumu noteiktās funkcijas, ir paredzējusi teritorijas sev noteikto funkciju realizēšanai un iepļānojusi tās pilsētas teritorijas plānojumā.

10. ĪSS IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS, STRATĒGISKĀ NOVĒRTĒJUMA VEIKŠANAS APRAKSTS

Ja Valmieras pilsētas teritorijas plānojums netiktu īstenots, pilsētas teritorijas izmantošana un attīstība netiktu veikta atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem teritorijas attīstības plānošanā, kā arī plānošanas dokuments netiktu iekļauts valsts informācijas sistēmā - teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā (TAPIS). Esošais teritorijas plānojums neietver pilsētas teritorijas attīstības esošo potenciālu (perspektīvo industriālo teritoriju pilsētas paplašinātajā teritorijā) un aktuālos teritorijas izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumus.

Teritorijas plānojuma izstrādes laikā tika izvērtēta esošā situācija Valmieras pilsētā un novērtētas turpmākās attīstības tendences. Izstrādes laikā esošie teritorijas funkcionālie zonējumi tika izvērtēti un pielāgotie jauniem funkcionālie zonējumiem, kas noteikti atbilstoši MK 30.04.2013. noteikumiem Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi". Zonējuma izstrādes procesā tika ievērots pēctecības princips, ņemot vērā esošo situāciju un teritorijas perspektīvo attīstības tendenci. Jaunais teritorijas plānojums veido strukturizētu un vienotu novada redzējumu.

Jaunais Valmieras pilsētas teritorijas plānojums novērsīs pilsētas teritorijas nesadrumstalotību un haotisku attīstību, nepārdomātus plānošanas risinājumus un nesistemātiskas darbības, kas kavētu saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstību, kā rezultātā novestu pie vides problēmu saasināšanās.

Vides pārskata projekts tika sagatavots, analizējot Teritorijas plānojuma 1.redakcijas sējumos iekļauto informāciju un risinājumus, to atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Valmieras pilsētas teritorijas plānojumam tiek sagatavots vienlaicīgi ar pilsētas teritorijas plānojuma izstrādi. Abu dokumentu vienlaicīga izstrāde sniedz iespēju izvērtēt teritorijas plānojumā plānoto risinājumu atbilstību vides un dabas aizsardzības normatīvo aktu prasībām. Notiek vienlaicīga sabiedrības iesaiste abu dokumentu publiskā apspriešanā un priekšlikumu sniegšanā, kā arī institūciju iesaiste atzinumu sniegšanā gan par teritorijas plānojuma redakcijām, gan par vides pārskata redakciju.

METODES:

- datu ieguve izmantojot pieejamās datu bāzes/reģistrus, publikācijas u.c. informācijas avotus;
- informācijas analīze – Vides pārskata 3.nodaļa Esošā vides stāvokļa apraksts, tika izstrādāts, balstoties uz novada Pašreizējās situācijas raksturojuma dokumentā minēto informāciju, pārskatīts Vides pārskats, kas tika izstrādāts Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumiem u.c. publiski pieejamās publikācijas un datus bāzes;
- saskaņotība - Teritorijas plānojuma izstrāde balstīta uz pašvaldības teritorijas attīstības hierarhiski augstāko plānošanas dokumentu – Valmieras pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2015. - 2030.gadam;
- Pirmsprojekta izpēte par Valmieras pilsētas Gaujas upes kreisā krasta apbūvētās teritorijas aizsardzību no applūšanas riska – izstrādājot esošā vides stāvokļa raksturojumu;
- izstrādātā Gaujas upju sateces baseina apsaimniekošanas plāna un Gaujas upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam analīze, tajā izvirzīto mērķu salīdzināšana ar pašvaldības izvirzītajiem risinājumiem;

- pirmsprojekta izpētes plānotā Industriālā parka teritorijai – Teritorijas attīstības ieceres sociālekonomiskais novērtējums (Rīga, 28.01.2015., SIA “AC Konsultācijas”) un Vidzemes industriālā parka izveides vispārīgs stratēģiskais ietekmes uz vidi izvērtējums (Rīga, 28.01.2015., SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”);
- plānošanas dokumentā paredzēto izmaiņu un īstenošanas iespējamo tiešo un netiešo, īslaicīgo un ilglaicīgo ietekmju uz vides kvalitāti analīze un novērtējums.

11. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Kompensējošo pasākumu piemērošanas nepieciešamību nosaka likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”. Likuma 43.pants nosaka, ka paredzēto darbību atļauj veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Valmieras pilsētas administratīvajā teritorijā nav noteiktas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000), kurās tieši un neatgriezeniski negatīvi varētu tikt ietekmētas ES prioritārās sugas un biotopi, līdz ar to kompensācija likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” izpratnē nav nepieciešama.

Teritorijas plānojums izstrādāts, balstoties uz nosacījumiem, kurus izvirza vides aizsardzības valsts institūcijas saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Līdz ar to specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi teritorijas plānojumā nav paredzēti.

12. TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Valmieras pilsētas teritorijas plānojumā paredzētām darbībām kopumā nav prognozējama būtiska pārrobežu ietekme. Potenciālais avārijas risks pastāv tikai plūdu gadījumā (applūdinājuma varbūtība reizi 100 gados), kad no Gaujas upes applūduma zonās esošajiem ražošanas uzņēmumiem piesārņojums varētu nonākt Gaujā pēc tam Baltijas jūras piekrastes valstīs.

13. PAREDZĒTIE PASĀKUMI TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Teritorijas plānojuma īstenošanas monitorings tiek paredzēts Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumos Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, lai konstatētu teritorijas plānojuma īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, vides pārskata izstrādes laikā neparedzētu ietekmi uz vidi, kā arī, ja nepieciešams, izdarītu grozījumus teritorijas plānojumā.

Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa izstrādei izmanto valsts statistikas datu bāzes datus, vēsturiskos un aktuālos pieejamos datus par Valmieras pilsētas teritoriju.

Monitoringa ziņojumā tiek apkopota pieejamā informācija par Valmieras pilsētas vides (dabas) apstākļiem, ekonomiskajiem procesiem un teritorijas plānojuma īstenošanas rādītājiem.

Izstrādājot teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa ziņojumu, jāņem vērā indikatori ietekmju novērtēšanai:

- VIRSZEMES ŪDEŅU KVALITĀTE - virszemes ūdeņos novadīto notekūdeņu daudzums, paliekošais piesārņojums (Valsts statistikas pārskata “Nr.2-Ūdens” dati, SIA “Valmieras ūdens” dati), ūdensobjektu ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte (Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) dati).
- GAISA KVALITĀTE - limitētās un faktiskās emisijas no katlu mājām, rūpniecības u.c. uzņēmumu emisiju avotiem (Valsts statistikas pārskata “Nr.2-Gaiss” dati, SIA “Valmieras ūdens”, LVĢMC dati).
- DEGRADĒTĀS TERITORIJAS – esošo piesārņoto, potenciāli piesārņoto un degradēto teritoriju rekultivāciju skaits; jaunu šāda veida teritoriju vai objektu apzināšana; Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansējuma piesaiste.
- ŪDENSAPGĀDE - ūdeņu krājumu izmantošanas intensitāte, dzeramā ūdens analīžu rezultāti.
- NOTEKŪDEŅU APSAIMNIEKOŠANA - savākto un attīrīto notekūdeņu daudzums, piesaistīto fizisko un juridisko personu skaits, kuriem tiek nodrošināti centralizētās kanalizācijas pakalpojumi, attīrīto notekūdeņu kvalitātes atbilstība normatīvo aktu prasībām, īstenotie ūdenssaimniecības projekti (Valsts statistikas pārskata “Nr.2 – Ūdens” dati, SIA “Valmieras ūdens” dati, Valmieras pilsētas pašvaldības dati).
- ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA - šķiroto atkritumu daudzums, kopējais radītais un savāktais atkritumu daudzums, realizētie projekti, kuri veicina atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošanu pilsētā (Valsts statistikas pārskata “Nr.3 – Atkritumi” dati, Valmieras pilsētas pašvaldības dati un SIA “ZAAO” dati).
- AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS - īpaši aizsargājamo biotopu platības un kvalitāte, īpaši aizsargājamo sugu atradņu skaits un stāvoklis (Valmieras pilsētas pašvaldība sadarbībā ar sugu un biotopu ekspertiem).

14. KOPSAVILKUMS

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts, un Vides pārskats izstrādāts Valmieras pilsētas teritorijas plānojumam.

Valmieras pilsētas teritorijas plānojums ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi un kurš izstrādāts visai pilsētas administratīvajai teritorijai.

Vides pārskatu Valmieras pilsētas teritorijas plānojumam izstrādāja SIA „Reģionālie projekti”, ņemot vērā normatīvo aktu prasības un pieejamo informāciju par vides stāvokli Valmieras pilsētā.

Vides pārskatā tiek analizēts esošais vides stāvoklis pilsētā, analizēta plānošanas dokumenta atbilstība izvirzītajiem starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un kritērijiem, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī vērtēta Teritorijas plānojumā plānoto darbību jeb risinājumu iespējamā ietekme uz vides stāvokli un izstrādāti priekšlikumi nelabvēlīgās ietekmes novēršanai vai samazināšanai. Teritorijas plānojuma stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras un vides pārskata izstrādes ietvaros atsevišķi tiek vērtēta plānotā industriālā parka (rūpnieciskās teritorijas izveide) iespējamais ietekmes uz vidi novērtējums.

Izvērtējot Teritorijas plānojuma risinājumus, tie var atstāt gan pozitīvu, gan negatīvu ietekmi uz vidi.

Teritorijas plānojumam nav alternatīvu izvēles, to nerealizējot, netiktu funkcionāli plānota Valmieras pilsētas teritorijas turpmākā attīstība dzīvojamai, publiskai, jauktai, rūpnieciskai apbūvei, kā arī netiktu īstenoti pilsētas ilgtermiņa attīstības uzstādījumi.

Plānošanas dokumentā netiek plānota būtiska negatīva ietekme uz aizsargājamām dabas teritorijām, un kompensēšanas pasākumi plānošanas dokumentam netiek paredzēti, kā arī netiek plānota iespējama būtiska pārrobežu ietekme.

Lai novērtētu Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma Vides pārskatā paredzēto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī ietekmi, kura netika paredzēta, izstrādājot Teritorijas plānojumu, jāveic plānošanas dokumenta īstenošanas monitorings.

Teritorijas plānojuma un Vides pārskata redakcijas tiek nodotas publiskai apspriešanai, sabiedrībai tiek nodrošināta iespēja iesaistīties pilsētas teritorijas attīstībā un paust par to savu viedokli. Sabiedrības līdzdalības procesā tiek līdzsvarotas privātpersonu un sabiedrības intereses ar teritorijas ilgtspējīgas attīstības iespējām.

GAIDIS GRANDĀNS

EKSPERTS

Eksperta sertifikāts Nr. 061

Sertifikāts izsniegts Dabas aizsardzības pārvaldē 27.01.2011., derīgs līdz 07.08.2019.

(joma: putni)

Druviena, 30.06.2016.

ATZINUMS

PAR ORNITOFAUNAS IZPĒTI VALMIERAS INDUSTRIĀLĀ PARKA IZVEIDEI PAREDZĒTAJĀS TERITORIJĀS UN TĀM PIEGUĻOŠAJĀS MEŽU PLATĪBĀS (kadastra nr. 9660020613, 96620020591, 96620030137, 96620020598, 96620020614, 96620030111, 96620030114, 96010151203)

Atzinuma pasūtītājs

SIA "Reģionālie projekti", Rūpniecības iela 32b-2, Rīga, LV-1045 Reģ Nr. Lv 40003404474

Apsekošanas mērķis

Atzinums par ornitofaunas izpēti gatavots stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras veikšanai un vides pārskata izstrādei Valmieras pilsētas teritorijas plānojumam.

Atzinuma sniegšanas mērķis: novērtēt perspektīvā industriālā parka rūpnieciskās teritorijas izveides iespējamo ietekmi uz teritorijas un tuvākās apkārtnes ornitofaunu.

Lauka apsekošana un izmantotās metodes

Teritorija apsekota 20.06.2016. Ornitofaunas novērtējums veikts pēc Latvijas Ornitoloģijas biedrības izstrādātās metodikas īpaši aizsargājamo putnu sugu skaita novērtēšanai Natura 2000 teritorijās (Lebuss 2014). Teritorijai piegulošajās mežaudzēs veikta reto un īpaši aizsargājamo dzeņveidīgo putnu (*Piciformes*) un pūču (*Strigiformes*) uzskaitē izmantojot provocēšanas metodi. Naktī no 20.06.2016. uz 21.06.2016. veikta vakarlēpju (*Caprimulgus europaeus*) uzskaitē ar provocēšanas metodi maršrutos. Visas uzskaites veiktas brīvi izvēlētos maršrutos pētāmajā teritorijā. Uzskaites veiktas tām piemērotos laika apstākļos: vēja ātrums līdz 6 m/s, bez nokrišņiem.

Dienā aktīvo putnu sugu konstatēšanai izmantotas vizuālās metodes, lietojot binokli Nikon Monarch 10 x 42; fotoaparātu Canon 50 D ar objektīvu Canon 100 – 400 mm. Naktī aktīvo putnu sugu konstatēšanai izmantotas audiolās metodes, uzskaitot vokalizējošos tēviņus.

Vispārīgs pētāmās teritorijas raksturojums

Plānotā industriālā parka teritorija atrodas mežu masīva - Kauguru sila, ziemeļaustrumu malā, tiešā Valmieras pilsētas tuvumā. Teritorija robežojas ar reģionālās (P18) un vietējās (V184, V187) nozīmes autoceļiem. Teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Rīga - Valka. Teritoriju tās dienvidu daļā šķērso augstsprieguma elektrolīnija.

Tuvākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija ir Gaujas nacionālais parks, tā robeža atrodas 2,3 km attālumā no potenciālās industriālā parka teritorijas.

Līdz ornitofaunas izpētes veikšanas 2016. gadā nav ziņu par īpaši aizsargājamu putnu sugu atradņu esamību plānotās darbības vietā un tās tiešās ietekmes zonā (dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS", portāls dabasdati.lv).

Izpētes teritorijā galvenokārt meža zeme, no tās 96.6 ha mežaudzes, 8 ha izcirtumi un 0,4 ha - izcirtumi. Mežaudzes kopumā saimnieciski būtiski ietekmētas, labi uzturēts stigu tīkls. Dominējošā koku suga teritorijā esošajās mežaudzēs ir priele (*Pinus sylvestris*) ar nelielu egļu (*Picea abies*), āra bērzu (*Betula pendula*) un apšu (*Populus tremula*) piemistrojumu gan pirmajā, gan otrajā koku stāvā. Mežaudzes vidēji auglīgas, meža augšanas apstākļu tips - damaksnis. 428. kvartāla 6. nogabalā konstatēts potenciāls dabiskais meža biotops. Lai arī nogabalā esošo priežu vecums (vidēji 183 gadi) ievērojami pārsniedz atļauto cirtmetu, trūkst dabiskiem meža biotopiem raksturīgās struktūras vai arī tās ir minimālā apjomā. 429. kvartāla 6. nogabals atbilst dabiska boreālā skujkoku meža biotopa kritērijiem, nogabalā biotopam raksturīgā veģetācija, samērā lielā skaitā sastopamas kritālas, stubeņi un sausokņi, mežaudzei dažādvecuma struktūra.

Izpētes teritorijas ornitofaunas vērtību raksturojums

Ornitofaunas izpētes laikā teritorijā konstatētas sausieme priežu mežiem raksturīgas, Latvijā bieži sastopamas putnu sugas, piemēram, žubīte (*Fringilla coelebs*), svirlītis (*Phylloscopus sibilatrix*), vītītis (*Phylloscopus trochilus*), koku čipste (*Anthus trivialis*) u.c.

Veicot ornitofaunas izpēti, teritorijā konstatētas arī trīs Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamas putnu sugas vai to darbības pēdas. Īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošanai nozīmīgās teritorijas aplūkojamas 1. attēlā.

Melnās dzilnas *Dryocopus martius* darbības pēdas (sugai raksturīgie kalumi) konstatētas izklaidus visās teritorijā esošajās pieaugušajās mežaudzēs, koncentrējoties 428. kvartāla 6. nogabalā un 429. kvartāla 6. nogabalā. Suga ir Latvijā samērā bieži izplatīta (Birdlife International 2014) dažāda tipa mežaudzēs (1.tabula). Sugai raksturīgas lielas ligzdošanas teritorijas ar mirušās koksnes – kritālu, stubeņu un sausokņu klātbūtni (Virkkala 2006).

Veicot vakarlēpju uzskaiti ar provocēšanas metodi izpētes teritorijā konstatēti divi teritoriāli tēviņi: 433. kvartāla 7. nogabalā un 440. kvartāla 2. nogabalā. Suga labprāt izvēlas ligzdot degradētu augsto purvu apmales zonā, bieži sastopami arī sausās jaunaudzēs līdz 10 gadu vecumam, kur mežaudzē dominē priele (Lārmanis 1996). Šīs sugas aizsardzībai nav nepieciešami īpaši dabas aizsardzības pasākumi.

No dabas aizsardzības viedokļa teritorijā nozīmīgākā putnu suga ir trīspirkstu dzenis (*Picoides tridactylus*). Ilggadīga trīspirkstu dzeņa ligzdošanas teritorija konstatēta 429. kvartāla 6. nogabalā, kur lielā skaitā sastopami gan svaigi, gan vairākus gadus veci sugai raksturīgie kalumi, kā arī ar balss ieraksta palīdzību izprovocēts teritoriāls pāris. Sugai labvēlīgus ligzdošanas apstākļus nodrošina vecu egļu klātbūtne meža nogabalā. Trīspirkstu dzenis apdzīvo ziemeļu skujkoku un jauktu koku mežus, kas Eiropā kopumā cieš no mežaudžu fragmentācijas pieauguma un kvalitātes samazināšanās. Abām sugām nozīmīgākās ir dabiskās mežaudzes un tās, kurās sāk valdīt dabiskie procesi (Butler *et al.* 2004). Pēc dzīvotnes kvalitātes un platības prasībām vērtējot, trīspirkstu dzenis ir klasificējams kā lietussarga suga (Fleishman *et al.* 2000) – tāda, kuru dzīvotnes saglabājot, tiek nodrošināta aizsardzība arī citām retām un jūtīgām sugām.

Aptuveni 0,5 km attālumā no plānotā industriālā parka robežas konstatēti vairāki vokalizējoši griežu (*Crex crex*) tēviņi. Šo putnu ligzdošanas apstākļi netālu plānotā industriālā parka dēļ būtiski nepasliktināsies. Suga ir sastopama arī urbānās teritorijās un paaugstināta apkārtējā trokšņa apstākļos.

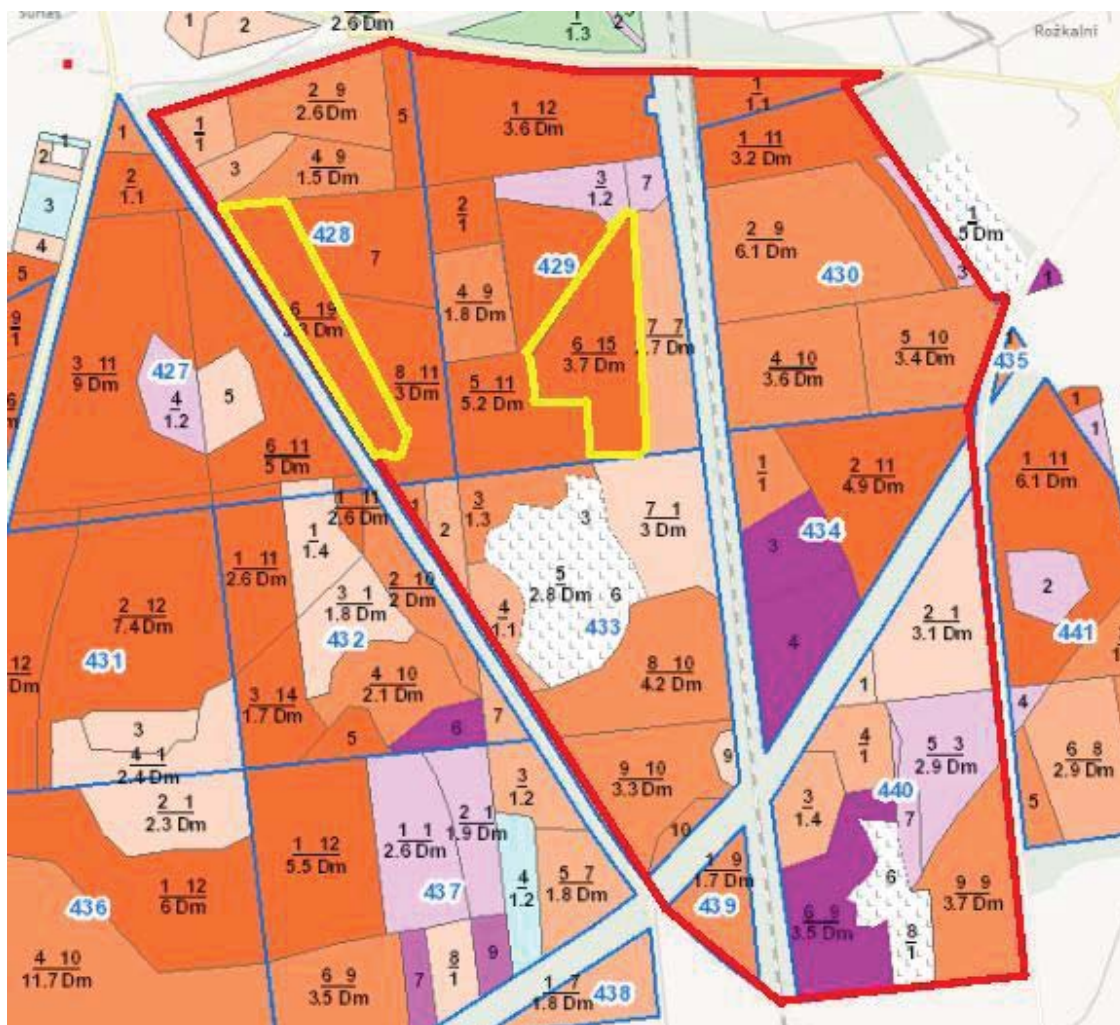
1. tabula

Nr.	Latīniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	LSG	ES	ĪAS	Skaita vērtējums izpētes teritorijā	Skaita vērtējums LV (Birdlife 2014)
1.	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Vakarlēpis	4	BDI	+	Ligzdo 3 – 5 pāri	16000 - 31000
2.	<i>Dryocopus martius</i>	Melnā dzilna		BDI	+	Iespējams ligzdo 1 pāris	44783 - 144674
3.	<i>Picoides tridactylus</i>	Trīspirkstu dzenis	3	BDI	+	Ligzdo 1 pāris	3101 - 129013

LSG – Latvijas Sarkanā grāmata. Kategorijas: 0. kategorija - izzudušās sugas; 1. kategorija - izzūdošās sugas; 2. kategorija - sarūkošās sugas; 3. kategorija - retās sugas; 4. kategorija - maz pazīstamās sugas;

ES - Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes direktīva 2009/147/EC “Par savvaļas putnu aizsardzību” – „putnu direktīva”;

ĪAS - īpaši aizsargājama suga un ierobežoti izmantojama īpaši aizsargājama suga

— - plānotā industriālā parka robeža

— - izpētes teritorijā esošie meža nogabali, kuros nav pieļaujama saimnieciskā darbība: īpaši aizsargājamo dzeņveidīgo putnu ligzdošanas vieta

1. attēls. Reto un īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošanai nozīmīgie nogabali plānotajā industriālā parka teritorijā

Secinājumi

1. Izpētes teritorija neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un nerobežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, biotopu vai sugu mikroliegumiem.
2. Plānotā industriālā parka teritorijā konstatētas trīs Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamas putnu sugas: vakarlēpis *Caprimulgus europaeus*, melnā dzilna *Dryocopus martius*, trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus*.
3. Plānotā saimnieciskā darbība (meža zemju transformācija) būtiski neapdraud konstatēto īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijas valstī kopumā. Konstatētās sugas ir samērā bieži izplatītas Latvijas teritorijā un sugām nav konstatētas būtiskas negatīvas skaita izmaiņas pēdējās desmitgadēs.
4. Nodrošinot labvēlīgus ligzdošanas un barošanās apstākļus īpaši aizsargajamajām dzeņveidīgo putnu sugām nav pieļaujama jebkāda saimnieciskā darbība (izņemot biotopu apsaimniekošanas pasākumus) 428. kvartāla 6. nogabalā un 429. kvartāla 6. nogabalā.
5. Lai mazinātu ietekmi uz reto un īpaši aizsargājamo putnu sugu apdzīvotajiem biotopiem nepieciešams nodrošināt buferzonu 25 - 40 m attālumā starp 428. kvartāla 6. nogabalu un 429. kvartāla 6. nogabalu un apbūves teritoriju.

Izmantotā literatūra

BirdLife International 2014. Annex 2: Bird species' status and trends reporting format for the period 2008-2012

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=lv/eu/art12/envuuf5cg/LV_birds_reports-14331-211040.xml&conv=343&source=remote#A038-A_B

Butler R., Angelstam P., Schlaepfer R. 2004. Quantitative snag targets for the three-toed woodpecker *Picoides tridactylus*. Ecological Bulletins 51: 219-232.

Fleishman E., Murphy D. D., Brussard P. F. 2000. A new method for selection of umbrella species for conservation planning. Ecological Applications 10: 569 – 579.

Lārmanis, V. 1996. Vakarlēpja *Caprimulgus europaeus* skaits Latvijā. Bakalaura darbs. Rīga, Latvijas Universitāte.

Lebuss R. 2014. Putnu uzskaišu metodika Natura 2000 teritorijās. Latvijas Ornitoloģijas biedrība.

Virkkala L. 2006. Why study woodpeckers? The significance of woodpeckers in forest ecosystems. Ann. Zool. Fennici 43: 82–85.

Atzinums sastāv no 5 lapaspusēm un 2 pielikumiem un ir sagatavots 3 eksemplāros.

Eksperts

Gaidis Grandāns

GAIDIS GRANDĀNS

EKSPERTS

Eksperta sertifikāts Nr. 087

Sertifikāts izsniegts Dabas aizsardzības pārvaldē 27.01.2011., derīgs līdz 07.08.2019. (joma: meži un virsāji, purvi, zālāji)

Druviena, 30.06.2016.

ATZINUMS

PAR BIOTOPU IZPĒTI VALMIERAS INDUSTRIĀLĀ PARKA IZVEIDEI PAREDZĒTAJĀS TERITORIJĀS UN TĀM PIEGUĻOŠAJĀS MEŽU PLATĪBĀS (kadastra nr. 9660020613, 96620020591, 96620030137, 96620020598, 96620020614, 96620030111, 96620030114, 96010151203)

Atzinuma pasūtītājs

SIA "Reģionālie projekti", Rūpniecības iela 32b-2, Rīga, LV-1045 Reģ Nr. Lv 40003404474

Apsekošanas mērķis

Atzinums par biotopu izpēti gatavots stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras veikšanai un vides pārskata izstrādei Valmieras pilsētas teritorijas plānojumam.

Atzinuma sniegšanas mērķis: novērtēt perspektīvā industriālā parka rūpnieciskās teritorijas izveides iespējamo ietekmi uz teritorijas un tuvākās apkārtnes biotopiem.

Lauka apsekošana un izmantotās metodes

Teritorija apsekota 20.06.2016.; labos laika apstākļos: vēja ātrums līdz 6 m/s, bez nokrišņiem.

Eiropas Kopienas valstīs nozīmīgie īpaši aizsargājамie biotopi tika noteikti atbilstoši metodikai, kas ieteikta rokasgrāmatā „Eiropas nozīmes aizsargājамie biotopi Latvijā” (Auniņš (red.), 2013), Latvijā īpaši aizsargājамo biotopu veidi noteikti MK 09.12.2000. noteikumos Nr. 421 „Noteikumi par īpaši aizsargājамo biotopu veidu sarakstu” (ar spēkā esošiem grozījumiem), bet īpaši aizsargājамās augu sugas uzskaitītas MK 14.11.2000. noteikumos Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājамo sugu un ierobežoti izmantojамo sugu sarakstu”.

Vispārīgs pētāmās teritorijas raksturojums

Plānotā industriālā parka teritorija atrodas mežu masīva - Kauguru sila, ziemeļaustrumu malā, tiešā Valmieras pilsētas tuvumā. Teritorija robežojas ar reģionālās (P18) un vietējās (V184, V187) nozīmes autoceļiem. Teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Rīga - Valka. Teritoriju tās dienvidu daļā šķērso augstsprieguma elektrolīnija.

Tuvākā īpaši aizsargājамā dabas teritorija ir Gaujas nacionālais parks, tā robeža atrodas 2,3 km attālumā no potenciālās industriālā parka teritorijas.

Līdz biotopu izpētes veikšanai 2016. gadā nav ziņu par īpaši aizsargājамu biotopu vai īpaši aizsargājамu augu sugu atradņu esamību plānotās darbības vietā un tās tiešās ietekmes zonā (dabas datu pārvaldības sistēma "OZOLS", portāls dabasdati.lv).

Izpētes teritorijā galvenokārt meža zeme, aptuveni 96.6 ha. Mežaudzes kopumā saimnieciski būtiski ietekmētas, labi uzturēts stigu tīkls. Plānotajā industriālā parka teritorijā

intensīva mežsaimnieciskā darbība, tajā skaitā arī nesenās kailcirtes un vairāki meža nogabali sagatavoti mežizstrādes veikšanai.

Atbilstoši meža taksācijas informācijai un Latvijas Lauksaimniecības universitātes Meža fakultātes 2014. gada decembrī veiktajam novērtējumam, 75,9 ha mežaudžu valdošā koku suga ir priede, pārējās - galvenokārt egles. Priežu audzēm piemistrojumā un 2. stāvā raksturīgas egles un bērzi, dažos nogabalos arī apses un ozoli. Mežaudzes vidēji auglīgas, meža augšanas apstākļu tips - damaksnis.

Daļā nogabalu konstatēts seklu grāvīšu tīkls, vietām zemsedzē laukumu veidā sastopami sfagni *Sphagnum spp.*, kas varētu liecināt, ka daļa mežaudžu pagātnē ir bijušas ar purvainiem meža biotopiem raksturīgām iezīmēm.

Apskojot potenciālos īpaši aizsargājamās meža biotopus - pieaugušās un briestaudzes, kopumā konstatēta zema bioloģiskā daudzveidība. Nogabalos ceļu tuvumā izvēkti sausokņi, stumbeņi un kritālas. Zemsedzē dominē sausieņu priežu mežiem raksturīgas vaskulāro augu un sūnu sugas: Šrēbera rūsa *Pleurozium schreberii* un spīdīgā stāvaine *Hylocomium splendens*. Daļā nogabalu blīvs pameža stāvs ko galvenokārt veido meža avenes *Rubus idaeus*.

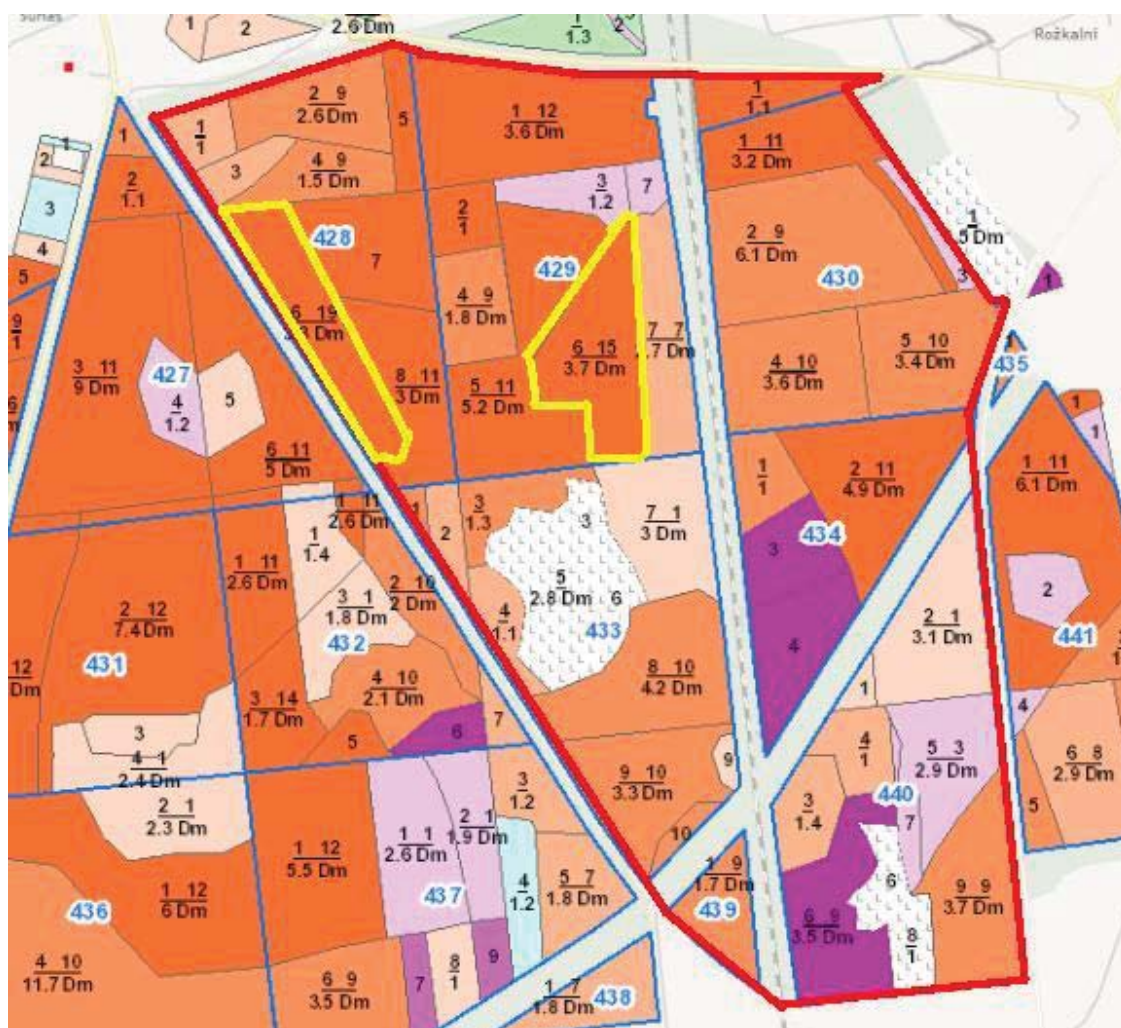
Visā izpētes teritorijā esošajās pieaugušajās un briestaudzēs konstatētas nelielas īpaši aizsargājamas augu sugas - gada staipekņa *Lycopodium annotinum* atradnes. Suga nav ekoloģiski specifiska un bieži vien veido blīvas audzes susināšanās ietekmē.

Teritorijas aizsargājamo biotopu raksturojums

428. kvartāla 6. nogabalā konstatēts ES nozīmes īpaši aizsargājams biotops 9010 Veci vai dabiski boreāli meži pirmais apakšvariants (tipiskas dabisko meža biotopu mežaudzes). Nogabalā dominē priedes, kuru vecums (vidēji 183 gadi) saskaņā ar taksācijas datiem ievērojami pārsniedz atļauto cirtmetu. Nelielā piemaisījumā vecas egles. Pamežs neizteikts. Konstatētas dabiskiem meža biotopiem raksturīgās struktūras: liela dimensiju kritālas dažādās sadalīšanās pakāpēs, stumbeņi un sausokņi. Konstatēta īpaši aizsargājama suga, dabisku meža biotopu specifiskā suga, sūna, Hellera ķīļlape *Anastrophyllum hellerianum*, dabisku meža biotopu indikatorsuga, sūna, līklapu novēlija *Nowellia curvifolia*, dabisku meža biotopu indikatorsuga, saproksilofāgā vabole, robainais plakanis *Dendrophagus crenatus*. Uz vienas kritālas nelielā platībā konstatēta arī Latvijā reti sastopamas ķērpju sugas *Cladonia norvegica* atradne. Visā nogabala teritorijā konstatēti trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus* un melnās dzilnas *Dryocopus martius* kalumi. Domājams, ka šīs sugas konkrētajā nogabalā neligzdo, bet vecā mežaudze ir nozīmīga barošanās vieta. Konstatētas nelielas īpaši aizsargājamas augu sugas - gada staipekņa *Lycopodium annotinum* atradnes, vairākās vietās nelielas ložņu saulenītes *Goodyera repens* audzes.

429. kvartāla 6. nogabals atbilst meža biotopa 9010 veci vai dabiski boreāli meži kritērijiem. Mežaudzē dominē vecas priedes un egles, vidēji 144 gadus vecas. Piemaisījumā pirmajā stāvā nelielā skaitā āra bērzs *Betula pendula* un apse *Populus tremula*. Pamežā samērā blīvs krūkļu *Frangula alnus* un lazdu *Corylus avellana* aizaugums. Zemsedzē dominē mellenes *Vaccinium myrtillus* un meža zaķskābene *Oxalis acetosella*, blīvs sūnu segums. Nogabala D daļā antropogēnas izcelsmes reljefa īpatnības - bumbu bedres un ierakumi. Liela izmēra kritālas (caurmērā virs 25 cm) >10/ha. dažādās sadalīšanās pakāpēs. Kritālas galvenokārt veido strauji novecojošās egles.

Konstatēta īpaši aizsargājama suga, dabisku meža biotopu specifiskā suga, sūna, Hellera ķīļlape *Anastrophyllum hellerianum*, dabisku meža biotopu indikatorsuga, sūna, līklapu novēlija *Nowellia curvifolia*, dabisku meža biotopu indikatorsuga, saproksilofāgā vabole, robainais plakanis *Dendrophagus crenatus*, dabisku meža biotopu indikatorsuga, ķērpis, *Graphis scripta*. Teritorijā konstatēts teritoriāls trīspirkstu dzeņu pāris, melnās dzilnas kalumi. Konstatētas nelielas īpaši aizsargājamas augu sugas - gada staipekņa *Lycopodium annotinum* atradnes.

— - plānotā industriālā parka robeža

— - ES nozīmes prioritāri īpaši aizsargājami biotopi: 9010 Boreālie meži

1. attēls. ES nozīmes prioritāri īpaši aizsargājamo biotopu sastopamība izpētes teritorijā

Secinājumi

1. Izpētes teritorija neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un nerobežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, biotopu vai sugu mikroliegumiem.
2. Plānotā industriālā parka teritorijā divos meža nogabalos konstatēti Eiropas Savienības nozīmes prioritāri īpaši aizsargājamie biotopi 9010 boreālie meži kopā 7 ha platībā.
3. Nav pieļaujama saimnieciskā darbība (izņemot biotopu apsaimniekošanas vajadzībām) 428. kvartāla 6. nogabalā un 429. kvartāla 6. nogabalā. Nepieciešams nodrošināt buferzonu 25 - 40 m attālumā starp 428. kvartāla 6. nogabalu un 429. kvartāla 6. nogabalu un plānoto apbūves teritoriju.
4. Plānotā saimnieciskā darbība (meža zemju transformācija) būtiski neietekmēs konstatēto īpaši aizsargājamo biotopu stāvoklī valstī kopumā.

Izmantotā literatūra

Auniņš A. (red.) 2013. Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. LDF, Rīga, 359 lpp.

Atzinums sastāv no 4 lapaspusēm un ir sagatavots 3 eksemplāros.

Eksperts

Gaidis Grandāns

VALMIERAS PILSĒTAS TERITORIJAS PLĀNOJUMA VIDES PĀRSKATS

Izstrādātājs: SIA „Reģionālie projekti”

Rūpniecības iela 32b - 501, Rīga, LV - 1045, Latvija

Tel.: +371 67 32 08 09